(၁၉၃၆ – ၁၉၄၅) မြေအောက်သူပုန်အဖွဲ့ဆိုင်ရာ မှတ်စု

(ဝန်ကြီးဟောင်း– ဦးကျော်ငြိမ်း)

၁၉၃၆ခုနှစ် တက္ကသိုလ်သပိတ်နှင့် ၁၉၃၈ခုနှစ် တက္ကသိုလ်သပိတ်ကြီးများ ပြီးသည့်နောက် ကျောင်းသားအုပ်စု တစု ပေါ်လာသည်။ သူတို့သည် အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးကို လက်နက်ကိုင် သူပုန်ထတိုက်ပွဲဝင်ရင်း အောင်မြင်သွားသော ဆင်ဖိန်း(Sin Fein) အဖွဲ့ကို အားကျ၍ လက်နက်ကိုင် သူပုန်ထမှ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကို ရနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ သူတို့အနက် အချို့လည်း သခင်ပါတီသို့ ဝင်ကြသည်။ အချို့လည်း အစိုးရအလုပ် ဝင်ကြသည်။ အချို့လည်း ကျောင်းသားနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားကြသည်။ သူတို့မှာ (၁) ကိုအောင်ဆန်း၊ (၂)သခင်နု၊ (၃)ကိုလှဖေ [ဗိုလ်လက်ျာ]၊ (၄) ကိုထွန်းအုံ [မြူမင်းကြီးဟောင်း]၊ (၅) ကိုကျော်ငြိမ်း [ကျွန်တော်]၊ (၆) ကိုဘဆွေ [ဖဆပလ]၊ (၇) ကိုလှမောင် [သံအမတ်ကြီးဟောင်း] (၈) ကိုလှမောင် [ဗိုလ်ဇေယျ]၊ (၉) ကိုဘဟိန်း [ကွန်မြူနစ်]၊ (၁၀) ကိုထွန်းတင် [ဗိုလ်မှူးထွန်းတင် ယူ–အမ်–ပီ]၊ (၁၁) ဗိုလ်ခင်မောင်လေး စသည်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

၄င်းကျောင်းသားအုပ်စုနှင့် ဒို့ဗမာအစည်းအ*ုံး၊ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအဖွဲ့ ဉက္ကဋ္ဌသခင်မြနှင့်လည်း လူပုဂ္ဂိုလ်အရ၊ နိုင်ငံရေးအရ ခင်မင်လာကြသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သမဝါယမအသင်းမန်နေဂျာ ကိုထွန်းအုံက ရေကျော်သမဝါယမ အသင်း မန်နေဂျာသခင်ချစ်ကို ကိုကျော်ငြိမ်း [ကျွန်တော်နှင့်] မိတ်ဆက်ပေးရာမှတဆင့် သခင်ချစ်သည် ၄င်းကျောင်းသားအုပ်စုတွင် ပါဝင်လာသည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည် ၁–၆–၄၀နေ့ ဇလွန်ညီလာခံ၌ အစိုးရ အကြည်ညိုပျက်စေသည့်တရား ဟောမှုကြောင့် လူဖမ်းဝရန်း အထုတ်ခံရသည့်အခါ ၊ မိမိသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အဖမ်းမခံလို၊ နိုင်ငံခြားသို့ထွက်၍ လက်နက်အကူအညီပေးသည့် တိုင်းပြည်တပြည်နှင့် ဆက်သွယ်လိုကြောင်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် တင်ပြလာသည့်အခါ၊ အထက်ပါ သခင်မြနှင့် ကျောင်းသားအုပ်စုသည် သူပုန်အဖွဲ့ကိုဖွဲ့ရန် အချိန်ကျပြီဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ထိုအချိန်သည် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျာမနီတို့၏ စစ်သည်လည်း ပြင်းထန်လာ၍၊ ဂျပန်နှင့် အင်္ဂလိပ် အမေရိကန်တို့သည်လည်း စစ်ဖြစ်နိုင်သည့်အခြေအနေ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်လာကြသည့် အချိန်ဖြစ်သည်။ သခင်မြပါတီနှင့် ဒေါက်တာဘမော်ပါတီတို့ ၌လည်း (Freedom Bloc) ကို ဖွဲ့၍၊ အင်္ဂလိပ်စစ်ကို ဆန့်ကျင်ရန်၊ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကိုတောင်းဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ထားပြီးချိန်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကလည်း အကြောင်းရှာ၍ သခင်ခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးနေချိန်ဖြစ်သည်။

ကိုအောင်ဆန်းက နိုင်ငံခြားအကူအညီရှာယူနေစဉ်၊ ပြည်တွင်းရှိခေါင်းဆောင်များက လူထုကို စည်း*ုံး၍ သူပုန်ထ ×ကနိုင်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ကြရန်ဖြစ်သည်။ ကိုအောင်ဆန်းနှင့် ကိုလှမြိုင် [ဗိုလ်ရန်အောင်]တို့က ‘ဟိုင်လီ’ခေါ် တ*ပ်ကုန်တင်သင်္ဘောတစင်းဖြင့် (၈–၈–၄၀)နေ့၌ ဆိုင်ရာသင်္ဘောကို လာဘ်ထိုး၍၊ နိုင်ငံခြားကို ဗိုလ်လက်ျာကြီးမှူးပြီး ခိုးထုတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မကြာမီ တ*ပ်ပြည်အမွိုင်မြို့မှနေ၍၊ မိမိတို့ ရှေ့ ဘာဆက်လုပ်ရမည်လည်းမသိ၊ စားရိတ်ကုန်၍ ငတ်လုနီးပါးဖြစ်နေပြီဟု စာပေးသဖြင့်၊ ဗိုလ်လက်ျာက ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ဒေါက်တာသိန်းမောင်တို့၏ အကူအညီဖြင့် ကိုအောင်ဆန်းတို့၏ ဓါတ်ပုံနှင့်လိပ်စာကို၊ ဂျပန်သူလျှို၊ တိုကျိုရှိ ဂျပန်–မြန်မာ မိတ်ဆက်အသင်းခေါင်းဆောင် ဗိုလ်မှူးကြီး ဆူဇူကီး [ဗိုလ်မိုးကြိုး]ထံသို့ ပို့လိုက်ရာ ထိုင်ဝမ်ကျွန် စစ်ပုလိပ်၏အကူအညီဖြင့် ဆူဇူကီးက ကိုအောင်ဆန်းတို့ကို တိုကျိုသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၀ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ (၁၂)ရက်နေ့တွင် တိုကျိုသို့ ရောက်ပါသည်။ ၄င်းအကြောင်းများကို နောက်မှ ကိုအောင်ဆန်း မြန်မာပြည်သို့ နောက်တခေါက် ပြည်လာသည့်အခါ၊ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်က သိရပါသည်။

ကိုအောင်ဆန်း မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွာသွားစဉ်အတွင်း ကျွန်တော့်ထံသို့ အင်းစိန်ထောင်အတွင်းရှိ သခင်နုထံမှ၊ ထောင်မှူး ကိုလှဋ္ဌေးမှတဆင့် လျှို့ဝှက်စာတခု ယူလာပါသည်။ လျှို့ဝှက်စာ (Code)လည်း ပါ ပါသည်။ အင်းစိန်ထောင်အတွင်းရှိ ဂျပန်သူလျှို ဗီယက်နမ်လူမျိုး ‘ဘူတွင်တန်’ဆိုသူထံမှ ယိုးဒယားဝန်ကြီး ‘လွှမ်ပရာဒစ်’ထံသို့ ပေးသည့် စာတစောင်လည်း ပါလာပါသည်။ လွှမ်ပရာဒစ် ၏ အကြံမှာ ၁။ မြန်မာလူငယ် ခေါင်းဆောင်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ၂။ လွှမ်ပရာဒစ်၊ ၃။ ဗန်ကောက်ရှိ ဂျပန်စစ်သံမှူးတို့ မြန်မာ–ယိုးဒယား နယ်စပ်တနေရာ၌ တွေ့ဆုံကြ၍၊ အင်္ဂလိပ်ကို မြန်မာပြည်မှ တိုက်ထုတ်ကာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြေညာပေးရေး၊ တ*ပ်–မြန်မာလမ်းမကြီး ပိတ်ပင်ရေးတို့ ဆွေးနွေးရန်ဖြစ်သည်။ လွှမ်ပရာဒစ်ထံ ပြင်သစ်လိုရေးပေးသော ဘူတွင်တန်၏စာကို နားမလည်သဖြင့် ဗိုလ်လက်ျာက ဒေါက်တာဘမော်၏ဇနီး အကူအညီဖြင့် အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ဆိုပါသည်။ သခင်နုနှင့် ကျွန်တော်တို့သည် ထောင်မှူးကိုလှဋ္ဌေးအကူအညီဖြင့် စာ(၄)စောင် အပြန်အလှန်ရေးပြီးနောက် ဗိုလ်လက်ျာနှင့် ကိုလှမောင် [သံအမတ်ကြီးဟောင်း၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဉက္ကဋ္ဌ] တို့ ကိုယ်တိုင်ခေါင်းဆောင်၍ ထားဝယ်သခင်စံဝင်း [ကွယ်လွန်]အကူအညီဖြင့် ထားဝယ်ဘက် ကုန်းလမ်းမှ ယိုးဒယားပြည်သို့ အသက်စွန့် သွားကြပါသည်။ ယိုးဒယား

သို့ ရောက်သည့်အခါ လွှမ်ပရာဒစ်ထံသို့ ပေးစာကို ရဲအရာရှိကြီးတဦးထံ ပေးလိုက်ရာ၊ ဘာဖြစ်သည်မသိ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်မပါဘဲ ပြည်တွင်းဝင်လာမှုဖြင့် သူတို့နှစ်ဦးကိုဖမ်းပြီး ထောင်တွင်း တလခန့် အချုပ်ခံကြရ၍ ယိုးဒယားရဲက ဆင်ပေါ်တင်ပြီး ပြန်လွှတ်လိုက်ပါသည်။ နယ်စပ်ဒေသအရောက်တွင် ကိုထွန်းရှိန် [ဗိုလ်ရန်နိုင်]ခေါင်းဆောင်သော ဒုတိယ ကျောင်းသားအုပ်စုက မြင်ရာ၊ မိမိတို့လူတွေ အောင်မြင်လာသည်ထင်၍ ဝိုင်းအော်ကြ ကကြ ခုန်ကြပါသည်။ အခြေအနေမှန်ကိုသိတော့မှ စိတ်ပျက်စွာ ပြန်လာကြပါသည်။

နောက် မကြာမီနေ့တနေ့ (၃–၃–၄၁)တွင် ကိုအောင်ဆန်း ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်လာပါသည်။ သူသည် ဂျပန် ဆန်တင်သင်္ဘောတစင်းဖြင့် ရန်ကုန်မရောက်မီ ပုသိမ်၌ဆင်း၍ မီးရထားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်လာပါသည်။ သူ၏ပြောပြချက်အရ ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်နှင့် နားလည်မှုရပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အရေးကြီးသောအချက်များမှာ ၁။ ဂျပန်က မြန်မာပြည်ကို ဝင်တိုက်မည်မဟုတ်။ မြန်မာများက မိမိတို့ဘာသာ သူပုန်ထ၍ လွတ်လပ်ရေးကို ကြေငြာရမည်။ ၂။ ဂျပန်က လက်နက် ခဲယမ်းမီးကျောက် ပေးမည်။ အချို့ကို လေယာဉ်ပျံဖြင့် ချပေးမည်။ ၃။ မြန်မာသူပုန်များက တနပ်–မြန်မာလမ်းမကြီးကို ဖျက်ဆီးနှောက်ယှက်ပေးရမည်။ ၄။ စစ်အကူအညီကို ယိုးဒယား ကုန်းလမ်းမှဖြစ်စေ၊ ဘိတ်ထားဝယ်ကမ်းခြေမှဖြစ်စေ တိတ်တဆိတ် ခိုးပို့မည်။ ၅။ တိုကျိုတွင် သခင်ဗစိန်အဖွဲ့၏ ကိုယ်းစားလှယ် ကိုအောင်သန်း [ဗိုလ်စကြာ]လည်း ရောက်နေသည်။ ဂျပန်ရေတပ်ဗိုလ်မှူး [ကူကူဘူး] မှတဆင့် သခင်ဗစိန်၏ ဆက်သွယ်မှုရသည်။ မြန်မာပြည်ကိုကူညီရန် တိုကျိုစစ်ဦးစီးဌာနချုပ်၌ ကုန်းတပ် ရေတပ် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဗိုလ်များပါ ဗိုလ်မှူးကြီး ဆူဇူကီး [ဗိုလ်မိုးကြိုး]ကြီးမှူးသည့်ကော်မတီ ဖွဲ့ပြီးပြီ၊ မြန်မာပြည်၌လည်း ဒေါက်တာဘမော်အဖွဲ့၊ သခင်ဗစိန်အဖွဲ့နှင့် သခင်မြနှင့်ကျောင်းသားများအဖွဲ့ချုပ်တို့ အစုံအညီပါသည့် နိုင်ငံရေးတပ်ပေါင်းစု ဖွဲ့သင့်သည်။ ထို အဖွဲ့စုံမှ ပါဝင်သည့်လူငယ်များကို ဂျပန်ပြည်သို့ ပို့ပေးရမည်။ ဂိုဏ်းဂဏစိတ်မရှိဘဲ တပ်ပေါင်းစုအနေဖြင့် သူပုန်ထမှသာ လွတ်လပ်ရေးအောင်မြင်မည်။ ဤအတိုင်း ညီညညွတ်ညွတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ကိုအောင်ဆန်း မပြန်မီ လေယာဉ်ပျံမှ လက်နက်ချပေးရန်နေရ လေးငါးနေရာခန့်သတ်မှတ်၍ သဘောတူသွားကြသည်။ ၁။ သာယာဝတီ အလံတောင်အနီး။ ၂။ တောင်ငူ–ဖြူး တနေရာ။ ၃။ မုံရွာ ရွှေဘို တနေရာ။ ၄။ မိုးကုတ်အနီးတနေ ဟု ထင်ပါသည်။

ဂျပန်သံရုံးမှ သူပုန်အဖွဲ့ဆက်သွယ်ရာတွင်၊ ရန်ကုန်မြို့ စကော့ဈေးရှိ သမဝါယမအသင်းဆိုင် မန်နေဂျာ ကိုထွန်းအုန်မှတဆင့် ဆက်သွယ်ကြသည်။

u ကိုအောင်ဆန်းပြန်သွားသော ပထမအခေါက်တွင် သခင်လှဖေ [ဗိုလ်လက်ျာ]၊ ကိုထွန်းရှိန် [ဗိုလ်ရန်နိုင်]၊ သခင်ဗဂျမ်း [ဗိုလ်လရောင်]သခင်အေးမောင် [ဗိုလ်မိုး]တို့ ပါသွားကြသည်။ ထိုအခေါက်တွင် လူလွှတ်ရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့(Supreme Council)အစည်းအဝေးတွင် စဉ်းစားကြရာ၊ သခင်ဘဟိန်းက ကိုကျော်ငြိမ်း (ကျွန်တော်)အား လိုက်ရန် အကြံပေးသည်။ ကျွန်တော်က နောင်မှလိုက်မည်ဟ ပြန်ပြောခဲ့သည်။ ဗိုလ်လက်ျာက သူလိုက်မည်ဟုပြောသည်။ ဗိုလ်လရောင်ကိုထည့်ရန် ကိုဗဟိန်းက အကြံပေးသည်။ ကိုဗဟိန်းက ပြောပြသော အကြောင်းပြချက်သည် ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို မျက်လုံးပြူးစေသည်။ သခင်ဗဟိန်းတို့၏ ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့သည် ကျွန်တော်တို့မြေအောက်တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်နေသော်လည်း သူတို့ကိုယ်ပိုင် သီးသန့် လျှို့ဝှက်သောလုပ်ငန်းစဉ်များ ရှိနေသည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီရန်ပုံငွေအတွက် ရောဝတီသင်္ဘောစာရေးဖြစ်သူ ကွန်မြူနစ် ကိုကျော်ငြိမ်း(အာရ်–အီး–တီ)၏ အကူအညီဖြင့် ကိုဘဂျမ်းကို ရောဝတီသင်္ဘောတစင်းအား ခါးပြတိုက်စေရာ သူ၏ညံ့ဖျင်းမှုအတွက်၊ ငွေလည်းမရဘဲ၊ ခြောက်လုံးပြူးသေနပ်လည်း ရေထဲကျဆုံးသည့်အပြင်၊ ပုလိပ်ကလည်း သခင်ဘဂျမ်းတို့အုပ်စုကို မသင်္ကာဘဲရှိနေသဖြင့် သူ့ကို ဂျပန်ပြည်သို့ လွှတ်လိုကြောင်း သခင်ဗဟိန်းက အကြံပြုရာ အားလုံးက သဘောတူကြသည်။ (မှတ်မိသလောက် တက်ရောက်သူ (Supreme Council)အဖွဲ့ဝင်များမှာ သခင်မြ၊ သခင်လှဖေ၊ ကိုဘ၊ ကိုကျော်ငြိမ်း(ကျွန်တော်)၊ ကိုလှမောင်(သံအမတ်ဟောင်း)၊ ကိုထွန်းအုတ်၊ ဆရာချစ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ကိုအောင်ဆန်း မြန်မာပြည်သို့ပြန်မရောက်မီ၊ လူထုသို့ဖြန့်ရန် တော်လှန်ရေးစာစောင်ထုတ်ဝေရေးကို သခင်ဗဟိန်းက တာဝန်ယူသည်။ ကွန်မြူနစ်လူငယ်များဖြင့် သူခေါင်းဆောင်သော ယူနစ်အဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ပါသည်။ မှတ်မိသလောက် – ကိုတင်မြ(ကွန်မြူနစ်)၊ သခင်သန်းဖေ(ဖြူး)၊ သခင်ဘသော်(ဖြူး)၊ သိန်းနိုင်(သခင်ဗဟိန်းညီ) စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ သခင်ဗဟိန်းတို့အုပ်စုမှ ရေးလာသော ကြေညာစာတမ်းများမှာ၊ လူသာမာန်တို့ နားမလည်သော၊ ကားလ်မတ်စ၊ လင်နင်၊ စတာလင်၊ ရှုပ်ဝါဒ၊ နေရှင်စနစ် စသည့်စကားလုံးများကို အထပ်ထပ်သုံးထားသဖြင့် ကျွန်တော်က ကန့်ကွက်ပါသည်။ စာဘတ်သူလူထုက အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား သူပုန်ထချင်လာအောင်၊ အရပ်သားနားလည်အောင် ရေးသင့်ကြောင်း၊ (ထီးနန်းကို မိုးကြိုးပစ်မည်) (သောကြာကြယ် လကိုထွင်းပြီ) စသော အတိတ်တဘောင်များကို သုံးသင့်သည်ဟုပြောရာ၊ သခင်မြနှင့် အခြားသူတို့က ထောက်ခံသော်လည်း သခင်ဗဟိန်းက လျှော့မပေးပါ။ သဘောမတူပါ။

မြေအောက်သူပုန်အဖွဲ့သည် ကိုအောင်ဆန်းပြန်သွားပြီးနောက်ဂျပန်ပြည်သို့ နောက်ထပ် သုံးကြိမ်၊ လူငယ်များကို ပို့နိုင်ပါသည်။ ၎တို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအသုတ် (5+7=12)

၁။ ကိုရွှေ [ဗိုလ်ကျော်ဇော]၊ ၂။ သခင်ထွန်းရွှေ[ဗိုလ်လင်းယုံ]၊ ၃။ ကိုအောင်သိန်း [ဗိုလ်ရဲထွဋ်]၊ ၄။ ကိုတင်ဖေ[ဗိုလ်ဖုန်းမြင့်]၊ ၅။ သခင်သန်းတင် [ဗိုလ်မြဒင်]၊ ၆။ ကိုစောလွင်(ဗိုလ်မင်းခေါင်]၊ ၇။ ကိုစိုး[ဗိုလ်မြင့်အောင်] တို့ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့အားလုံးမှာ သခင်မြသွင်ဂိုဏ်းသားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

တတိယအသုတ် (15+11=26)

၁။ သခင်လထွန်းအုပ်၊ ၂။ သခင်ရှုမောင်[ဗိုလ်နေဝင်း]၊ ၃။ သခင်ထွန်းခင်[ဗိုလ်မြင့်ဆွေ]၊ ၄။ သခင်ကျော်စိန်[ဗိုလ်မိုးညို]၊ သခင်ငွေ [ဗိုလ်စောအောင်]၊ ၆။ သခင်သစ်[ဗိုလ်စောနောင်]၊ ၇။ သခင်စံလှိုင် [ဗိုလ်အောင်]၊ ၈။ သခင်မောင်မောင် [ဗိုလ်ညာန]၊ ၉။ ကိုလှ [ဗိုလ်မင်းယောင်]၊ ၁၀။ သခင်သန်းညွန့် [ဗိုလ်ဇင်ယော်]၊ ၁၁။ သခင်ထွန်းလွင် [ဗိုလ်ဗလ] တို့ဖြစ်သည်။ ၎တို့အနက် (၁)မှ(၆)အထိမှာ သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်းမှဖြစ်၍၊ အမှတ်(၇)မှ(၁၁)အထိသည် သခင်မြသွင်ဂိုဏ်းမှ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်များကို ဂျပန်ပြည်သို့ပို့ရာတွင် သခင်မြ၊ သခင်ဗစိန်တို့ အုပ်စုများမှ လူငယ်များကိုပို့နိုင်သော်လည်း။ ဒေါက်တာဘမော်အဖွဲ့မှလူများ မပါဝင်ပါ။ သခင်အောင်ဆန်းပြန်သွားပြီးနောက် ဗဟိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့ (Supreme Council) တွင် သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်းမှ သခင်ခင်မောင်(ဂျပန်ခေတ် ရာဇဝတ်ဝန်)ကို တက်ရောက်စေပါသည်။ သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်းမှာ လူငယ်ဂိုဏ်းဖြစ်သဖြင့် လူငယ်များကိုပို့ပေးနိုင်ပါသည်။ ဒေါက်တာဘမော်ဂိုဏ်းမှာ လူကြီးဂိုဏ်းဖြစ်သဖြင့် သူတို့တွင် စွန့်စားမည့်လူငယ်ရှာ၍ ရဟန်မတူပါ။ သူတို့၏ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ ဝတ်လုံဦးလှမင်း(ဘီအေဘီအယ်)မှာလည်း အသက်ငါးဆယ်ခန့် ရှိနေပြီဖြစ်၍ ကြောက်နေဟန်တူပါသည်။ ဗဟိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့ (Supreme Council)အစည်းအဝေးကို တကြိမ်သာ တက်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့အနောက်ပိုင် (၁၁)လမ်းရှိ ပိုစိုးမောင်(ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးဟောင်းအိမ်၌ အစည်းအဝေးလုပ်ရာတွင် သခင်မြ၊ သခင်ချစ်၊ ကိုလှမောင်၊ ကိုထွန်းအုန်၊ ကျွန်တော် တို့ပါဝင်ကြပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ဦးလှမင်းက ‘တကယ်လို့ သူပုန်ထတာ ပေါက်ကြားသွားရင် ကျုပ်တို့ထွက်ပြေးဘို့ လေယာဉ်ပျံရှိရဲ့လား’ဟု မေးပါသည်။ နောင်လည်း အစည်းအဝေး မတက်တော့ပါ။ ခါးမပါတီမှ လူငယ်များမပါနိုင်သည်ကို နောင်တွင် ဒေါက်တာဘမော်က Supreme Council က ဂိုဏ်းဂဏစိတ်မွေး၍၊ မိမိတို့နှင့်နီးစပ်ရာလူတွေကို ပို့သည်ဟု အပစ်တင်ပါသည်။ ဒေါက်တာဘမော်၏ စွပ်စွဲချက်သည် မမှန်ကန်သော်လည်း သင့်တော်သူတွေကို သေချာစွာမရွေးဘဲ သဘောဆိုက်ချိန်၊ ထွက်ချိန် နီးကပ်မှ သိရသည်ဟုအကြောင်းပြ၍ အင်္ဂလိပ်စာတတ်လူငယ်တွေ ဒုနှင့်ဒေးရှိသည်တို့ကို မရွေးဘဲ လက်မြန်ခြေမြန်ရှိသူ ဆရာချစ်က မိမိနှင့်နီးစပ်သည့် ရန်ကုန်မြို့နီစီပါယ် မြန်မာကျောင်းသားအချို့နှင့် မြန်မာစာကိုပင် ကောင်းကောင်းမဖတ်တတ်သော မိမိခိုင်းစေနေသူ တပည့်အချို့ကိုပရွေးချယ်၍ သဘောပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်ပါသည်။ ဤလူငယ်များ၏ စွန့်စားမှုနှင့် မျိုးချစ်စိတ်ကို ချီးမွမ်းစရာဖြစ်သော်လည်း ခေတ်ပညာတတ်အရည်အသွေး ပိုမိုရရှိသူတွေ မပါလိုက်ရဘဲ ဖြစ်သွားပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သခင်ချစ် အရမ်းလုပ်သည်ကို ဘာကြောင့်မတားသနည်းဟု နောင် ဘီ–အိုင်–အေ ခေတ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ကျွန်တော့်အား နှစ်ယောက်ချင်း ပစ်တင်ဝေဖန်ဘူးပါသည်။ တည်မြဲ – သန့်ရှင်း ယှဉ်ပြိုင်သည့် အမတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ်လောင်းဗိုလ်ကျော်ဇောကို ဗိုလ်စကြာက လူထုတရားပွဲ၌ ဝေဖန်ဟောပြောရာ၌ ဤကဲ့သို့ အရည်အချင်းမပြည့်စုံသူတွေ ပါသွားသည့်အချက်ကို ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားပါသည်။

နိုင်ငံရေး အကြားအမြင် ဗဟုသုတဘာမျှမရှိသူတချို့ကို ပို့မိသည့်အတွက် မိုးကုတ်ထောင်မှ ဒေါက်တာဘမော်က သခင်အောင်ဆန်းသို့ ပေးပို့သည့်စာနှင့် ကျွန်တော်၏စာကို သယ်ယူသွားသည့် မန္တလေးနေရှင်နယ်ကျောင်းဆရာ ကိုခင်မောင်လေး[ဗိုလ်ခင်မောင်လေး]ကို သေချာစွာ လူကိုယ်တိုင်မစစ်ဆေးဘဲ ညောင်လေးပင်၌ ဖမ်းထား၍ သူလျှိုအဖြစ် လုံ့စွပ်ဖြင့်ထိုးသတ်မည်ဟု ပေါင်းစပ်ကြေညာထားရာမှ ဗိုလ်စကြာနှင့် သခင်တင်တို့ ပဲခူးမှရောက်လာသည်နှင့် ကြုံကြိုက်သဖြင့် ဗိုလ်ခင်မောင်လေးကို အချိန်မီ ကယ်ဆယ်သွားရသည်။ ဗိုလ်ဇင်ယော်သည် ဆရာချစ်၊ ဆရာထွန်းရွှေတို့ထံတွင် ထမင်းချက်၊ လက်ဖက်ရည်အိုးတည်နေသူ ဖြစ်သည်ဟု နောက်မှသိရသည်။ မျိုးချစ်စိတ်နှင့် စွန့်စားသူတဦးဖြစ်သည်။ သို့သော် အခြေခံ ဘာပညာမှ မရှိဘဲ စဉ်းစားဉာဏ် ဘာမျှမရှိသူ တပည့်ရင်းကို ဆရာချစ်ရွေးထည့်လိုက်မိသည့် သမိုင်းသခ်န်းစာကို မှတ်တမ်းတင်လိုခြင်းဖြစ်သည်။

သခင်အောင်ဆန်း မြန်မာပြည်သို့ တခေါက်ပြန်လာပြီးနောက် ပြည်တွင်းသူပုန်စည်းရုံးရေးကို ဖို၍ ကြိုးစားကြပါသည်။ သခင်မြက သူသိ သူယုံကြည်စိတ်ချသည့် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်များကို လက်သိပ်ထိုး၍ စည်းရုံးသည်။ ထိုသို့ စည်းရုံးရခြင်းမှာ ဂျပန်နှင့်ပူးပေါင်းခြင်းကို၊ အင်းစိန်ရှိထောင်အတွင်းရှိ သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်းနှင့် ထောင်ပြင်ရှိ သခင်အစည်းအရုံးဥက္ကဌ သခင်တင်မောင်တို့ အုပ်စုက သဘောမတူ၍တကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်သူလျှိုများ သိမည်စိုး၍၎ ဖြစ်ပါသည်။ ဌာနချုပ်မှလွှတ်သော စည်းရုံးရေးမှူးများကို ယေဘုယျအားဖြင့် ယူနစ်အဖွဲ့ဝင်များက သိရှိကြပါသည်။ ဌာနချုပ်မှ စည်းရုံးရေးအတွက်လွှတ်

သော သခင်များမှာ– ၁။ သခင်လွင်(ယခု ပမညတ)၊ ၂။ သခင်ဖေသိန်း (ရေနံမြေ)၊ ၃။ သခင် ခင်မောင်ညို (ရေနံမြေ)၊ ၄။ သခင်သာခင် (မိုးကုတ်၊ ဝန်ကြီးဟောင်း)၊ ၅။ သခင်သန်းနိုင် (သခင်ဗဟိန်း၏ညီ)၊ ၆။ သခင်သန်းဖေ (ဖြူး)၊ ၇။ သခင်တင်မြ (ဘုံဘဝရေးသူ)၊ ၈။ သခင်မြ (ပျဉ်းမနား)၊ ၉။ သခင်သင်းလှိုင် (မော်လမြိုင်)၊ ၁၀။ သခင်ဘသိန်းတင်(ထားဝယ်၊ ယခု တရုပ်ပြည်) ၁၁။ ကိုသန်းအောင်၊ ၁၂။ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ၁၃။ သခင်သိန်းဖေ၊ ၁၄။ ကိုထွန်းဇံ၊ ကိုထွန်းတင်(ယူအမ်ပီ)နှင့် အခြားသူများဖြစ်ပါသည်။

ကျောင်းသားသမဂ္ဂအုပ်စုကလည်း မိမိတို့နှင့်နီးစပ်ရာတို့ကို စည်းရုံးပါသည်။ ကျောင်းသားအုပ်စုမှ လူငယ်များမှာ အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၃၇၊၉ခုနှစ် လောက်မှစ၍ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဌာနချုပ်တွင် သံမဏိတပ်ခေါ် ကျောင်းသားအပျော်တမ်းတပ်ရှိ၍၊ နယ်အသီးသီးတွင်လည်း သင်တန်းတွေပေးခဲ့ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တချိန်တွင် သူပုန်ထရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်က သံမဏိတပ် ဌာနချုပ်တာဝန်ခံထည်းတွင် **ကိုမောင်မောင်**(ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း)နှင့် သံမဏိမောင်မောင်(မြင်းခြံ) ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် မြင်းခြံမောင်မောင်မှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ယူနစ်အဖွဲ့တွင် မပါဝင်ပါ။ နယ်မှရောက်လာသောကျောင်းသားများ၊ သခင်များကို ကိုမောင်မောင်က လက်နက်သင်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အပျော်တမ်းတပ်၌ မိမိသင်ထားရသည့် စစ်ပညာကို ပို့ချသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကိုမောင်မောင်နှင့်ကိုဘဇံ(ယခု ဗိုလ်မှူးကြီးဝင်း၊ ဒု – ဝန်ကြီးဟောင်း)တို့ကို မြောင်းမြခရိုင်ကိုစည်းရုံးရန် တာဝန်ပေးပါသည်။ ကိုမောင်မောင်၏ယူနစ်တွင် ရန်ကုဘဆွေးလေး ပါ ပါသည်။ ဘီအိုင်အေတပ်များ မဝင်မီ အင်္ဂလိပ်တပ်များအပြေးတွင် ထိုဒေသကို ကိုမောင်မောင်နှင့် ကိုဘဇံတို့ ဦးဆောင်၍ သိမ်းပါသည်။

စစ်တွေတွင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုညိုထွန်း၊ ကိုမြ၊ ကိုဘဇံ တို့ကို တာဝန်ပေးပါသည်။ ပဲခူးတွင် ကိုတင်မောင် (နောင် ယူ– အမ်–ပီ ဗိုလ်မှူး)တာဝန်ယူသည်။ ဖြူး–တောင်ငူတွင် သခင်သန်းဖေ၊ သခင်ဘသော်တို့ တာဝန်ယူသည်။ ပျဉ်းမနားတွင် သခင်တင်ထွန်း၊ သခင်မြ(ယခု ပျဉ်းမနား၌ အလုပ်လက်မဲ့)၊ သခင်ဖေတင်(ယခု– တရုပ်ပြည်)တို့ တာဝန်ကျသည်။ သူတို့မှတဆင့် ဗိုလ်တောက်ထိန်နှင့် ဗိုလ်တာရာတို့ကို ဂျပန်သို့ပို့သည်။ ဖြူး သခင်သန်းဖေမှတဆင့် ဗိုလ်အောင် ကို ဂျပန်သို့ ပို့သည်။ မိတ္ထီလာတွင် ဌာနချုပ်(Supreme Council)မှ ကိုလှမောင်က တာဝန်ခံ၍၊ ကိုထွန်းဇံ (ပါလီမန်အမတ်ဟောင်း)၊ ဆရာထိ(အမတ်ဟောင်း)၊ ကိုငွေ(အမတ်ဟောင်း)တို့ကို ယူနစ်ဖွဲ့ပေးသည်။ ကျွန်တော်တာဝန်ယူ၍ အထက်တန်းကျောင်းဆရာ ကိုဘရှမ်းမှတဆင့် ကိုညွန့် (ယခု ကုန်သည်)နှင့် ကိုကျော်ဝင်း (ကုန်သည်)တို့ကို ယူနစ်ဖွဲ့ပေးသည်။ မန္တလေးတွင် ဆရာကိုခင် မောင်လေး(ဗိုလ်ခင်မောင်လေး)ကို တာဝန်ပေးသည်။ သူကတဆင့် မန္တလေးရှိ တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေ၊ အမရပူရ သခင်ဘသိန်း (ကွယ်လွန်)၊ ကိုသိန်းတန်(ပါတီဗဟိုကော်မတီဝင်ဟောင်း)တို့အပြင် အခြားကျောင်းသားများကို စည်းရုံးသည်။ မြင်းခြံမှ ဆရာဦးဘသန်း(ကွယ်လွန်)နှင့် ကိုချစ်ခိုင်(ဒု–ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း)၊ စစ်ကိုင်းမှ သခင်လှမောင်(ဖဆပလအမတ်ဟောင်း)၊ ကိုချစ်တီး (ဂျပန်အသတ်ခံရ)၊ ကိုသိန်းတုပ် (ဗိုလ်မှူးကြီး)၊ ကိုစောမြင့် (ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း)၊ ကျောက်ဆည်မှ ကိုစံလှဘော်တို့ကို စည်းရုံးသည်။ ရွှေဘို၊ ရေဦးမှ ဆရာမြရီ(ကွယ်လွန်)၊ မုံရွာမှ သခင် ခင်မောင်(သခင်လေးမောင်၏ညီ–ကွယ်လွန်)နှင့် သခင်ဘထူး(ကွယ်လွန်)၊ မိုးကုတ်မှ သခင်သာခင်၊ မြစ်ကြီးနားဟိုပင် သခင်ပြန့် တို့သည်။ အခြား မမှတ်မိသူများလည်း ရှိသည်။ အထက်မြန်မာပြည်ယူနစ်များကို ဗိုလ်ခင်မောင်လေးက ပိုသိသည်။

တိုင်းပြည်၏အခြေအနေအရ မန္တလေးခရိုင် ဗိုလ်ခင်မောင်လေးကို အထက်မြန်မာပြည်အတွက် တာဝန်ပေးသည်။ ၁၉၄၁ဒီဇင်ဘာ (၈)ရက် ဂျပန်နှင့်အင်္ဂလိပ် စစ်စဖြစ်ချိန်အခါ၊ ဗိုလ်ခင်မောင်လေးကို ကူညီရန် တက်ဖုန်းကြီး ကိုသိန်းဖေကိုလည်း မန္တလေးဌာနချုပ် အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ကျွန်တော်၏ အကြံပေးချက်အရ ပို့လိုက်ပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့တွင် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အောက်တွင် မိမိတို့နီးစပ်ရာ ယူနစ်အဖွဲ့လေးများ ရှိကြသည်။ ကိုထွန်းတင်(ယူ–အမ်–ပီ)က ကျွန်တော်တ၏ အထွေထွေလက်ထောက်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ ကိုအောင်ကြီး(ဗိုလ်မှူးဟောင်း)က ကျောင်းသာသမဂ္ဂဌာနချုပ်မှ ကိုသိန်းမောင်(ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း၊ ဘီ–အီး–အမ်–အီး)မှတဆင့် ရန်ကုန်ဌာနချုပ်နှင့် အဆက်အသွယ်ရ၍ သူ စာရေးအဖြစ်လုပ်နေသော Burma Frontiers Force Hdqrs မှ သိရသမျှ၊ မြန်မာပြည်ရှိ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များစာရင်းနှင့် လှုပ်ရှားမှုသတင်းတို့ကို စုဆောင်းပေးသည်။ ပေါင်းတည်မြို့ယူနစ်ကိုလည်း တာဝန်ခံစည်းရုံးသည်။ ကိုစံဝေ(ကွယ်လွန်၊ လွှတ်တော် ဒု–ဥက္ကဌဟောင်း)က၊ ရန်ကုန်တယ်လီဖုန်းအော်ပရေတာအဖြစ် ရသမျှသတင်းစုဆောင်းသည်။ သူမှတဆင့် နိုင်ငံခြားနှင့်ဆက်သွယ်သည့် Wireless operator ကိုရှိန်း(ဗိုလ်မှူးကြီးရှိန်း– ကွယ်လွန်)လည်း ပါပါသည်။ ကိုအုန်းမြင့်(ကျော်လင်းစာပေ)၏ညီ ကြေးနန်းစာရေးက၊ ဘုရင်ခံနှင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့ဆက်သွယ်သည့် Codeဖြင့်ရေးထားသည့် ကြေးနန်းမိတ္တူများကိုပေးသည်။ ကိုကျော်ငြိမ်း(ကပ်စတန်ရုံးစာရေး–ကွယ်လွန်)က သင်္ဘောအဝင်အထွက်နှင့် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသတင်းတို့ကို ပေးပါသည်။ ရန်ကုန်မြူနီစပါယ်ကျောင်းဆရာများဖြစ်သော ဆရာချစ်(ကွယ်လွန်)၊ ဆရာညို(ကွယ်လွန်)၊ ဆရာလှမောင် (ဒုဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း–ကွယ်လွန်)၊ ဆရာမျိုးညွန့်(ယခု ၉၄လမ်း သနပ်ခါးကြိတ်စက်ထောင်နေသူ)တို့က မိမိတို့ မြူနီစပါယ်ကျောင်းသားများကိုဂ၊ လက်ရုံးတပ်သားများကိုဂ၊ သက်ဆိုင်ရာကိုသာ လျှို့ဝှက်မှုကျင့်သုံးရေးနည်းအရ စည်းရုံးကြသည်။

ဤသို့စည်း*းရာတွင် သခင်ချစ်က ဆရာလှမောင်နှင့်သာ ဆက်သွယ်သည်။ ဆရာလှမောင်က သခင်မျိုးညွန့်နှင့်ဆက်သွယ်သည်။ ဆရာမျိုးညွန့်နှင့် သခင်ချစ်တို့ အဆက်အသွယ်မရှိကြ၊ မသိကြချေ။ ကိုဘဇံ(ဗိုလ်ဝင်း)သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဖြစ်သော်လည်း တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂယူနစ်မှ မဟုတ်ဘဲ၊ မြန်မာကျောင်းဆရာ ဆရာချစ်တို့ယူနစ်မှဖြစ်သည်။ ဆရာလှမောင်၊ ဆရာထွန်း*၊ ဆရာချစ်၊ ဆရာညို စသော ဆရာများမှာ မိမိတို့တိုက်နယ်အလိုက် ဦးမောင်ကြီးရဲတပ်ဖွဲ့ဗိုလ်များဖြစ်သဖြင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်အချို့လည်း သူပုန်အဖွဲ့သို့ ပါဝင်လာကြစေကာမူ၊ ဦးမောင်ကြီးရဲတပ်ဌာနချုပ်– ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည့် **M.A** မောင်ကြီး(**M.A .U Maung Gyi**)နှင့် ဝတ်လုံဦးထွန်းတင်၊ ဆရာဟိန် စသူတို့ မသိရှိ၊ မပါဝင်ကြပါ။

[ကျွန်တော်က လူငယ်တို့သည် ဂျပန်နှင့်ပူးပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်း။ ဦးမောင်ကြီး၏ မျိုးချစ်စိတ်နှင့် သမာဓိကိုယုံကြည်၍ အကူအညီလာတောင်းကြောင်း ပြောပြကာ၊ ကျွန်တော်စွန့်စား၍ ဦးမောင်ကြီးအား တိတ်တစိတ် အကူအညီတောင်းဖူးသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ဤကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးလျှင် မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေးပေးရတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဂျပန်နှင့်ပူးပေါင်းသူပုန်ထခြင်းမှာ မမှန်ကန်ကြောင်း၊ လိုလည်းမလိုကြောင်း။ အကယ်၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံ သတင်းပေါက်ကြား၍ တစုံတယောက်ဖမ်းဆီးလာပါက မိမိတတ်နိုင်သမျှ အကာအကွယ်ပေးပါမည်ဟူသော ကတိကိုမူ ပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုနည်းအတိုင်း တချိန်က ဦးစော၏ဂိုဏ်းသား ပညာရေးဝန်ကြီးဦးဘရင်(မိတ္ထီလာ)နှင့် ဦးဘအုန်း (အလုပ်သမားဝန်ကြီးတို့အား ချဉ်းကပ်ရာ၊ သူတို့ကလည်း လိုလားပါသည်ဟု ပြန်ပြောလိုက်ကြသည်။] ဦးဘရင်က နောင် စစ်မြေပြင်ကိုဖြတ်ကျော်၍ မန္တလေးမှ ရန်ကုန်သို့ ကျွန်တော်နှင့်အတူဖြစ်ကျော်ရန် ကြိုးစားသေးသည်။

ထားဝယ်ကို ဂျပန်သိမ်းပြီးနောက် တပြည်လုံးရှိသခင်များကို အစိုးရကဖမ်းဆီးရာ၊ သခင်ထွန်း*နှင့် သခင်ဗဟိန်းတို့ကို မိသွားသဖြင့်၎င်း၊ ဗိုလ်လကျ်ာကလည်း ဂျပန်သို့ လိုက်သွားပြီဖြစ်၍၎င်း ဆူပရင်းကောင်စီ၌ (၁)သခင်မြ၊ (၂)ကိုထွန်းအုံ၊ (၃)သခင်ချစ်၊ (၄)ကိုဗဆွေ၊ (၅)ကိုလှမောင်(သံအမတ်ဟောင်း)နှင့် (၆)ကိုကျော်ငြိမ်း(ကွန်တော်)တို့သာ ကျန်တော့သည်။ သခင်ချစ်နှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း မကြာမီ ဝရမ်းထုတ်ခံရ၍ သတိဖြင့် အလုပ်လုပ်နေကြရပါသည်။ သခင်မြကိုကား လူ*းလူအေးဖြစ်သည်၊ သူပုန်ထမည့်သူမဟုတ်ဟု အစိုးရက ယူဆသဖြင့်၎င်း၊ ဥပဒေပြုအမတ်ဖြစ်၍၎င်း မဖမ်းဘဲ ထားခြင်းဖြစ်သည်။ မကြာမီ ကိုဘဆွေ၊ ကိုလှမောင်တို့က ယိုးဒယားနယ်စပ်သို့ တာဝန်နှင့်ထွက်သွားကြရပါသည်။ **Supreme Council** ၏ အစည်းအဝေးများကို ခေတ်ဦးပိုင်းက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂအဆောက်အဦတွင် ညဥ့်အချိန်ကျင်းပ၍ အစီအစဉ်များကို လုံခြုံရေးကို တာဝန်ယူရသူမှာ ခေါင်းဆောင်ကိုထွန်းတင်(ယူ–အမ်–ပီ)ဗိုလ်မှူးဖြစ်သည်။ နောင် အခြေအနေဆိုးလာသောအခါ ယခု*ဂုံတိုင်လမ်း တ*ပ်ဘုန်းကြီးကျောင်းဘေး ဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းဝင်းအတွင်းရှိ ဇရပ်ငယ်ကလေးကို ဌာနချုပ်ပြုလုပ်သည်။ ထိုမှတဆင့် ရန်ကုန်ဘောက်ထော်ဘူတာ*အနီး ဘဲခြံတခုတွင်ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်ဌာနချုပ်တွင် နယ်မှအစိုးရကဖမ်း၍ လာရောက်တိမ်းရှောင်နေသူများလည်း ရှိကြသည်။ ထိုသူများမှာ (၁) သခင်တင်(သာယာဝတီ၊ ပထစ ဒု–ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း)၊ (၂) သခင်လင်း(ဂျပန်ခေတ် သထုံခ*ိုင် အရေးပိုင်၊ ဂျပန်အသတ်ခံရ) (၃)သခင်သင်(တောင်သာ)၊ (၄)သခင်လူအေး(တောင်သာ)တို့ ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် မိမိတို့နယ်များနှင့်လည်း အဆက်အသွယ်မလုပ်ရဲသဖြင့် ဘာတာဝန်မှုမရှိဘဲ ထမင်းဟင်းချက်ပေးနေသူများဖြစ်သည်။ ထမင်းဟင်းဆိုသော်လည်း ထမင်းနှင့် ပဲနီလေးကိုပြုတ်၍ ဆားခပ်စားရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထို့ထက်လည်းပို၍ ဟင်းချက်တတ်သူများမဟုတ်ကြပါ။

၁၉၄၁ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ(၇)ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နှင့်အင်္ဂလိပ် စစ်ဖြစ်သည်။ ဒီဇင်ဘာ (၁၀)ရက်တွင် **Prince of war** နှင့် **Repalse** အင်္ဂလိပ်စစ်သင်္ဘောနှစ်စင်းကို ဂျပန်က နှစ်မြှုပ်လိုက်သည်။ ဒီဇင်ဘာ(၂၃)ရက်နှင့် (၂၅)ရက်တွင် ဂျပန်က ရန်ကုန်မြို့ကို ဗုံးအကြီးအကျယ်ကြဲရာ လူပေါင်းထောင်ချီ၍ သေကြသည်။ မြို့သူမြို့သားများတို့ မြို့ကိုစွန့်ပြေးကြသည်။ အစိုးရအမှုထမ်းနှင့် လူအချို့သာ ကျန်ရှိသည်။ ၁၉၄၂ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ**(၁၉)**ရက်နေ့တွင် ထားဝယ်ကို ဂျပန်နှင့် ဘီအိုင်အေက သိမ်းသည်။ ဤတွင် ရန်ကုန်ရေဒီယိုမှနေ၍ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်က သခင်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်လကျ်ာတို့အား ကြိုး(သေဒဏ်)ပေးလိုက်ပြီး၊ တွေ့ရာနေရာ၌ သေနပ်ဖြင့် ပစ်သတ်မည်ဟု ကြေညာသည်။ ဇန်နဝါရီလ (၃၁)ရက်နေ့တွင် မော်လမြိုင်မြို့ကျသည်။ ဖေဖော်ဝါရီ(၃)ရက်နေ့လောက်တွင် သခင်*ုမောင်[ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း]တို့အဖွဲ့ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိသည်။ ရန်ကုန်(၁၀၁)လမ်းနေ တက္ကသိုလ်သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား ကျောင်းနေဘက်သူငယ်ချင်း ကိုသိန်းဖေဆိုသူက လာခေါ်၍လိုက်သွားရာ အရပ်မြင့်မြင့် အင်္*ပ်ကောင်းကောင်း၊ အသားဖြူဖြူလူတယောက်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော့်နာမည်က *ုမောင်၊ ဗိုလ်နံမည်က ဗိုလ်နေဝင်းဘဲ ပြည်တွင်းသူပုန်ကို ခေါင်းဆောင်ဘို့ လွှတ်လိုက်တယ်၊ ကိုအောင်ဆန်း(ဗိုလ်ချုပ်)က ခင်ဗျားနဲ့ ဆက်သွယ်ရမယ် မှာလိုက်တယ်။ စသဖြင့် ဂျပန်ပြည်ရှိ ရဲဘော်သုံးကျိပ်အကြောင်းကို ပြောပြသည်။ ဤတွင် ချက်ချင်းခင်မင်သွားကြ၍ မှောင်ကြီးထဲတွင် ကျွန်တော်၏ဘိုင်စကယ် နောက်မြီးပေါ်တင်၍ ဘောက်ထော်ရှိ လျှို့ဝှက်ဌာချုပ်သို့ ခေါ်သွားသည်။ မကြာမီရက်အတွင်း ဗိုလ်ဇေယျ၊ ဗိုလ်မိုးညို၊ ဗိုလ်လင်းယုံ၊ ဗိုလ်တာရာတို့ ရောက်လာကြသည်။ ဗိုလ်ဇေယျကို ကျွန်တော်ပင် ခနောင်တိုဆိပ်ကြီးမှ သွားခေါ်ရသည်။ ဌာနချုပ်တွင် သခင်မြနှင့် ကိုလှမောင်တို့ မရှိတော့။ ယိုးဒယားနယ်စပ်သို့ကူးရန် ကြိုတင်ထွက်သွားကြပြီဖြစ်သည်။

သခင်ချစ်၊ ကျွန်တော်၊ သခင်ခင်မောင်(သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်းကိုယ်စားလှယ်)၊ ကိုထွန်းတင်(ယူအမ်ပီ ဗိုလ်မှူး)၊ ပျဉ်းမနားမှရောက်နေသော **သခင်တင်ထွန်း**တို့သာရှိသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပြည်တွင်းတော်လှန်ရေးအတွက် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာကိစ္စကို ဗိုလ်နေဝင်းအား တာဝန်ပေးကြသည်။ တပြည်လုံးအတွက် ပျောက်ကြားလုပ်ငန်း အစီအစဉ်တို့ကို စဉ်းစားကြသည်။ အထူးသဖြင့် လက်နက်ကိုင်နည်း၊ ပစ်နည်းတို့ကို သင်ကြားပြသရန် အမြန် နယ်ခွဲ၍လွှတ်ရန် သဘောတူကြသည်။

ရန်ကုန်နှင့်တဝိုက် အောက်မြန်မာပြည်အတွက် ဗိုလ်နေဝင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အတွက် ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ကိုဘဇံ(ဗိုလ်ဝင်း)၊ ဖျာပုံခရိုင်အတွက် ဗိုလ်မြင်ဆွေ၊ မန္တလေး စစ်ကိုင် ရွှေဘိုအတွက် ဗိုလ်မိုးညို၊ ဗိုလ်သိန်းမောင်(ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း ဘီ-အီး-အမ်-အီး)နှင့် သခင်မြ၊ ပျဉ်းမနား ပေါင်းတည်နှင့် ပြည်တဝိုက်အတွက် ဗိုလ်အောင်ကြီး(ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း)နှင့် သခင်ခင်မောင်(သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်း၊ ရာဇဝတ်ဝန်ဟောင်း)။ ပဲခူး ဟံသာဝတီအတွက် သခင်ချစ် တို့ဖြစ်သည်။ ပျဉ်းမနားဒေသအတွက် ဗိုလ်တာရာ၊ သခင်တင်ထွန်းညီအကို၊ ဗိုလ်လင်းယုံက တောင်ငူ၊ ဖြူး စသည်တို့ကို တာဝန်ယူရန်ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ကျွန်တော်တို့ တာဝန်ခွဲခဲ့ကြရသည့်တိုင်အောင်၊ ဌာနချုပ်၌ ရိုင်ဖယ်သေနပ် ၂လက်၃လက်လောက်သာ ရှိသေးသည်။ ဂျပန်ပြန်ဗိုလ်များထံမှ ပစ်စတို ၄-၅လက်သာ ပါရှိသည်။ ငွေ လက်နက်နှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်တို့ကို ယိုးဒယား နယ်စပ်၌ ဖွက်ခဲ့ရ၍ဖြစ်သည်။ ရိုင်ဖယ်တလက်ကို ပဲခူးကိုတင်မောင်အိမ်မှ၊ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မွေ့ရာနှင့်လိပ်၊ မနိုင့်တနိုင် ညဉ့်လော်ကယ်ရထားဖြင့် တာမွေဘူတာသို့ ထမ်းသယ်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

ဗိုလ်နေဝင်း(ဗိုလ်ချုပ်)လည်း ဗိုလ်ညိုနှင့် ဆရာလှမောင်စုထားသော လူငယ်များအပြင်၊ အခြားလူငယ်များကို စစ်ပညာ သင်ပေးသည်။ အားလပ်ချိန် တချိန်တွင်၊ မင်္ဂလာဒုံမော်တော်ယာဉ်တပ်ရှိ ဒု-ဗိုလ်(ယခင်က ဦးမောင်ကြီးရဲတပ်ဗိုလ်ဟောင်း) ဗိုလ်   ကို သူ၏သူငယ်ချင်း သခင်ဗိုလ်(ကွန်မြူနစ်၊ ကွယ်လွန်)နှင့် အတူးသွားကြ၍၊ တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်အကူအညီပေး ရန် ဆွဲဆောင်ကြသည်။ ဗိုလ်နေဝင်းက ဂျပန်ပြည်စစ်တက္ကသိုလ်၌၊ ဗမာပြည်ကို မည်ကဲ့သို့ ဂျပန်ကတိုက်မည်ကို မြေပုံပေါ်၌ တိုက်ပွဲလေ့ကျင့်ရသည့် Map Fighting ကိုပြောပြသည်။ သူက သင့်တော်သောအချိန်၌ တတ်နိုင်သလောက်အကူအညီပေးမည်ဟု ကတိပေးသော်လည်း လက်တွေ့မှာ မပေးပါ။

ထိုအချိန်လောက်တွင် မော်လမြိုင်ဘက်မှ ဗိုလ်အောင်ဆန်းထံမှ စာရသည်။ သခင်စံ   က၊ အသက်စွန့်၍ မုတ္တမကွေ့ ကို လှေဖြင့်ဖြတ်ကာ စာယူလာသည်။ ထိုစာတွင် - ပြည်တွင်းသူပုန်ထရန် လက်နက်မရှိလျှင် ဝါးချွန်နှင့်ဖြစ်ဖြစ်ထကြပါ၊ ဂျပန်မဝင်မီ မြန်မာတို့ သူပုန်ထပြမှသာ ဂျပန်အထင်ကြီး၍ လွတ်လပ်ရေးရနိုင်မည်။ ဂျပန်နောက်မှလိုက်လျှင် အထင်သေးမည် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ပဲခူးမြို့ဘူတာရုံအနီးရှိ အဖွဲ့ဝင်ကိုတင်မောင် (နောင် ယူအမ်ပီဗိုလ်မှူး)အိမ်တွင် ယူနစ်အဖွဲ့ဝင်တချို့ ကို လက်နက်ကိုင်သင်တန်းပေးနေစဉ် သတင်းကြား၍ ပုလိပ်က ရုပ်တရက်လာဖမ်းရာ ဗိုလ်တာရာ(ဂျပန်ပြန်)၊ သခင်လှတင် (ပျဉ်းမနား)၊ ဗိုလ်သီဟ (ပျဉ်းမနားတပ်ကုန်း ဘီ-ဒီ-အဖ်တပ်မှူး)တို့ အဖမ်းခံကြရသည်။ ရေချိုးရန်လုပ်နေသော ဗိုလ်မိုးညို(ဂျပန် ပြန်)က ကျွန်တော် ရေထမ်းသမားပါဟု လိမ်ပြော၍ လွတ်လာသည်။ ဗိုလ်တာယာနှင့် အခြားသုံးဦးတို့လည်း လက်ထိပ်ဖြင့် ရွှေဘိုသို့အရွှေ့၊ တောင်ငူဘူတာကို ဂျပန်ကဗုံးကြဲသဖြင့် လွတ်သွားကြ၍ မိမိတို့နေရပ် ပျဉ်းမနားသို့ ချောမောစွာ ရောက်သွား ကြသည်။

တခါက ဗိုလ်နေဝင်းနှင့် ရဲဘော်နှစ်ဦးတို့သည်၊ မြောင်းမြထောင်မှ မန္တလေးထောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရန်ခေါ်လာသည့် သခင်ထိန်ဝင်းနှင့် ဦးထွန်းမောင်(နယူးဘားမား)တို့ကို ရန်ကုန်ဘူတာတွင် ပုလိပ်ထံမှ လုယူလာခဲ့နိုင်ကြသည်။ ရဲဘော်နှစ်ဦး အနက် တဦးမှာ သခင်မျိုး--   (ယခု ကန်တော်လေး ဇ၄လမ်း)ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်နေဝင်းတို့အုပ်စု ရန်ကုန်သို့ပြန်ရောက်ရက်မှာ ဖေဖော်ဝါရီ(၃)ရက်ဖြစ်ပြီး မော်လမြိုင်ကျပြီး သုံးရက်မြောက်တွင် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်-ကုလားတပ်တို့ကလည်း မော်လမြိုင်ဘက်မှ အကြီးအကျယ်ဆုတ်နေကြသည်။ အတွင်းသူပုန်အမြန်ထ ကြရန် မော်လမြိုင်ရှိ ဘီ-အိုင်-အေ ဗိုလ်အောင်ဆန်းတို့ထံမှ ပြင်းပြင်းထန်ထန်တိုက်တွန်းနေသည်။ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်မှာမူ ရိုင်ဖယ် ၃-၄လက်နှင့် ပစ်စတို ၄-၅လက်ထက် ပိုမရှိချေ။ သာယာဝတီခရိုင်တွင် သခင်ခင်အောင်အဖမ်းခံပြီးနောက် သခင် ဟန်ညွန့် (သုံးဆယ်)က ခေါင်းဆောင်သည်။ လူထု(၃၀၀၀)ခန့် စည်းရုံးထားသည်။ သာယာဝတီခရိုင်တွင် သူပုန်ထရန်အခြေ အနေရှိသည်ဟု သခင်ချစ်က သူ့ထံရောက်လာသော အစီရင်ခံစာကို တင်ပြသည်။ ဗိုလ်နေဝင်းကဦးစီးရန် ဖေဖော်ဝါရီ (၁၅) ရက်ခန့်တွင် ဗိုလ်လင်းယုန်နှင့် ထွက်သွားကြသည်။ လက်ပတန်းရှိ ကျောင်းဆရာကိုစိန်မောင်အိမ်တွင် တည်းခို၍ သခင်ထွန်း အုပ်အဖွဲ့မှ သခင်သန်းမောင်ဆိုသူကိုလည်း စည်းရုံးတာဝန်ပေးသည်။ သာယာဝတီတွင် သူပုန်ထရန် လက်နက်မှာ၊ ရန်ကုန် မြို့၌ ကျွန်တော်စည်းရုံးထားသည့် အမှတ်၁၂ ဘားမားရိုင်ဖယ်တပ်မှ စစ်သားများကို လျှို့ဝှက်စွာ သာယာဝတီသို့ ခေါ်ဆောင် လာ၍ သူတို့၏အင်အားကို အခြေခံရန်ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က သာယာဝတီခရိုင် မင်းလှမြို့မှ ကျောင်းသားဟောင်း သခင်ထွန်းအံ့ အကူအညီဖြင့်၊ ရန်ကုန်မင်္ဂလာဒုံ

ရှိ အမှတ်၁၂-ဘားမားနိုင်ဖယ်တပ်အတွင်း၌ ဟာဗာဒါ ထွန်းဖေ့ခေါင်းဆောင်သော စစ်သား(၂၅)မှ (၃၀)ခန့်လောက်ကို ကျွန်တော် စည်းနှုံးထားသည်။ သူတို့သည် သာယာဝတီခရိုင် အင်္ဂလိပ်မြန်မာအထက်တန်းကျောင်းသားဟောင်းများ၊ ဆယ်တန်းအောင်သူ၊ သင်ဖူးသူများပါကြသည်။ မျိုးချစ်စိတ်ရှိသူများဖြစ်ကြသည်။ ပထမတသုတ်တွင် စစ်သား၃-၄ဦးကို ကိုထွန်းတင် (ယူအမ်ပီ ဗိုလ်မှူးဟောင်း)က ကိုယ်ပိုင်ကားကလေးဖြင့် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ခန့် အသခင်ထွန်းအုံ့နှင့်အတူ သာယာဝတီသို့ ခိုးပို့ရန် တာဝန်ယူသည်။ ဒုတိယအသုတ် စစ်သား(၂၅)ဦးခန့်ကို သာယာဝတီသို့သယ်ပို့ရန် ကျွန်တော်၏တာဝန်ဖြစ်နေသည်။ ဖေဖော်ဝါရီ(၂၀)ရက်ခန့် နောက်ဆုံးထား၍ ပို့ရန်ဖြစ်သည်။ ထရပ်ကားကိုရှာရန် အခက်အခဲ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမသော် ဂေါ်ရာ တယောက်ယောက် မောင်းလာသော စစ်ကား(ထရပ်ကား)ကို သေနပ်ဖြင့်ပစ်လုရန် ဖြစ်သည်။ ဆရာချစ်၊ ကျွန်တော် တုတ်ဖေ့၊ သခင်ပု၊ သခင်မျိုးညွန့်တို့ ဘိုင်စကယ်ကိုယ်စီဖြင့် ရန်ကုန်ကန်တော်ကြီးတဝိုက်တွင် စစ်ကားကို လိုက်ရှာကြ ပါသည်။ သခင်ချစ်မှာသာ ပစ်စတိုတလက်ရှိပါသည်။ ကျန်လူများမှာ ဒါးမြောင်နှင့် မောင်းချဒါးသာ ပါပါသည်။ ဂေါ်ရာစစ်ကားများကိုတွေ့သော်လည်း လူမလစ်၍၎င်း၊ အတွေ့အကြုံမရှိကြ၍၎င်း၊ နှစ်ရက်တိတိ မိုးချုပ်သွားသော်လည်း ဂေါ်ရာထံမှလုရေး အကြံအစည် မအောင်မြင်ပါ။

ကျွန်တော်သည် ဖေဖော်ဝါရီ(၁၉)ရက် ညဦး၌ အိပ်မပျော်ဘဲ သခင်ပုကိုခေါ်၍ ဒါးမြောင်တလက်စီဖြင့် ကန်တော်ကြီးဘေးရှိ အင်္ဂလိပ်ဂေါ်ရာများစားသောက်ရာ ယခင် ဘုတ်ကလပ်၊ ကန်တော်ကြီးဟော်တယ်နားသို့ သွားချောင်းပါသည်။ သခင်ပုသည် မော်တော်ကားကို ဝါယာဂျိုင့်လုပ်၍ သော့မရှိဘဲခိုးမောင်းတတ်သူ၊ တနုပ်-ဗမာလမ်းကြီး၌ ကားမောင်းနေသူဖြစ်ပါသည်။ ညဦးသန်းခေါင်ကျော်လောက်အချိန်၌ ဂေါ်ရာတယောက်ရပ်ထားသော ထရပ်မော်တော်ကားတစင်းကို အိုးရီးရင့် ကလပ်ရှေ့တွင် တွေ့ရာ၊ သခင် ကားအောက်ကိုဝင်၍ ဝါယာကို ဂျိုင်းပါသည်။ ကျွန်တော်က အချက်ပြရပါသည်။ သို့သော် ဂေါ်ရာဒနိုင်ဘာက မသင်္ကာ၍ ပြန်ထွက်လာသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ထွက်ပြေးလာရပါသည်။

ကံအားလျော်စွာ မိုးမလင်းမီ ကန်တော်ကြီးအနီး မြူနီစပယ်ယာဉ်ဝင်းအတွင်း အစိုးရသိမ်းထားသော မောရစ်-၁၄ အမျိုးအစား ဆလွန်းကားတစီးကိုတွေ့၍ ကျွန်တော်က ဟိတ်ဟန်နှင့် သခင်ပုအား ထိုကားကို ထုတ်မောင်းရန် အမိန့်ပေးပါသည်။ ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်စစ်သားတယောက်၏ ယူနီဖောင်းကို ဝတ်ထားသူဖြစ်၍ အစောင့်ဒလဝမ်ကုလားက ပျာပျာသလဲ တွန်းပေးပါသည်။ ထိုကားဖြင့်သွား၍ မင်္ဂလာဒုံရှိ မော်တော်ယာဉ်တပ် ဒု-ဗိုလ်ဖြစ်သူ ဗိုလ်ဘသာအား ထရပ်ကားတစင်းပေးရန် အကူအညီတောင်းရာ၊ ဗြိတိသျှအင်ပါယာကြီးကို အံတု၍ မရနိုင်ကြောင်း၏ ထွက်ပြေးနေသော အင်္ဂလိပ်တပ်တွင် ခဲယမ်းမီးကျောက် မရေတွက်နိုင်အောင်ရှိကြောင်း၊ သူ့မော်တော်ယာဉ်တပ်လည်း ထိုနေ့ပင် ရန်ကုန်တပ်ဖေ့ရတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝါးနက်ချောင်းဘူတာအနီး၌ သူ့တပ်မှ ထရပ်တစင်းပျက်နေသည်ကို သွားယူလျှင် ရနိုင်ကြောင်း ပြောလွှတ်လိုက်ပါသည်။ ဝါးနက်ချောင်းအနီးတွင် ဗိုလ်ဘသာပြောသော ထရပ်ကို ရှာမတွေ့သဖြင့် သာယာဝတီမြို့အထိ ကားမောင်းသွားပါသည်။ လက်ဘက်ရည်ဆိုင်ကလူများက ကျွန်တော့်ကိုကြည့်၍၊ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်နှုံးမှာပေ့၊ ဟိုစစ်သားရဲ့ ခြေသလုံးကိုလည်းကြည့်ပါအုံး-ဟု မကြားတကြား လှောင်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း စိတ်ပျက်သဖြင့် ရန်ကုန်သို့ပြန်မောင်း၍ ထရပ်ကားကိုရှာပြန်ရာ ကန်တော်ကလေး ဆေးနုဝင်း တဝင်းထဲတွင် တရပ်ကား၃-၄စင်းကို အဆင်သင့်တွေ့ရ၍ သခင်ပုကိုမောင်းစေကာ ထိုနေ့ညနေတွင် အင်္ဂလာဒုံ အမှတ်၁၂ ဘားမားနိုင်ဖယ်တပ်မှ စစ်သားများကို ခိုးထုတ်ရန် ယူသွားပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် သာယာဝတီသို့လိုက်ရန်လူထဲတွင် သခင်မျိုးညွန့်၊ သခင်ပု အပြင် သခင်လှမောင်(ဒုဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း)၊ သခင်တင်ထွန်း (ပျဉ်းမနား)တို့လည်း ပါပါသည်။ အခြား ကူညီသူ ၃-၄ဦးခန့်လည်းရှိပါသည်။

ထိုနေ့သည် ရန်ကုန်မြို့သူမြို့သားတို့ကို အစိုးရက ရန်ကုန်မှ မောင်းထုတ်သောနေ့ဖြစ်ပါသည်။ မော်တော်ကားများတွင် E အမှတ်ကိုတပ်ထားစေ၍၊ ထိုကားများကိုသာ အခွင့်အရေးပေးကာ ကျန်ကားများကို အစိုးရက အကူအညီမပေးယုံသာမက၊ ဖမ်းဆီးသိမ်းယူသဖြင့်၊ ကျွန်တော်တို့ကားနှစ်စင်းကိုလည်း E စာလုံးအတုရေး၍ ကပ်ထားရပါသည်။ (တစင်းကို ကိုထွန်းတင် ယူအမ်ပီ-ဗိုလ်မှူးမောင်းသည်ဟု ထင်ပါသည်။)ထိုနေ့တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းမှ ဆုတ်ရတော့မည်ကို မြို့သူမြို့သားတို့ မသိကြရပါ။ စစ်နှုံး၍ နောက်ဆုတ်နေရသည်ကိုသာ သိပါသည်။ ထိုည၌ ဗားမားနိုင်ဖယ်တပ်သား (၂၅)ဦးခန့်ကို ထရပ်ကားဖြင့်သယ်၍၊ လက်ပတန်းအနီး ဂရန့်ဘသစ်ရှိ ထွန်းရံ(ဒေါက်တာဘမော်ဂိုဏ်းဝင်၊ တောအုပ်)ထံသွားရာ လက်မခံသဖြင့်၊ မင်းလှသို့မောင်းရသည်။ မင်းလှရှိ သခင်ထွန်းအုံ့ဖခင်က လမ်းညွှန်လိုက်၍ သာယာဝတီ သခင်ခင်အောင်၏ဖခင် အိမ်ဝင်းထဲသို့မောင်း၍ ပုန်းနေပါသည်။ ထိုကားကို မကြာခင် တပ်ဆုတ်လာသည့် အင်္ဂလိပ်တပ် တတပ်က အတင်းတက်၍ မောင်းသွား လုသွားပါသည်။

ထိုည စစ်သားများကို ခိုးထုတ်ရာတွင် လွန်စွာတုန်လှုပ်စရာရှိပါသည်။ လမ်းတွင် စစ်နှုံး၍ ဆုတ်နေသော စစ်ကားများစွာရှိပါသည်။ မသင်္ကာ၍ မေးလျှင်း ပစ်ကြခတ်ကြရပြီး ထွက်ပြေးသည်ကိုချက်ချင်းသိ၍ ဘားမားနိုင်ဖယ်တပ်ရင်းက၊ ထရပ်ကားများဖြင့် လိုက်လျှင်လည်း ခံပစ်ရမည်ဖြစ်သည်။ တချိန်တွင် တံတားတခု၌ အလယ်ဗဟိုတွင် မော်တော်ကားမောင်း

သူက ဘေး အုတ်တံတိုင်းကို ဝင်တိုက်မိသဖြင့်၊ ကမ်းဘေးရှိ ဂေါ်ရာမြင်းတပ်တတပ်နှင့် ရန်ဖြစ်ရမလို ဖြစ်ရပါသေးသည်။ ထိုနေ့ လက်ပတန်းတွင်ညအိပ်၍ ဗိုလ်နေဝင်းနှင့်တိုင်ပင်ရာ၊ အခြေအနေမကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆုတ်နေသောအင်္ဂလိပ်တပ်က သောင်းနှင့်ချီ၍ ဆုတ်နေသည်။ သာယာဝတီခ✱ိုင်တွင် လူသုံးထောင်ကျော် စည်း✱ုံးထားသည်ဆိုသည်မှာ စက္ကူပေါ်တွင်သာရှိသည်။ အိမ်ရှင် ဆရာစိန်မောင်နှင့် အခြား နှစ်ဦးသုံးဦးတို့က အားတက်သရောကူညီကြသော်လည်း၊ ခေါင်းဆောင်ဆယ်ဦးခန့်ကိုပင် ရှာမတွေ့။ ကျွန်တော်တို့ မရောက်မီက ခ✱ိုင်တာဝန်ခံ သခင်ထွန်းအုံ့က ဗိုလ်နေဝင်းအား ‘‘ခင်ဗျားတို့ ဌာနချုပ်က လူကြီးတွေဆိုပြီး ကျုပ်တို့ဆီကို လာမ✱ုပ်နဲ့’’ ဟု ဟောက်သေးသည်ဆိုပါသည်။

[အမျိုးသားအာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး သခင်မြ]အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ် စာမျက်နှာ(၃၁၄)တွင်၊ ထိုခေတ် သာယာဝတီခ✱ိုင်မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွင် ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည်ဟု ဝိဇ္ဇူရသခင်ချစ်မောင်က ရေးထားသော်လည်း၊ ထိုတော်လှန်ရေးအချိန်၌ သူ့ကိုမတွေ့ရပါ။ သူပါသည်ဟုလည်း မကြားဘူးပါ။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအသိဖြစ်သည်။ (ဤအချက်ကိုဖော်ပြသည်မှာ သမိုင်းမှန်အတိုင်း ဖြစ်စေလို၍ဖြစ်သည်၊ အာဃာတရှိ၍မဟုတ်ပါ)။ သာယာဝတီခ✱ိုင်တွင် သူပုန်ထရန် အခြေအနေမပေး၊ ရန်ကုန်သို့ပြန်၍ အခြား လုပ်သင့်သည်တို့ကို လုပ်ကြရအောင်ဟု ဗိုလ်နေဝင်းက အကြံပေးသည်။ လက်ပတန်းရှိ ဆရာစိန်မောင်၊ ကိုထွန်းအုံ့၊ သခင်သန်းမောင်၊ ကိုထွန်းရုံနှင့် အခြားသူများကို အခြေအနေပေးလျှင် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ကို ခြံခိုတိုက်ခိုက်နိုင်ရန် ဘားမား✱ိုင်ဖယ်တပ်သား (၂၅)ကျော်(၃၀)ခန့်ကိုလွှဲအပ်ထားခဲ့၍၊ ဖေဖော်ဝါရီ (၂၅)ရက်နေ့ည ရှစ်နာရီတွင် ဗိုလ်နေဝင်း၊ ကျွန်တော်၊ သခင်ပု၊ တုတ်✱ေနှင့် အခြားတဦးတို့ ခြေလျင်ပြန်လာကြပါသည်။

ထိုည သန်းခေါင်ကျော်၌ ဥက္ကံ✱ာမသို့အရောက် အရပ်ကင်းက ဆီးဖမ်းပါသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်နှင့် ဗိုလ်နေဝင်းမှာ ရန်ကုန်အကောက်ဌာန(ကာစတန်မှ)စာရေးကြီးများဖြစ်၍ အရေးကြီးသောစာ✱က်စာတမ်းများ ရန်ကုန်၌ကျန်ခဲ့သဖြင့် မင်းကြီးအမိန့်ဖြင့် ပြန်ကြရမည်။ ကျန်သူများမှာ တပည့်များဖြစ်ကြသည်ဟု ယုံကြည်လောက်အောင် ပြေပြေသဖြင့် အရှာမခံရ။ ဗိုလ်နေဝင်းတွင် ပစ်စတိုသေနပ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်တွင်း စာ✱က်စာတမ်းများ ပါသည်။ နံနက်မိုးလင်းချိန် တိုက်ကြီးမြို့အရောက်တွင် ဗိုလ်နေဝင်းက လူစုခွဲကြရန် အကြံပေးသဖြင့် ဗိုလ်နေဝင်းနှင့်တုတ်✱ေက မီးရထားလမ်းအတိုင်း သွားကြသည်။ ကျွန်တော်နှင့်အခြားနှစ်ယောက်က မော်တော်ကားလမ်းအတိုင်း သွားကြသည်။ ကျွန်တော်က လမ်းတွင်တွေ့သော ဂေါ်ရာစစ်ဗိုလ်အား ဆလံပေး၍၊ ယခင်နည်းအတိုင်းလိမ်ပြောရာ၊ မင်းတို့ကို ရန်ကုန်မှာစစ်လို့ မမှန်လျှင် သေနပ်ဖြင့်ပစ်သတ်မည်ဟုကြိမ်းရာ၊ မမှန်လျှင်ပစ်သတ်ပါဟု ယုံအောင်ပြောသဖြင့် မင်္ဂလာဒုံ (၁၄)အထိ တင်ခေါ်လာသည်။ ဂျပန်ကဗုံးကြဲသဖြင့် ဂေါ်ရာစစ်ဗိုလ် ဆက်မလိုက်တော့ပါ။ ကုလားစစ်သားကို ပိုက်ဆံပေး၍ ထိုမှတဆင့် ရန်ကုန်ဘောက်ထော်ဌာနချုပ်သို့ ထိုညနေတွင် ရောက်ကြသည်။ ဗိုလ်နေဝင်းတို့အုပ်စုက နောက်တနေ့ညနေတွင် ရောက်လာကြသည်။

ထိုအချိန်(ဖေဖော်ဝါရီ– ၂၇ရက်)တွင် ရန်ကုန်၌၊ သူခိုးဒါးပြများ၊ အ✱ူးထောင်မှလွတ်လာသော အ✱ူးများ၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် ကုလားစစ်သားများနှင့် ကျွန်တော်တို့ မြေအောက်အဖွဲ့ဝင်များသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ စစ်သားများကလည်း သူခိုးဒါးပြများကို တဒိန်းဒိန်းနှင့် သေနပ်နှင့်ပစ်နေကြသည်။ သင်္ဘောဖြင့်ရောက်လာသော အင်္ဂလိပ် စစ်ကူတင့်ကားတွေလည်း မြို့ထဲတွင် လှည့်လည် သွားလာနေကြသည်။

ဤအချိန်တွင် မော်လမြိုင် ဗိုလ်အောင်ဆန်းထံမှ မြန်မာပြည်၏သမတအဖြစ် ဒေါက်တာဗမော်ကိုတင်ရန် ဂျပန်ကလိုလားနေသဖြင့် သူ့ကို ထောင်မှ သွားထုတ်ကြရန်ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်နေဝင်းနှင့်ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦး တိုင်ပင်ကြသည်။ ရန်ကုန်တွင် အင်္ဂလိပ် စစ်ကူတင့်ကားတပ်ရောက်နေသည်ကို ဂျပန်တပ်နှင့် ဘီအိုင်အေတပ်တို့ကို သတင်းပို့ရန်လိုသည်။ ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လာသော ဘီအိုင်အေတပ်များနှင့်ဆက်သွယ်ရန် သူတို့မရောက်မီကြို၍ စစ်သား၊ ရိက္ခာ၊ လက်နက်စုဆောင်းရန် လိုသည်။ ဤကိစ္စများကို ဆောင်✱က်နိုင်ရန် ဗိုလ်နေဝင်း ရန်ကုန်၌ နေသင့်သည်။ ဒေါက်တာဘမော်ကို ထောင်မှခိုးထုတ်ရန်မှာ မန္တလေးနှင့် ကသာနယ်ကိုကျွမ်းသော ကျွန်တော်က တာဝန်ယူထိုက်သည်ဟု နှစ်ဦးသဘောတူကြသည်။ အင်းစိန်သို့ ခြေလျင်သွားရသည်။ ကံအားလျော်စွာ လူနာတင် စစ်ရထားတစင်းကိုတွေ့ရာ ခေါင်းတွဲမောင်းကုလားကို လာဘ်ထိုး၍ နောက်တနေ့ နံနက်တွင် ပြည်သို့ရောက်သည်။ ထိုမှ ဘတ်စကားဖြင့် တောင်တွင်းကြီး၊ ထိုမှ မီးရထားဖြင့် ပျဉ်းမနားသို့ရောက်သည်။ ပျဉ်းမနားလျှို့ဝှက်ဌာနချုပ်၌ သခင်တင်ထွန်း၊ သခင်ဖေတင့်(ယခုတ✱ုပ်ပြည်)နှင့် မိုးကုတ်သခင် သာခင်(ဝန်ကြီးဟောင်း)တို့ကိုတွေ့ရသည်။ သခင်သာဖေနှင့်အတူ မန္တလေးမြို့ တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေတိုက်သို့ ရောက်ကြသည်။ တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေ၊ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ သိန်းဖေမြင့်၊ သခင်မြ(ပျဉ်းမနား)၊ ဗိုလ်မိုးညို (ဂျပန်ပြန်)၊ ကိုသိန်းမောင်(ဘီအီးအမ်အီး)ကိုချစ်ခိုင်(ဒုဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း)၊ သခင် ခင်မောင်(မုံ✱ာ)၊ ကိုသန်းနိုင်(သခင်ဗဟိန်းညီ)၊သခင်ဗဟိန်း(အမရပူရ၊ ကွယ်လွန်)စံလှဘော်(ကျောက်ဆည်)နှင့် အခြားသူများကို တွေ့ရသည်။ မန္တလေးဌာနချုပ်တွင် ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၏ စည်း✱ုံးရေးများကို ကိုသိန်းဖေမြင့်က မသိမသာဖျက်၍ မိမိ၏ တပည့်လက်သားများဖြင့် အစားထိုးနေသည်။ မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ကိုလည်း ကွန်မြူနစ်ပါတီလမ်းစဉ်သို့ ဆွဲဆောင်နေသည်။ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်မှ မသိရဘဲ၊ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးစာပေများနှင့် မော်စီတုန်း၏စာပေများကို

တိုင်းချစ်သတင်းစာတိုက်မှနေ၍ လျှို့ဝှက်စွာ နိုက်ဝေနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း ဗိုလ်အောင်ဆန်းနှင့် ဘီအိုင်အေ ရောက်လာလျှင် တပ်ရင်းတိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးမှူးများ Political Commisser ထားရန်၊ ဗိုလ်အောင်ဆန်းကို တိုက်တွန်းပေးရန် ပြောပါသည်။ ကျွန်တော်က ''သိန်းဖေ၊ မင်းတို့ကွန်မြူနစ်တွေ အာဏာသိမ်းရမည့်၊ အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးအချိန် မရောက် သေးဘူး၊ အမျိုးသားတပ်ပေါင်းစုအဆင့်မှာပဲ ရှိနေသေးသည်''ဟု ပြန်ပြောလိုက်ရသည်။ သူသည် ဒေါက်တာဘမော် အား အစိုးရတင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သလို၊ မန္တလေးထောင်တွင်းရှိ သခင်နုကို ထောင်ဖောက်လုရန် တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေ၏အစီ အစဉ်ကိုလည်း ကန့်ကွက်သည်။ သူခေါင်းဆောင်သော ကွန်မြူနစ်ပါတီကသာ အထက်ဗမာပြည် မြေအောက်တော်လှန်ရေးကို လွှမ်းမိုး၍၊ ဗမာပြည်သမတနေရာကိုလည်း ယူထားလိုဟန်ရှိသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး ဘယ်အခြေ ဘယ်အဆင့် ရောက်နေသေး သည်ကိုကား စဉ်းစားဟန်မတူ။ ကျွန်တော်သည် သူ၏ ပက်စက်သောအကြံကိုသိသော်လည်း မသိဟန်ဆောင်၍ ဘာမျှ ဆွေးနွေးခြင်းမပြုပါ။ အရေးမကြီး၍လည်းဖြစ်သည်။

မိုးကုတ်ထောင်ရှိ ဒေါက်တာဘမော်လွတ်မြောက်ရေးသာ အဓိကတာဝန်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှာ မြန်မာတပြည်လုံး ရှိ အစိုးရအမှုထမ်းများ၊ စစ်ပြေးများမှာ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်းတွင် စုပုံနေကြသည်။ ဘုရင်ခံဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ကလည်း မေမြို့သို့ ရောက်နေပြီး ဖြစ်သည်။ မန္တလေးတွင် ကျွန်တော်သည် တက္ကသိုလ်ဇီဝဗေဒကထိက၊ တက္ကသိုလ်စစ်တပ်မှ ဒု-ဗိုလ် ဖြစ်သူ ကိုဝင်းရှိန်ကို စည်းနုံးရသည်။ သူ၏စစ်ယူနီဖောင်း၊ သူ၏ကားအရှိန်ဖြင့် မန္တလေး၊ မေမြို့စစ်တပ်များတွင် ဓါတ်ဆီ အလကားရနိုင်သည်။ သူ၏အကာအကွယ်ရနိုင်သည်။ သူ၏ခြောက်လုံးပြူးသေနပ်ကိုလည်း သုံးနိုင်သည်။ ကျွန်တော်သည် မေမြို့အနီးစခန်း၌ စစ်ပြေးနေသူ ဝန်ကြီးဟောင်း ဒေါက်တာသိန်းမောင်အား၊ သူနှင့် ဒေါက်တာဘမော်တို့ကို သမတနှင့် ဒုသမတ အသီးသီးတင်ရန်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကပင် ဖိတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာဘမော်ထံ မိတ်ဆက်စာရေးပေးပါရန် တောင်း ဆိုသည်။ သူ၏မိတ်ဆက်စာကိုယူ၍ ကိုဝင်းရှိန်၏ ခြောက်လုံးပြူးကိုငှားကာ၊ မြို့အုပ်ရာထားလက်ရှိ တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေ (သူက ခြောက်လုံးပြူးတလက်ကိုင်နိုင်သည်)နှင့် ကိုသာခင်တို့အကူအညီဖြင့်၊ မိုးကုတ်ထောင်တွင်းရှိ ဒေါက်တာဘမော်ကို အကျိုး အကြောင်းရှင်းပြ၍ ထောင်မှထွက်လိုက်ရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဒေါက်တာဘမော်သည် မိုးကုတ်ထောင်မှူး၊ ထောင်ပိုင်တို့ကို စည်းနုံးပြီးသားဖြစ်၍ အချိန်မရွေး ထောင် မှပြေးနိုင်သည့်အခြေအနေ၌ ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ခန့် ဆွေးနွေးပြီးနောက်၊ သူ့အနေနှင့် သင့်တော်မည် ဟု ယူဆသောအချိန်တွင်မှ၊ သူ့အလိုအလျောက် ထွက်လာမည်ဟု ပြောပါသည်။ ခြောက်လုံးပြူးနှစ်လက်တည်းနှင့် စစ်ကြောင်း ကို ဘယ်လိုဖြတ်မလဲဟု မေးပါသည်။ ကျွန်တော် ဂျပန်၊ အင်္ဂလိပ်စစ်ကြောင်းကို သေနပ်တလက်မှမရှိဘဲ ဖြတ်ခဲ့ကြောင်း ပြန် ပြောလိုက်ပါသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း ယုံကြည်ဟန်မတူပါ။ သူက ဒေါက်တာသိန်းမောင်နှင့် ဗိုလ်အောင်ဆန်း ထံသို့ စာတစောင်စီရေးပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုစာကိုယူ၍ ပြန်ခဲ့ရပါသည်။

ထိုစာကို ရန်ကုန်အရောက်ပို့ရန် လူလိုသည်။ လမ်းတွင်သေနိုင်သည်ဟု ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးကိုပြောရာ၊ သူအသက် စွန့်၍သွားရန် ကတိပေးပါသည်။ သူသည် ဂျပန်စစ်သား၊ အင်္ဂလိပ်-တရုပ်စစ်သားများ၏အသတ် မခံရဘဲ၊ ညောင်လေးပင်၌ ဂျပန်ပြန် ဗိုလ်ဇင်ယော်၏ လုံ့စွပ်ထိုးခံရခါနီးမှ လွတ်ခဲ့ပါသည်။ ဗိုလ်ဇင်ယော်သည် ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးကို တိုက်နိုက်မတွေ့ ဘဲ သူ့အတိုင်ပင်ခံဆိုသူ၊ မြန်မာကျောင်းဆရာ ဦးနွေမြှုပ်တဆင့် ၃-၄ကြိမ် စစ်ဆေးမေးမြန်းပါသည်။ ယူနစ်Supreme Council ဝင် ဦးကျော်ငြိမ်းက ဒေါက်တာဘမော်စာကို၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းထံ စာပို့လာသူ မန္တလေးနေရှင်နယ်ကျောင်းဆရာကြီး ဦး ခင်မောင်ကလေးဟု ရှင်းပြရာ၊ စာကိုလည်း တောင်း၍မကြည့်ပါ။ တညနေတွင် ညောင်လေးပင်မြို့၌ မြန်မာ့ရန်သူ သူလျှို တယောက်ကို လုံ့စွပ်ထိုးသတ်မည်ဟု ကြေညာလိုက်သည်။ ထိုညနေတွင် ပဲခူးမှရောက်လာသော မေဂျာတင်(သခင်တင်)က ဗိုလ်ဇင်ယော်ထံမှ လူမှုပ်သူလျှိုတယောက်ကို သတ်ရန် ဖမ်းထားကြောင်းကြား၍၊ သွားကြည့်ရာ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးကို တွေ့၍ ခေါ်ယူသွားပါသည်။ ဗိုလ်ဇင်ယော်ကတော့ မျက်နှာမပြတော့ပါ။ (ကျွန်တော် ဆရာထွန်းနွေအိမ်ကို သွားလည်သည့် အခါ ဗိုလ်ဇင်ယော်မှာ လက်ဘက်ရည်အိုးတည်ပေးနေသူ တပည့်တယောက်ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ကျွန်တော့်ကိုလည်း ခေါင်း ဆောင်အဖြစ် မြင်ဖူးနေသူဖြစ်ပါသည်။)

ဒေါက်တာသိန်းမောင်ကလည်း ပျဉ်မနား-တောင်ငူ စစ်ကြောင်းကို မဖြတ်လို၊ မေမြို့အနီးစခန်းကမှ စောင့်လိုသဖြင့် စစ်ကိုင်းရှိ ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးဘရင်ကို ဖိတ်ခေါ်ရပါသည်။ သူလဲ ရမည်းသင်းသို့အရောက်တွင် ရှေ့မတိုးရဲဘဲ ပြန်ဆုတ်ပါသည်။ မန္တလေး၌ရှိနေစဉ် ကိုသိန်းဖေဖြင့်နှင့်အတူရှိနေစဉ် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို စစ်ပြေးနေသော နွေဘိုဆိပ်ခွန်နွာသို့ သွားပါသည်။ ဦးဘချို အား ကေ-အမ်-တီ တရုပ်စစ်ဗိုလ်ချုပ် 'ဝမ်'က ပေးထားသော ထောက်ခံစာများဖြင့် သူ တရုပ်ပြည်သို့ပြေးလိုကြောင်း ပြောပါသည်။

မန္တလေးမြို့၌နေစဉ်၊ ဧပြီ(၃)ရက်နေ့နံနက်တွင် ဂျပန်လေယာဉ် (၈၀)ခန့်က၊ မန္တလေးမြို့ကို ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ရာ မြို့လည်း ပြာကျသည်။ လမ်းမငယ် လမ်းအသွယ်သွယ်တွင် စက်သေနပ်ဒဏ်ဖြင့် ထောင်ချီ၍ လူအများသေကြပါသည်။ ထိုနေ့နံနက်က

အထက်မြန်မာပြည် ယူနစ်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၁၅လမ်းနှင့် အေလမ်း ဒေါင့် အိမ်တအိမ်အောက်ထပ် ကွပ်ပြစ်ပေါ်တွင် ထိုင်စည်းဝေးနေကြစဉ် ဥပြုဆွဲမည့်သူမရှိဘဲ ၎တ်တရက်ပုံးကြဲ၊ စက်သေနပ်နှင့်ပစ်၊ မီးလောင်ပုံးကြဲရာ မီးရထားဘူတာကြီးနှင့် တံတား ပျက်သွားသည်။ ဆေးရုံကြီးတခုလုံး မီးလောင်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ပုံးကျင်းသို့ပြေးချိန်မရဘဲ၊ မြေကြီးပေါ်၌ ဝပ်နေကြရာ၊ ကံအားလျော်စွာ ကိုက်နှစ်ဆယ်ခန့်၌ကျသော ပုံးကြီး၏ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်သွားပါသည်။ အစည်းအဝေး၌ (၁) ကိုသိန်းဖေမြင့်၊ (၂)သခင်သာခင်၊ (၃)ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ (၄)တိုင်းချစ်ကိုသိန်းဖေ၊ (၅)သခင်ခင်မောင်(မုံရွာ)၊ (၆)ကိုချစ်ခိုင်(မြင်းခြံ)၊ (၇)သခင်မြ(ပျဉ်းမနား)၊ (၈)ကိုချစ်တီး(စစ်ကိုင်း)၊ (၉)ကျောက်ဆည်စံလှဘော်၊ (၁၀)ကျွန်တော်နှင့် ဗိုလ်သိန်းမောင်၊ ဗိုလ်မိုးညို အမည်မမှတ်မိသူများ ပါဝင်ကြပါသည်။

ထိုအချိန်က အနီးအနားရှိ B.M.Aစစ်တပ်မှ စစ်ပြေး ၂၅–၃၀ခန့်ကိုလည်း စည်းရုံးထားပါသည်။ (၁)အော်စကာ ခေါ် ဘိုကပြား(ကွယ်လွန်)၊ ဗိုလ်ဖေတင်(ပင်စင်စား ဗိုလ်ကြီးဖေတင်၊ မိတ္ထီလာ)၊ (၃)ကိုဖေတင် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ကို စည်းရုံးထားသူများ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ပျဉ်းမနားသခင်မြနှင့် ကိုသိန်းဖေမြင့်တို့ဖြစ်သည်။

မန္တလေးခရိုင်မှယူနစ်အဖွဲ့သည် ကြိုးစားကြပါသည်။ ကျောက်ဆည်–မြစ်သားမှ ကိုစံလှဘော်အဖွဲ့သည် ကျောက်ဆည်ခရိုင် လွန်ဒေါင်းကျေးရွာအနီးတွင် ခဲယမ်းမီးကျောက်တင် မီးရထားတတွဲကို မှောက်ပစ်နိုင်ကြပါသည်။ မန္တလေးနှင့် အနီးအနားခရိုင်တွင် ငယ်သားများကို ကိုယ်ဖိရင်ဖိ စည်းရုံးနိုင်သူမှာ ပျဉ်းမနားသခင်မြ(ယခု အလုပ်လက်မဲ့ ပျဉ်းမနား) ဖြစ်ပါသည်။

မန္တလေးမြို့သည် ဂျပန်လက်သို့ ၁၉၄၂ခုနှစ် မေလ(၂)ရက်နေ့တွင် ကျသည်။ မန္တလေးမကျမီ ၃–၄ရက်လောက်တွင် မန္တလေးထောင်ပွင့်၍ သခင်နု၊ သခင်အုံ့ကြီး၊ သခင်စိုး၊ သခင်ကျော်စိန်၊ သခင်မြသွင်၊ သခင်ဝတင်၊သခင်ညီ၊ သခင်ဗဟိန်း စသူတို့ လွတ်လာကြပါသည်။ မန္တလေးမြို့မြောက်ဘက် (၇)မိုင်ခန့်အကွာ ကမ်းပိုင်(ကပိုင်)ရွာတွင် သခင်နု၊ သခင်စိုး၊ သခင်မြသွင်၊ သခင်ကျော်စိန်၊ သခင်သိန်းဖေ(သိန်းဖေမြင့်)နှင့် ကျွန်တော်တို့ စည်းဝေးကြပါသည်။ သခင်စိုးကပြောသည်မှာ၊ ဂျပန်နှင့်ပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးရလိုသူများက မိမိတို့ယုံကြည်ချက်အတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သင့်ကြသည်။ မယုံသူများက တရုပ်ပြည်သို့သွားကြမည်။ လူခွဲ၍ အလုပ်လုပ်သင့်ကြသည်။ သခင်စိုး၊ သခင်မြသွင်၊ သခင်ကျော်စိန်၊ ကိုသိန်းဖေမြင့်တို့က ဆုပ်နေသော တရုပ်တပ်နှင့် တရုပ်ပြည်လိုက်သွားမည်။ ရွှေဘို ဆိပ်ခွန်၌ရှိနေသော ဦးဘချို့ထံမှ တရုပ်ဗိုလ် ဝမ် ထံသို့ ထောက်ခံစာယူသွားမည်။ ထိုအကြံအစည်ကို လက်ခံကြ၍ သူတို့ကို ကိုဝင်းရှိန်(ဇီဝဖေဒကထိက လန်ဒန်ဘားမားစီးကရက်)က ကိုယ်ပိုင်ကားဖြင့် မတ္တရာအနီး ချောက်ကမ်းပါးအထိ လိုက်ပို့ပေးသည်။ ကမ်းပိုင်(ကပိုင်)ရွာ၌ ရွှေတောင်တိုက်ပွဲတွင် ဒဏ်ရာဖြင့် ထိလာ၍ မန္တလေးထောင်အထွက်တွင် သေဆုံးကြသည့် ထားဝယ်သား ဘီအိုင်အေရဲဘော်အချို့၏ အလောင်းများကို စစ်အခမ်းအနားဖြင့် သေနပ်ပစ်ဖောက်ကာ သဂြိုလ်ကြပါသည်။

(သခင်စိုးတို့ ကပိုင်ရွာမှာ ထွက်သွားပြီး တပတ်လောက်အကြာတွင် တရုပ်တပ်များနှင့် ဆက်မလိုက်ရဲဘဲ အားလုံးပြန်ပြေးလာကြသည်ကို သိရှိရသည်။)

မန္တလေးမြို့မကျမီတရက်၊ ဧပြီ(၃၀)ရက်နေ့သည် အလွန်ကြောက်စရာကောင်းသောနေ့ ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်တပ်ကလားတပ်များသည် ကားကြီးကားငယ်တို့ဖြင့် အင်းဝတံတားကြီးကိုကျော်၍၊ စစ်ကိုင်း–ရွှေဘို မော်တော်ကားလမ်းအတိုင်း ဆုတ်နေကြပါသည်။ ခြေလျင်တပ်များလည်း ပါပါသည်။ လားတွေ၊ နွားတွေဆွဲလာကြသည့် တရုပ်ခြေလျင်တပ်သားများက၊ မန္တလေး–မတ္တရာ မော်တော်ကားလမ်းအတိုင်း တနေ့လုံး တညလုံး ချီတက်နေကြပါသည်။ မိုင်လေးဆယ်ခန့်ဝေးသည့် ကျောက်ဆည်ဘက်မှလည်း ဂျပန်တပ်များက အမြောက်များဖြင့် တဒုံးဒုံးပစ်ခတ်၍ ချီတက်လာနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ လက်နက်ကိုင် စစ်ပြေးတပ်သား ၂၅–၃၀ခန့်ကလည်း၊ ကပိုင်ရွာရှေ့တွင်နေရာယူ၍ သေနပ်များဖြင့် ချိန်ထားကြပါသည်။ ညဉ့် ၉နာရီ ၁၀နာရီလောက်တွင် အင်းဝတံတားကြီးကို ဒိုင်းနမိုက်နှင့်ခွဲသံကြီးသည် မိုးခြိမ်းသကဲ့သို့ ကြောက်စရာကောင်းပါသည်။ တချို့စစ်သားတို့က တရုပ်တပ်ကို ပစ်လိုပါသည်။ ကျွန်တော်က ခွင့်မပြုပါ။ ကျွန်တော်တို့ပစ်ခတ်၍ သေမှာက ၄–၅–၁၀ယောက်သာ ရှိမည်။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိရွာတွေကို တရုပ်တွေက သတ်ဖြတ် မီးရှို့သွားမည် စိုးရသည်။ နံနက်မိုးလင်းချိန်၌ တရုပ်တပ်များလည်းကုန်သလောက်ဖြစ်သည်။ တိုင်းချစ်ကိုသန်းဖေ၊ ကျွန်တော်နှင့်အခြားတယောက်သည် မြို့ထဲသို့ကင်းထောက်အသွား မန္တလေးမြောက်ဘက် မြို့ပြင်တွင် မသင်္ကာစရာ ဆလွန်းကားတစီးကိုတားရာ၊ ကားအတွင်း၌ ဘောင်းဘီတိုဝတ်ထားကာ တော်မီဂန်းကိုင်ထားသော ဂေါ်ရာစစ်သားတယောက်ကို အမှတ်မထင်တွေ့ရာ ကျွန်တော်က ဝင်လုသည်။ ကျွန်တော်နှင့် သခင်သိန်းဖေကို သူက လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ညှပ်ထား၍ တော်မီဂန်းကိုလည်း မလွှတ်ဘဲနေရာ ကိုသိန်းဖေက ခြောက်လုံးပြူးဖြင့် ကပ်ပစ်၍ ဂေါ်ရာလဲကျသွားပါသည်။ ထို့နောက် မန္တလေးနာရီစင်တွင် ဒို့ဗမာအလံကို တက်ထိုးသည်။ ဂျပန်တပ်က နေဝင်ချိန်မှ မန္တလေးသို့ ရောက်လာပါသည်။

မန္တလေးတပ်ဦးနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့မှ ကာနယ်ဟီရာအိုကာ Hiraoka ဆိုသူ ပါလာပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ရဲဘော်များ ကင်းစောင့်သည်ကို လိုက်ပြပါသည်။ နောက်တရက်နှစ်ရက်ခန့်အကြာတွင်၊ ဗိုလ်လကျာနှင့်အတူ ဘီအိုင်အေတပ်တို့ ရောက်

လာကြ၍ ကျွန်တော်လည်း ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကျသွားပါသည်။ မန္တလေးရှိ ဘီအိုင်အေ တပ်သားသစ်များကို စစ်ပညာသင်ပေးရေးနှင့် မြို့စောင့်တပ်ဗိုလ်အဖြစ် ဗိုလ်လင်းယုန်ကို ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာက ခန့်ပါသည်။ ဗိုလ်ဝင်းရှိန် (လန်ဒန် ဘားမားစီးကရက်) က ဗိုလ်လင်းယုန်၏ လက်ထောက်အဖြစ်၎၊ ဂျပန်စစ်တပ်များနှင့် ဘီအိုင်အေတပ် ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိအဖြစ်၎ တာဝန်ယူရပါသည်။ ''ဂွန်းဆေးဂမ်းဘူး''ခေါ် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့လည်း ချက်ချင်းရောက်လာ၍၊ မြို့ပေါ်ရှိ မြူနီစပယ်လူကြီးဟောင်းများနှင့် ပွဲစားများ စက်ပိုင်များကို မြို့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စေပါသည်။ ဘီအိုင်အေတပ်ကို အာဏာမပေးပါ။ အသိအမှတ်မပြုပါ။ ဤအတောအတွင်း စစ်ကိုင်းရှိ စစ်ပုလိပ်ဆာဂျင် 'ရှိဘားကား'ဆိုသူက စစ်ကိုင်းယူနစ်ခေါင်းဆောင် ကိုချစ်တီးနှင့် အခြားတယောက်ကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်၍ စစ်ကိုင်းတံတားမှ မြစ်ထဲသို့ ပစ်ချသည်။ မန္တလေးမြို့စောင့်တပ် ဗိုလ်လင်းယုန်ကိုလည်း ဂျပန်ဗိုလ်တယောက်က လာ၍ *းတွင် ပါး*က်သွားသေးသည်။ အမရပူရ*း၌ရှိသော ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာနှင့် ဂျပန်အကြံပေး ဂွန်ရာရှိပူ လည်း ဘာမျှအကူအညီမပေးနိုင်သည့်အခြေအနေ၌ ရှိနေသည်။

လွတ်လပ်ရေးကတိကို ဂျပန်တို့ သစ္စာဖောက်ခြင်း

ဂျပန်ပြည်၌ ဗိုလ်အောင်ဆန်းရှိစဉ်က ဗိုလ်မှူးကြီးဆူဇူကီးက မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်က ဝင်တိုက်မည်မဟုတ်၊ မြန်မာများက မိမိတို့ဘာသာ သူပုန်ထ၍ တ*ပ်-မြန်မာ လမ်းကို ပိတ်ပေးရန်၊ ဂျပန်က စစ်လက်နက်ပစ္စည်းကိုကူမည် ဆိုသည်။ ၁၉၄၁ခု ဒီဇင်ဘာ(၇)ရက်နေ့ အင်္ဂလိပ်ကို စစ်ကြေညာပြီးနောက်၊ မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်တပ်က ကိုယ်တိုင်ဝင်တိုက်သည်။ ထားဝယ်၌ ဘီအိုင်အေကို အုပ်ချုပ်ရေးလွှဲသော်လည်း၊ မော်လမြိုင်၌ မလွှဲတော့ပေ။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဂျပန်များကို ဗိုလ်အောင်ဆန်းတို့က မသင်္ကာစဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီလ(၂၁)ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင်က ဒိုင်းယက်လွှတ်တော်၌၊ ဂျပန်ကို အကူအညီပေးလျှင် မြန်မာပြည်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တို့ကို လွတ်လပ်ရေးပေးမည်ဟု အတိအလင်း ကြေညာထားပြန်သည်။ ထိုကြေညာချက်ကို Count Terauchi ခေါင်းဆောင်သည့် Southen Army က မလိုက်နာဘဲ၊ စစ်ကြီးအတွင်း လွတ်လပ်ရေးပေးလျှင် စစ်ဆင်ရေးတို့ကို ထိခိုက်နိုင်သည်။ စစ်အတွင်း မြန်မာပြည်ကို စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက်၌ထားရမည်ဟု အမိန့်ပေးသဖြင့် စစ်သေနာပတိ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး 'အီဒါ'က မတ်က(၉)ရက်နေ့(ရန်ကုန်ကျပြီးနောက်ရက်)တွင် ကာနယ်နာစူးကို အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ခန့်လိုက်သည်။ နာစူးက ကာနယ် နာကားတား၊ ကာနယ် ဟီရာအိုကား ဆိုသူများကို တဆင့် တာဝန်ပေပြန်သည်။ မတ်လ (၂၃)ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအီဒါးက သူ၏လက်အောက်ရှိ ဂျပန်အရာရှိကြီးများကို ညွှန်ကြားရာ၌ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်အုပ်ချုပ်ရေး*း ဥက္ကဋ္ဌ၏ ညွှန်ကြားချက်မှာ၊ အထက်အာဏာပိုင်များ၏ သဘောထားကို လက်ခံလိုက်နာရန် အမိန့်ပေးသည်။ တနည်းဆိုသော် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကတိမပေးရဟု အမိန့်ပေးသည်။ တဖက်တွင်လည်း ဗိုလ်မှူးကြီး ဆူဇူကီး(ဗိုလ်မိုးကြိုး)ကလည်း သခင်ထွန်းအုပ်ကို အုပ်ချုပ်ရေးမှူးခန့်၍ နယ်အနှံ့အပြား၌ ဘီအိုင်အေအုပ်ချုပ်ရေးများကို ဖွဲ့စည်းထားခိုင်းသည်။ ရန်ကုန်မြို့မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင်ပါ ဂျပန်စစ်အုပ်ချုပ်ရေးက *းများမဖွဲ့မီ၊ ဘီအိုင်အေအဖွဲ့တွေက ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပြီးဖြစ်သည်။ ဤအချိန်လောက်တွင် ဗိုလ်မိုးကြိုးက ဂျပန်တပ်မတော်က ကတိမတည်တော့ကြောင်း၊ လွတ်လပ်ရေးဆိုသည်မှာ တောင်းယူ၍မရ၊ တိုက်ယူမှရသည်။ မင်းတို့ ဘီအိုင်အေအဖွဲ့က ရန်ကုန်အနားတွံတေးလောက်မှာသွားပြီး လွတ်လပ်ရေးကြေညာဟု အကြံပေးသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ခေါင်းအေးစွာဖြင့်၊ ဤကဲ့သို့အလျင်စလို သူပုန်ထခြင်းကို မပြုလုပ်ဘဲ၊ အီအိုင်အေတပ်တွေကို ဘီအိုင်အေတပ်တွေကို အထက်ဗမာပြည်သို့ ချီတက်ခိုင်းမည်ဟု ပြောသည်။

ဘီအိုင်အေတပ်များသည် မေ(၂၆)ရက်နေ့၌ မြစ်ကြီးနားသို့ရောက်သည်။ မေ(၂၉)ရက်နေ့တွင် ဗန်မော်၌ စုမိကြ၍ မန္တလေး အမရပူရသို့ စုစည်းရန် ပြန်ကြသည်။

ဂျပန်အစိုးရသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်မြနှင့် ဘီအိုင်အေခေါင်းဆောင်များကို အထင်မကြီး မယုံကြည်သဖြင့် မေလ(၁၃)ရပ်နေ့တွင် ဂျပန်စစ်တပ်က ရှာဖွေတွေ့ရှိလာသော ဒေါက်တာဘမော်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ သခင်မြ၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ ဒေါက်တာသိန်းမောင်၊ ဦးဘဝင်း၊ ဦးလှဖေ၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်၊ ဦးဘသိန်း၊ ဦးဘဘောတို့ကို ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုယန္တရားဖွဲ့စည်းရေးကော်မတီအဖြစ် (၂-၆-၄၂)တွင် ဂျပန်စစ်သေနာပတိအီဒါက မေမြို့၌ ခန့်ထားလိုက်သည်။

နှစ်လအကြာ၊ ၁-၈-၄၂တွင် ထိုအဖွဲ့ကို *တ်သိမ်း၍ ဒေါက်တာဘမော်ကြီးမှူးသည့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့လိုက်သည်။

၁။ ဒေါက်တာဘမော်	ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေးဌာန(ဂျပန်လို အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ်)
၂။ သခင်မြ	ဌာနလက်ကိုင်မရှိဝန်ကြီး

၃။ ဒေါက်တာသိန်းမောင် ဘဏ္ဍာရေး

၄။ ဦးထွန်းအောင် တရားရေး

၅။ ဦးဘဝင်း ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး

၆။ သခင်သန်းထွန်း မြေနှင့်စိုက်ပျိုးရေး

၇။ သခင်ထွန်းအုပ် သစ်တောရေး

၈။ သခင်ဗစိန် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆယ်မြောင်း

၉။ ဦးလှဖေ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့် စက်မှုလက်မှု

၁၀။ ဗန္ဓုလဦးစိန် လမ်းပန်းအဆောက်အဦနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး

၁၁။ ဂျပန်ကြည်းတပ် အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ မစ္စတာတာကာနိ

၂-၆-၄၂နေ့၌ စစ်သေနာပတိချုပ်အီဒါက မြန်မာခေါင်းဆောင်များကို ပြောသည့် ဂျပန်ဘာသာ မိန့်ခွန်းတွင် 'ဂျပန် နန်းရင်းဝန် တိုကျို၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်အတိုင်း လိုက်နာမည်။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးရသည့်နေ့ မြန်မြန်ရောက်ရှိရန် မျှော်လင့်ပါသည်။ သို့သော် ယခုလောလောဆယ် စစ်အောင်နိုင်ရေးကို ကြိုးစားရမည်၊ ဤအတွက် ဗမာအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား ပြန်လည် ထူထောင်ရမည်' ဟု ပါရှိသည်။

ထိုအစည်းအဝေးသို့ နောက်ကျ၍ရောက်သော ဦးဘဘေက ဘာစည်းမျဉ်းအရ ကော်မတီဖွဲ့သလဲမေးရာ၊ ဒေါက်တာ ဗမော်က (ဘယ်စည်းမျဉ်းမှ မရှိသေးဘူး၊ ခုနေခါ ဘယ်စည်းမျဉ်းမှလည်း သူတို့ကိုပြောလို့မရသေးဘူး)ဟု ပြန်ပြောသည်။ ဦး ဘဘေက (ဗမာပြည် သေဘီ၊ သေဘီ)ဟု ပြန်ပြောလိုက်သည်။

ထိုသို့ ဒေါက်တာဘမော်ကြီးမှူးသော ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား တည်ဆောက်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းသည်နှင့် တချိန်တည်း (၁-၈-၄၂)တွင် ဂျပန်တပ်မတော်က (မီနာမီကိကန်း)ခေါ် ဘီအိုင်အေတပ်မတော်ကို ဖျက်သိမ်း၍ ဘီဒီအေ ပြန် ဖွဲ့မည်ဟု ကြေညာသည်။

သို့ရာတွင် နောက် တနှစ်နီးပါးကြာသည့်အခါ ဂွာဒါးတူးမြောင်းတဝိုက် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ ရေကြောင်းတိုက်ပွဲများ၌ ဂျပန် စစ်ရှုံးလာ၍၊ ကုလားပြည် အင်ဖားတိုက်ပွဲ၌ ဆူဘတ်ချန်ဒရာဘို(စ်)၏ အိုင်-အင်-အေ တပ်ကို အသုံးပြု၍ လွတ်လပ် လိုသော ကုလားလူမျိုးတို့ကို ဝါဒဖြန့်ရန်အတွက်၊ မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေးပေးမည်ဟု ဂျပန်နန်းရင်းဝန်က ၁၉၄၃ခု- ဇန်နဝါရီ(၄)ရက်နေ့တွင် ကြေညာပြန်သည်။ ဗမာပြည်ကို ၁၉၄၃ခု ဩဂုတ်လ(၁)ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော်ကို အဓိပတိ တင်မြှောက်၍ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကို ကြေညာသည်။ ဂျပန်မြန်မာ စစ်မဟာမိတ်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသည်။ အင်္ဂလိပ် အမေရိ ကန်တို့ကို လွတ်လပ်သော မြန်မာအစိုးရက စစ်ကြေညာသည်။ ဘီဒီအေ ကာကွယ်ရေးတပ်သည်လည်း လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်၏ အမျိုးသားတပ်မတော် ဖြစ်လာသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကလေးအောင်ဆန်းက ဝန်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းက စစ်သေ နာပတိဖြစ်လာသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဂျပန်စစ်တပ်သည် ၁၉၄၂ခု၊ မတ်လ(၈)ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့ကိုသိမ်းပြီးနောက် မိမိတို့ကတိပေးထား သော လွတ်လပ်ရေးကို မပေးဘဲ၊ (၁)နှစ်နှင့် ခြောက်လတိုင်တိုင် တိုင်းပြည်ကိုနှိပ်စက်၍ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူတို့ကို နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုဆွဲသည်။ ဝါဂွမ်း နှမ်း မြေပဲ သီးနှံ တို့ကို မတရားသိမ်းသည်။ ယောကျ်ားတွေကို ချွေးတပ်ဆွဲသည်။ အမျိုးသမီးတွေကို စော်ကားသည်။ ၁၉၄၃ခု၊ ဩဂုတ်လ(၁)ရက် နေ့၌ ပေးသောလွတ်လပ်ရေးမှာလည်း အမည်ခံလွတ်လပ်ရေးမျှသာဖြစ်သည်။

ဤအချက်ကို နာကျည်းသဖြင့်၊ မြန်မာမျိုးချစ်တို့အနေဖြင့် ဂျပန်အား တနေ့ ပြန်လည်တော်လှန်မည်ဟု သူ့အုပ်စု နှင့်သူ သန္နိဋ္ဌာန်ချထားကြသည်။

ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်မောင်မောင် စသော တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်အသီးသီးတို့သည်လည်း မိမိတို့အုပ်စု၏ အလိုက် တိတ်တဆိတ် လက်နက်ခဲယမ်းလျှို့ဝှက် စုဆောင်းထားကြသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများကလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်၊ သခင်စိုး၊ သခင်ကျော်စိန်၊ ရာဂျန် စသော နိုင်ငံရေးသမားတို့က တီးတိုးစာနှက်စာတမ်းဖြင့် လှုံ့ဆော်ကြသည်။ ထိုသူများအနက် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီလည်း ပါသည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီမှာ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ကို ဂျပန်ပြည်သို့ပို့သော၊ ပြည်တွင်း သူပုန်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်များမှာ တပ်မတော်အတွင်း၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ခေါင်းဆောင်သည်။ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ဗိုလ်မောမောင်၊ ဗိုလ်အောင်ကြီး၊ ဗိုလ်တင်ဖေ၊ ဗိုလ်အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်ချစ်ခိုင်၊ ဗိုလ်ကြည် ဝင်း၊ ဗိုလ်ဝင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ တပ်မတော် အပြင်ဘက်တွင် သခင်မြ၊ ကိုလှမောင်(သံအမတ်ဟောင်း)၊ ကိုကျော်ငြိမ်း (ကျွန်တော်)၊ ကိုဘဆွေ(ဖဆပလ)၊ ဆရာချစ်(နောင် ကွန်မြူနစ်၊ ကွယ်လွန်)၊ ဗိုလ်ထွန်းတင်(ယူအမ်ပီဗိုလ်မှူး)၊ သခင်လင်း(သထုံ အရေးပိုင်၊ ကွယ်လွန်)၊ ကိုထွန်းအုန်(နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်)၊ ပျဉ်းမနားသခင်မြ(ရာဇဝတ်ဝန်ကလေး မန္တလေး)စသည်တို့ဖြစ်သည်။

တပ်မတော်တွင်းမှ ဂျပန်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့က ဂျပန်ကို တော်လှန်ရန်ပြင်ဆင်သောအခါ စောစောပိုင်းတွင် အဓိကခေါင်းဆောင်သူများမှာ တပ်မတော်တွင်းရှိ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း အမှူးရှိသည့် စစ်ဗိုလ်များဖြစ်ကြပါသည်။ တပ်မတော်အပြင်ဘက်ရှိ ခေါင်းဆောင်များမှာ တပ်တွင်း၌ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်နေကြခြင်းကို သိထား*လောက်အဆင့်တွင် ရှိပါသည်။ ဂျပန်စစ်စုံထောက်များကို သတိထားနေရ၍၎၊ အခြား အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့်၎ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် နှစ်ကြိမ်ခန့်ပြင်ဆင်ပြီးမှ အခြေအနေမပေး၍ ဖျက်ပစ်ရသည်။ အသေးစိပ်ကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် ဗိုလ်မောင်မောင်(ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း)၊ ဗိုလ်အောင်ကြီး (ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း)တို့ကသာ ပိုမိုမှတ်မိပါလိမ့်မည်။

တပ်မတော်အတွင်းရှိ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့ဝင်များသည်လည်း အုပ်စုကြီးတခုသဘော အသွင်သာဆောင်နေသည်။ ဗိုလ်ကျော်ဇော၊ ဗိုလ်ရဲထွဋ်၊ ဗိုလ်ရန်အောင်၊ ဗိုလ်ဗလ၊ ဗိုလ်ဖုန်းမြင့်၊ ဗိုလ်မြင့်အောင် စသော ဂျပန်ပြန်ဗိုလ်များက အခြားအုပ်စုကြီးအသွင် ရှိနေပြန်သည်။ ထိုအုပ်စုနှစ်ခုတွင် မပါဝင်သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အမိန့်ပေးသည်ကို လိုက်နာမည့်ဗိုလ်ကလည်း သူ့ဘာသာသူ ရှိနေပြန်သည်။

ခြေမြန်လက်မြန်သော သခင်စိုးအဖွဲ့သည် ပထမပိုင်းတွင် ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်ကျော်ဇောတို့၏အားပေးမှု၊ ဗိုလ်သိန်းတန်သခင်မြတို့၏ ကြိုးစားမှုအကူအညီဖြင့် ဂျပန်ကို မုန်းတီးနေသော ဗမာ့တပ်မတော်ထဲတွင် ကွန်မြူနစ်ကလပ်စည်းများကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ သစ်ဆန်းနေသော အနုပဋိလောမ*ပ်ဝါဒ၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးဝါဒ စသော နိုင်ငံရေးအယူအဆများကို *ုက်သွင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအားဖြင့်လည်း ဤ ဂျပန်ပြန်ဗိုလ်များနှင့် မရင်းနှီးကြ၊ အနေဝေးနေကြသည်။ တခါတခါ အပြိုင်လိုဖြစ်နေတတ်သည်။ ဝါဒရေးအားဖြင့်လည်း ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ ချွတ်ယွင်းချက်ကို မထုတ်ဖော်နိုင်ကြချေ။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် လမ်းစဉ်သည် အဘ*ရှပြည်ကြီး၏ တည်မြဲရှင်သန်ကြီးထွားရေးအတွက် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့နှင့် ပူးပေါင်းရမည်ဆိုသည့်အချက်ကိုသာ အဓိကထား၍၊ မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးကို အဓိကမထားသည်ကိုသာ လက်တွေ့ဝေဖန်နိုင်သည်။ မိမိ၏တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို ချစ်မြတ်နိုးရေးနှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးရရန် အဓိကထားရေးကိုသာလက်တွေ့ဟောပြောနိုင်သည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ အခြေခံမူဝါဒများကို မဝေဖန်နိုင်ခဲ့။ ဤအခြေအနေတွင် တပ်မတော်အတွင်း၌ ၃စည်း*ုံးရန် သခင်စိုးအုပ်စုကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက တိတ်တဆိတ်ခွင့်ပြုလိုက်သည့်အခါ သူတို့၏စည်း*ုံးရေးမှာ တရှိန်ထိုး တိုးတက်သွားခဲ့သည်။

သခင်စိုးအုပ်စုက ဂျပန်ကိုပုန်ကန်ရန် စာ*က်စာတမ်းဖြင့်သာ လှုံ့ဆော်နေချိန်၊ ၁၉၄၄ခု၊ ဇူလိုင်လဆန်းလောက်တွင် တပ်မတော်တွင်း ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးက၊ ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် အတိအကျ အစီအစဉ်တွေလုပ်နေသည်ကို သိသွားသော သခင်းစိုးသည် ''လက်ဝဲသွေဖီရေးအာရာယ်''ဟူသော လျှို့ဝှက်စာတမ်းကို တပ်အပြင်ဘက်ရှိ သူ့ပါတီတွင်းနှင့် တပ်တွင်း၌ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။

တိုင်းပြည်၌ အခြေအနေမပေးမီ တပ်တွင်းမှ ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန်ကြံစည်ခြင်းသည် အန္တရာယ်ဖြစ်သည်ဟု *ံ့ချထားသည်။ ဤစာတမ်းကို ဂျပန်သူလျှိုတို့ သိသွားပါက၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့၏ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးဆောင်*က်ချက်များ ပေါက်ကြားသွားနိုင်သည်။ ဤအချက်ကို မကျေနပ်သော ဗိုလ်မောင်မောင် ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့က သခင်စိုးနှင့်ဆွေးနွေးရန် ဗိုလ်သိန်းတန်မှတဆင့် ချိန်းရာ၊ အချိန်ကြာမြင့်စွာ စကားမပြန်ချေ။

ထိုနောက် မကြာမီ၊ ၁၉၄၄ခု၊ ဩဂုတ်လ (၈)ရက်နေ့လောက်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဦးနုက ဘိတ်ခေါ်၍၊ သူ၏အိမ်သို့ ကျွန်တော်သွားရာ မမျှော်လင့်ဘဲ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် မြေအောက်လျှိုးနေသော သခင်စိုးကို၎၊ သခင်မြ၊ သခင်နု၊ ဆရာချစ်၊ ကိုလှမောင်(သံအမတ်ဟောင်း)နှင့် အခြားမမှတ်မိတော့သော လူရင်း ၁–ဦး ၂–ဦးကို၎ တွေ့ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဂျပန်ကိုပုန်ကန်ရန် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းရန် အချိန်တော်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ပြော၍ အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်*ယ်ချက်ကို ရှင်းပြသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဥက္ကဋ္ဌ၊ သခင်သန်းထွန်း အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်*က်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါသည်။ ''ဖက်ဆစ်ဒါးပြများကို ခုခံတိုက်ဖျက်လော့''ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အဖွဲ့ချုပ်ကြေညာစာတမ်းအမှတ် (၁)ဖတ်ပြ၍၊ အားလုံး သဘောတူကြသည်။ အလံနှင့်ပတ်သက်၍ အနီပေါ်တွင် ဒေါင့်၌ ကြယ်ဖြူအလံကိုသုံးကြရန် တင်ပြရာ၊ ကျွန်တော်က ကန့်ကွက်ပါသည်။ ထိုအလံသည် ကွန်မြူနစ်အလံနှင့် တူနေသည်။ ဘီအိုင်အေတပ်သားအများအပြား အသေခံ၍ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်လာသည်မှာ၊ သုံးရောင်ခြယ်ဒေါင်းအလံကိုသုံး၍ တိုက်ခဲ့ကြောင်းပြောပါသည်။ သခင်စိုးက သုံးရောင်ခြယ်ဒေါင်းအလံမှာ နံမည်ပျက်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၌ ကရင်–ဗမာအဓိက*န်းဖြစ်စဉ်က၊ ဘီအိုင်အေက ထိုအလံကို သုံး၍ ကရင်များကိုသတ်ဖြတ်ခဲ့သဖြင့်၊ ကရင်ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးသမားများက လက်မခံနိုင်ကြောင်း ပိတ်ပြော၍ ကျွန်တော်ကလျှော့ပေးရသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်စိုးတို့တင်ပြသွားသောအချက်များကို တက်ရောက်သူ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီခေါင်းဆောင်များက လက်ခံသွားကြသည်။ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၌လည်း တစ်ဦးနှစ်ဦးဖြည့်စွက် ရွေးချယ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ မမှတ်မိပါ။ ထိုနေ့ ထိုနေရာ၌ ကျွန်တော်တို့နှင့် အစည်းအဝေးမလုပ်မီ ယခင်၃–၄ရက်ကမှ၊ ပဲခူး ဘီဒီအေစံပြတပ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်စိုးတို့အုပ်စု၊ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ်ဖွဲ့ရေး သဘော

တူလာခဲ့ကြသည်ကို နောက်မှသိပါသည်ဟု ထင်ပါသည်။

စက်တင်ဘာလ တတိယပါတ်လောက်ထဲတွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည့် ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ဗိုလ်အောင်ကြီး၊ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ သခင်ချစ်၊ ကိုဘဆွေတို့သည် ဖျာပုံခရိုင်၊ ကျိုက်လတ်–ဒေးဒရဲနယ်၌ မြေအောက်စည်းရုံးနေသော ဒေသခံအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ကိုဘဆွေလေး(ရန်ကုန်)၏ စီစဉ်ချက်အရ၊ သခင်စိုးထံ သွားရောက်ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ကျွန်တော်ကား သိသော်လည်း လိုက်မသွားပါ။ သူတို့မသွားမီကလည်း ဘာကို ဘာအထိဆွေးနွေးမည်ဟု သဘောတူတိုင်ပင်မသွားကြပါ။ သူတို့ပြန်လာသည့်အခါမှ သူတို့သည် ၁၉၄၄ခု၊ အောက်တိုဘာ (၃)ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူလာသည်ကို သိရပါသည်။

၁။ ပါတီနှစ်ရပ်ကိုဖျက်သိမ်း၍ ကွန်မြူနစ်ပါတီအမည်ဖြင့်၊ တပါတီတည်းအဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့မည်။

၂။ ဗဟိုကော်မတီသစ်တွင် ဗိုလ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်နေဝင်းနှင့် ကိုဗဆွေတို့ကိုထည့်မည်။

၃။ တပြည်လုံးရှိ နယ်တိုင်း အဆင့်တိုင်းတွင်၊ တပါတီတည်းဖြစ်အောင် အသေးစိပ် အစီအစဉ်များရေးဆွဲရန်ကို သဘောတူသည်။

၄။ တော်လှန်ရေးတပ်ဦးစာတမ်းကို သဘောတူလက်ခံသည်။ ထိုစာတမ်း၌ (က)ပါတီနှစ်ရပ်ကို ပူးပေါင်းလိုက်ပြီ၊ (ခ)ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် အမျိုးသားရေးဝါဒနှင့် လွတ်လပ်ရေးကိုမဆန့်ကျင်ဘဲ လုံးဝထောက်ခံအားပေးသည်။ (ဂ)ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့ကလည်း တကယ့်လွတ်မြောက်ရေးသည် လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒရေး စသည့်လမ်းစဉ်အတိုင်း လိုက်နာရမည်ဟု လုံးဝယုံကြည်သည်။

၅။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့က၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့်လက်တွဲ၍ အင်္ဂလိပ် အမေရိကန်နှင့်ပေါင်းကာ ဂျပန်ကိုတိုက်မည်။ သို့သော် စစ်ကြီးအပြီး၌ အင်္ဂလိပ်က ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကိုမပေးခဲ့သော်၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီက ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီနှင့်တွဲ၍ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ကို ဆက်လက်တိုက်ရမည်။

၆။ ဂျပန်ကို နှစ်လအတွင်းတိုက်နိုင်ရန် ပြင်ဆင်ရမည်။

ဤကဲ့သို့ သဘောတူညီချက် ချုပ်ဆိုရခြင်းမှာ၊ စောစောပိုင်းက၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီက ရုရှပြည်စစ်နိုင်ရေး တည်မြဲရေးကို သာကြည့်၍၊ အင်္ဂလိပ်မဟာမိတ်အဖြစ် ဂျပန်ကို တိုက်လိုသော်လည်း၊ စစ်အပြီး၌ အင်္ဂလိပ်က မြန်မာနိုင်ငံကို လွတ်လပ်ရေး မပေးခဲ့သော် ဘာလုပ်မည်ဟု တိကျပြတ်သားသော ရည်ရွယ်ချက်လုပ်ငန်းစဉ်မရှိ၍ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့သည် သခင်ချစ်၊ ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့အုပ်စုက မိမိတို့အဖွဲ့ကြီး(ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့)ကို ဖျက်သိမ်းသည်အထိ သဘောတူခဲ့သည်ကိုအံ့သြမိသည်။ သို့ရာတွင် ပြီးခဲ့သည့်ကိစ္စဖြစ်၍ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းနှင့်တကွ ကျန်လူများက ဘာမျှ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဝေဖန်ခြင်းမပြုကြ၊ ဂျပန်ကို ညီညီညွတ်ညွတ်တော်လှန်နိုင်ရန်ကိုသာ ပြင်ဆင်ကြသည်။

သို့ရာတွင် နှစ်ဖွဲ့ကို တဖွဲ့တည်းပူးပေါင်းခဲ့ခြင်းသည် စိတ်ကူးယဉ်ခြင်းသက်သက်သာဖြစ်၍ လက်တွေ့၌ မအောင်မြင်ပါ။ အထူးသဖြင့် အထက်မြန်မာပြည်တွင် ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် သခင်စံညွန့်၏ အပေါ်စီး ဆက်ဆံမှုကြောင့်၊ တပ်တွင်းတပ်ပြင်၌ ဒေသဆိုင်ရာနှစ်ဘက်အဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်း၍မရသောနေရာများ ရှိလာပါသည်။ သခင်စိုးကိုယ်တိုင်ရှိနေသော ကျိုက်လတ်–ဒေးဒရဲဘက်တွင်လည်း ကျွန်တော်တို့ဘက်မှ ရန်ကုန်ကိုဘဆွေလေးခေါင်းဆောင်၍၊ ဂိုဏ်းဂဏစိတ်ပြင်းထန်သော သခင်စိုးကိုယ်တိုင်က ဒီဇင်ဘာလလွန်လောက်တွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းရေးကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြောင်း၊ သူတဦးတည်းအဖြစ် ဆုံးဖြတ်၍၊ သူ့ပါတီဝင်များသို့ လျှို့ဝှက်အမိန့် ထုတ်လိုက်သည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များကိုမူ အသိမပေးပါ။ နှစ်ပတ်ခန့်ကြာမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို စာရေးအသိပေးသည်ဟု နောင်မှသိရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား ကြီးမားသောဆုံးရှုံးမှု ခံလိုက်ရသည်။

ဤနှစ်လအချိန်အတွင်း၌ ဒေသအသီးသီးရှိ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့ဝင်များသည် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် ကွန်မြူနစ်ပါတီများ၌ ကွန်မြူနစ်ပါတီသင်တန်း တက်ပြီးကြ၍၊ ကွန်မြူနစ်ဖြစ်ကုန်ကြပါသည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံဌာနချုပ်၏ အမိန့်အရ၊ နယ်ခံအဖွဲ့ဝင်များက ကွန်မြူနစ်သင်တန်းတက်၍ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်များ ဖြစ်ကုန်ကြပါသည်။ ဥပမာ– မိတ္ထီလာတွင် ကျွန်တော်၏ တပည့် ကိုညွန့်နှင့် ကိုကျော်ဝင်းတို့မှာ ကွန်မြူနစ်ဖြစ်ကုန်ကြသည်။ ပြန်လည်တရားဟော၍ မရတော့ပါ။ ကိုထွန်းဖဲ(ပါလီမန်အတွင်းဝန်ဟောင်း)၊ ဆရာငွေ၊ ဆရာထီတို့ သုံးယောက်အုပ်စုသာလျှင် လက်တွေ့သမားများဖြစ်၍ ကွန်မြူနစ်မဖြစ်ဘဲ ကျန်ခဲ့ကြသည်။ ပျဉ်းမနား၌ သခင်တင်ထွန်း၊ သခင်ဖေတင့်(ယခုတရုတ်ပြည်)တို့လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပင်။ အတွေ့အကြုံများသည့် ပျဉ်မနားသခင်မြ၊ ဗိုလ်တောက်ထိန်(ဂျပန်ပြန်)၊ ကိုထွန်းအုံ(တက္ကသိုလ်သမဝါယမ၊ ရေနံချောင်းနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်)၊ ဗိုလ်ထွန်းတင်(ယူအင်ပီ၊ ရေနံချောင်းယစ်မျိုးဝန်)စသည့် ခေါင်းဆောင်မျိုးတွေလောက်သာ ကွန်မြူနစ်မဖြစ်ဘဲ ကျန်ခဲ့ကြသည်။

ထိုနှစ်၊ ၁၉၄၄ခု ဒီဇင်ဘာလနှင့် နောက်နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဂျပန်အစိုးရက၊ ဂျပန်ပြည်သို့ ဒေါက်တာဗမော်အား ဖိတ်ခေါ်ရာတွင် ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်အဖြစ်ဖြင့် လိုက်သွားပါသည်။ ဂျပန်ပြည်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း

တိုဂျို၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဆူဂေမစ်ဖုတို့နှင့် အခြားဂျပန်ခေါင်းဆောင်များနှင့်၎၊ တိုကျိုရှိ မြန်မာသံ*း စစ်သံမှူးဗိုလ်စကြာနှင့်၎ ဆွေးနွေးကြရ၍ ဂျပန်တို့ စစ်*းနေပြီကို ရိပ်မိကြပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းကို ပြန်တိုက်နေရာ၊ အင်အားခြင်းမမျှသော ဂျပန်လေတပ်က၊ ကာမီကာဇေခေါ် အသေခံဂျပန်လေယာဉ်များစီး၍ ဖုံးကောလူပါ အမေရိကန်စစ်သင်္ဘောကြီးများပေါ်သို့ အသေခံထိုးချ နှစ်မြုပ်နေရချိန်ဖြစ်သည်။

စစ်ပြေငြိမ်းလိုသော ဂျပန်ဘုရင်၏ဆွေမျိုး၊ မင်းဆွေမင်းမျိုးများ၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်များကို ကြည်းတပ်စစ်ဗိုလ်ချုပ်များက ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ် လုပ်ကြံမည့်အရိပ်လက္ခဏာများရှိနေကြောင်းတို့ကို ဗိုလ်စကြာကပြောပါသည်။ မကြာမီက ကျင်းပပြီးစီးသွားသော *ရှပြည်အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေး နှစ်ပတ်လည်နေ့တွင်၊ အာဏာရှင်စတာလင်က ဂျပန်ပြည်ကို ပုတ်ခတ်ပြော ဆိုသွားသည်ကို ဂျပန်ပြည်၌ လျှို့ဝှက်ထားကြောင်း၊ အကြာမီ *ရှက ဂျပန်ကို စစ်ကြေညာတော့ မည့် လက္ခဏာရှိကြောင်း၊ ကျွန်တော့အား ဗိုလ်စကြာက ပြောပြလိုက်သည်။ ထို စတာလင်၏ မိန့်ခွန်းမိတ္တူကိုလည်း ဗိုလ်စကြာ သည် တိုကျိုရှိ *ရှစစ်သံမှူးနှင့် လျှို့ဝှက်ဆက်သွယ်ရယူကာ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းအား ပြရန်၊ ကျွန်တော့်ကိုတိတ်တဆိတ် ပေးလိုက် သဖြင့် စွန့်စား၍ ယူခဲ့ရသည်။ အတူစားအတူအိပ်၍ ခရီးအတူလာသူများတွင် မြန်မာပြည်ရှိ ဒုတိယစစ်သေနာပတိချုပ်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်အီးဒါးနှင့် သူ၏စကားပြန် 'ဆိုင်တို'တို့ ပါသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဗမာပြည်သို့ ပြန်ရောက်သည့်အခါ ဂျပန်ပြည်၏ စစ်အခြေအနေတို့ကို ရန်ကုန်ရှိဗိုလ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်နေဝင်းနှင့် ရဲဘော်တို့အားရှင်းပြ၍၊ ဗိုလ်စကြာ ပေးလိုက်သည့် စတာလင်၏ မိန့်ခွန်းကိုလည်း ဗိုလ်နေဝင်းအား ပေးလိုက်ပါသည်။ သူကမှတဆင့် ဗိုလ်အောင်ဆန်းနှင့် အခြားသူများကိုပြပါသည်။

ကျွန်တော် ဂျပန်ပြည်မှပြန်ရောက်လာပြီးနောက် မကြာမီ(၁၉၄၅ခု ဖေဖော်ဝါရီလလယ်လောက်တွင်)ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ကျွန်တော့်ကိုပြောသည်။ ''ကျော်ငြိမ်း မင်းတို့နှစ်ဖွဲ့ကွဲနေတဲ့အတွက် တပ်ထဲမှလည်း ကွဲနေပြီ၊ ငါက တဖက်ဖက်ကို လိုက်ရမလိုဖြစ်နေပြီ။ ဒီလိုလဲ ငါမလုပ်ချင်ဘူး။ ဒီတော့ မင်းနဲ့ဗိုလ်နေဝင်း သခင်စိုးဆီကိုသွားပြီး စေ့စပ်ပါ၊ သခင်စိုးနှင့်နားလည်မှုရလျှင် အားလုံးပြေလည်မည်။ တခြားလူတွေက အရေးမကြီးပါ၊ ငါ ဗိုလ်နေဝင်းကိုလည်းပြောပြီးပြီ''ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဒေးဒရဲမြို့ထဲ၌ ပုန်းနေသော သခင်စိုးထံသွားကြသည်။ ရန်ကုန်မှတံတားအထိ တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်တင်ဖေ(ယခု ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း)က မော်တော်ဘုတ်ဖြင့် လိုက်ပို့သည်။ ထိုမှတဆင့် ဒေးဒရဲသို့ သမ္ပာန်ဖြင့်သွားကြသည်။

သခင်စိုး၏အိမ်တွင် သခင်စိုးက ကျွန်တော်တို့ကို အလွန်ပြုစုသည်။ အထူးသဖြင့် ဗိုလ်နေဝင်းကိုပြုစုသည်။ သူကိုယ်တိုင် အိပ်ယာခင်းပေး၊ စောင်ခင်းပေး၊ ခြင်ထောင်ချပေးသည်။ မမျှော်လင့်ဘဲ ဗိုလ်ရထွမ်(ဂျပန်ပြန်)ကိုလည်း သွားတွေ့ရသည်။ သူကား ရန်ကုန်မြူနီစပါယ် မြန်မာကျောင်းသားဟောင်းဖြစ်၍ အခြေခံဓါတုဗေဒဖြစ်သည့် H_2Oအကြောင်းကို သခင်စိုးက သင်ပြပေးနေသည်။ အရေအတွက်ပြောင်းလဲခြင်းမှ အရည်အချင်းပြောင်းလဲခြင်းသဘောကို သင်ကြားနေဟန်ရှိသည်။ ရေသည် ဒီဂရီသုညအောက်တွင် ရေခဲတုန်းဖြစ်၍ ထိုအထက်၌ ရေဖြစ်ကာ၊ ဒီဂရီ၁၀၀ကျော်လျှင် အခိုးအငွေ့အသွင်ဆောင်သည့်ဥပမာကို၊ မာ့စ်ဝါဒအခြေခံအဖြစ် သံလျှင် ဘီအိုစီဓါတ်ခွဲခန်း Lab boyလုပ်ခဲ့သူသခင်စိုးက သင်ပြပေးသည်။ ဗိုလ်ရဲထွမ်ကလည်း အခြေခံဓါတုဗေဒကို တအံ့တသြ သင်ယူနေပုံရပါသည်။

သခင်စိုးက ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းကိုယ်တိုင် သူ့ကိုလာတွေ့ရသည်ကို ဂုဏ်ယူသည့်အနေဖြင့်၊ သူ့အဖွဲ့ဝင်တွေကို တသုတ်ပြီးတသုတ်ခေါ်လာ၍ မိတ်ဆက်ပေးနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ နှစ်နေ့နှစ်ညခန့် ကြာပါသည်။

လက်ရှိကမ္ဘာစစ်ကြီး၏အခြေအနေ၊ မဟာမိတ်အင်္ဂလိပ်–အမေရိကန်တို့က နိုင်ခြေရှိနေသည်ကိုဆွေးနွေးရင်း၊ ကားလ်မာ့စ်က ဘာပြောသည်၊ လီနင်ကဘာပြောသည်၊ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာစစ်အခြေအနေ ဘယ်လိုဖြစ်လာမည်ကို သင်တန်းပေးသည့်သဘော သခင်စိုးကပြောနေသည်။ ကျွန်တော်တို့က 'ခင်ဗျား သေသွားတဲ့သူတွေရဲ့ စာအုပ်ကြီးတွေကို *တ်မနေပါနဲ့၊ လက်ရှိကမ္ဘာစစ်အခြေအနေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် Common Sense ကိုသုံးပြီး အကြောင်းအကျိုးပြပြီး ဆွေးနွေးပါ'ဟု တားမြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကိုသိန်းဖေ(သိန်းဖေမြင့်)ထံမှရောက်လာသော စာမျက်နှာ၂၀ကျော်ခန့်ရှိသည့် (ဖက်ဆစ်ကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်ရေး)ဟူသော စာတမ်းကို သခင်စိုးကတင်ပြ၍ ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ထိုစာတမ်းမှာ ဂျပန်တို့ဆုတ်ခွာပြီးနောက် နယ်ချဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံမှ လွတ်လပ်ရေးရအောင်ကြိုးပမ်းရာတွင်၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ လူထုနည်းဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်ရေး၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် တပ်ပေါင်းစု ခိုင်မြဲစွာဖွဲ့စည်းရေး စသည့် နိုင်ငံရေးအစီအစဉ်များဖြစ်သည်။ အခြား စာတစောင်တွင်လည်း ရခိုင်ပြည်ရှိ ကိုညိုထွန်း ခေါင်းဆောင်သည့် ရခိုင်ရဲဘော်များက Force 136 နှင့်တွဲ၍ ဂျပန်ကို တော်လှန်ကြကြောင်း၊ တိုက်ပွဲများအပြီးတွင် သူတို့က ပေးထားသောလက်နက်များကို ပြန်တောင်းနေကြောင်း၊ အချို့ရဲဘော်တို့က ပြန်မအပ်ဘဲ ဖွက်ထားကြ၍ တရားဟောယူရကြောင်း။ အောက်မြန်မာပြည်၌လည်း ဤကိစ္စမျိုးပေါ်မည်ကို သတိပေးစာဖြစ်သည်။

သခင်စိုးကပြောပြရာတွင် အင်္ဂလိပ်တပ်၏ ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဖြစ်သည့် Force 136နှင့် ကိုသိန်းဖေက ကောင်းစွာ အဆက်ရနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ Force 136က A.F.Oကို အသိအမှတ်ပြုထားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် သူတို့က အင်္ဂလိပ်စစ်နိုင်ရေး တွင်သာ ပူးပေါင်းမည်ဖြစ်၍ နိုင်ငံရေးကို ဆွေးနွေးမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ပြည်တွင်း၌လည်း အင်္ဂလိပ်လေထီးတပ်သားများနှင့်

အုပ်စုများရောက်နေကြောင်းကို အားရဝမ်းသာပြောပြပါသည်။ အိန္ဒိယကွန်မြူနစ်ပါတီကလည်း အလွန်ကူညီနေကြောင်းတို့ကို ပြောပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ဆွေးနွေးရာတွင် ပြည်သူ့အရေတော်ပုံအဖွဲ့ကို ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ထုတ်ပစ်သည့်ကိစ္စ မပါပါ။ ကမ္ဘာ့စစ်အခြေအနေ၊ ဂျပန်ကို ညီညီညွတ်ညွတ် ဆန့်ကျင်တော်လှန်ကြရန်အကြောင်း၊ ကိုသိန်းဖေ၏စာတမ်းပါ စစ်နိုင်လာမည့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် ဆက်သွယ်ရေးတို့ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အင်္ဂလိပ်က လွတ်လပ်ရေးမပေးလျှင် အင်္ဂလိပ်ကိုလည်း ဆက်တိုက်ရမည်ဟူသော ကျွန်တော်တို့ခံယူချက်နှင့် ကိုသိန်းဖေ၏စာသည် ဆန့်ကျင်နေပါသည်။ သို့သော် ဤအချိန်မှာ ဂျပန်ကို ညီညွတ်စွာတော်လှန်ရေးသည်သာလျှင် အဓိကဖြစ်သည်။ နောင်ကိစ္စကို နောင်မှစဉ်းစားမည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးအား လွှတ်လိုက်သည်မှာ သခင်စိုးနှင့် ညီညွတ်ရေး၊ သင့်တင့်ရေးတို့ဖြစ်သည်။ မသင့်တင့်ခဲ့လျှင် ကျွန်တော်တို့အပြစ်ဖြစ်မည်ကို စိုးကြသည်။

ဗိုလ်နေဝင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးသည် အတူတူယှဉ်၍အိပ်ကြရာတွင် အနီး၌ လူနှစ်ယောက်သုံးယောက်ကို အမြဲတမ်းချထားသဖြင့်၊ ကျွန်တော်တို့အချင်းချင်း တီးတိုးတိုင်ပင်နိုင်သည့်အခြေအနေပင်မရှိပါ။ ဒုတိယညဥ့် လင်းအားကြီး ၄နာရီလောက်တွင် သခင်စိုးက ဗိုလ်ရဲထွဋ်ကို တီးတိုးမေးပါသည်။ ''ဒီလူနှစ်ယောက်က မျက်မမြင်မျိုးချစ်တွေပဲကွ၊ ဘူဇွာဇီနေရှင်နယ်လစ်ခေါ်တယ်၊ ဂျပန်ဖက်ဆစ်ကို တော်လှန်တဲ့အချိန်အထိသာ သူတို့နဲ့ လက်တွဲရမှာပဲ။ ပြီးရင်တော့ လက်တွဲဖြုတ်ရမှာပဲ။ ဗိုလ်နေဝင်းနဲ့ ဗိုလ်လက်ျာ ဘယ်သူကဘယ်လိုလဲ–ဟုမေးရာ၊ သူတို့နှစ်ဦးစလုံးဟာ မျက်မမြင်မျိုးချစ်တွေချည့်ပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဗိုလ်နေဝင်းက အောက်လူတွေကို အုပ်ချုပ်ရာမှာတော်တယ်၊ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်သွယ်တတ်တယ်–ဟု ဗိုလ်ရဲထွဋ်က ဖြေသည်။ ဒီလိုဆိုရင် ဗိုလ်နေဝင်းကို သုံးတန်ရင်သုံးရမှာပဲ၊ ဗိုလ်လက်ျာဆိုတဲ့လူက ငါခိုင်းတိုင်းလုပ်မပေးဘူးကွ၊ ပေကပ်ကပ်လုပ်နေတယ်ဟု ပြောပါသည်။

နံနက်(၇)နာရီလောက်တွင် ဗိုလ်နေဝင်းအား တဖာလုံလောက်ဝေးသောအိမ်သာသို့ နောက်ဖေးသွားရန် မျက်ရိပ်ပြပါသည်။ လယ်တောတွေပေါ်ရှိ ဝါးတံတားရှည်ကြီးပေါ်ကို ဖြတ်သွားရပါသည်။ သခင်စိုးနှင့် ဗိုလ်ရဲထွဋ်တို့ပြောသောစကားကို ကျွန်တော်က ပြန်ပြောပြပါသည်။ ဒီတွင် ဗိုလ်နေဝင်းက သူ၏ ဘဘောဇာကုတ်အင်္ကျီထဲမှ အဆိပ်မှုံ့ပုလင်းကြီးကို ထုတ်ပြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကျောင်းသားများ လိပ်ပြာဖမ်း၍ အဆိပ်ငွေ့ဖြင့်သတ်သည့် ပိုတက်ရှင်ဆိုင်းနိုက်ပုလင်း ဖြစ်သည်။ သည်တွင်မှ ကျွန်တော် အလွန်အံ့သြသွားပါသည်။ အလွန်လည်း အထင်ကြီးသွားသည်။ ကျွန်တော်သည် လူအလူနဖြစ်သည်။ အပြိုင်အဆိုင်ဖြစ်နေသည့် ရန်သူဖြစ်နိုင်သည့် ကွန်မြူနစ်ဌာနချုပ်သို့လာရာတွင်၊ မိမိသစ္စာအဖောက်ခံရလျှင် မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်ရန်အတွက် ဘာမှမစဉ်းစားမိ၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမပြုလုပ်မိသည်ကို သတိရပါသည်။ အပြစ်တင်မိပါသည်။

''သူတို့က ရဲဘော်စိတ်နှင့် နိုးနိုးဆက်သွယ်လျှင် ကျုပ်တို့ကလည်း ရဲဘော်လို ဆက်သွယ်ရမှာပဲ၊ သူတို့ကမကောင်းကြလျှင် ကျုပ်က သူတို့အားလုံး အဆိပ်ခပ်သတ်ပစ်မှာ''ဟု ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကြိမ်းသံကို နားထောင်ရင်း ဝမ်းသာချီးကျူးအားရ အံ့သြနေမိသည်။

ထိုနေ့ညဥ့် ကျွန်တော်တို့ ဒေးဒရဲမှ ပြန်ခဲ့ကြသည်။ မပြန်မီ စိတ်ဝင်စားစရာတခုကို သိလာရသည်။ သခင်စိုးက သူ၏ နိုင်ငံရေးသင်တန်းသူများထဲမှ မနှင်းမေဆိုသော ဖျာပုံသူတဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ နိုင်ငံရေးသင်တန်းတက်နေသူတဦးနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသည်ကို သဘောတူ–မတူ၊ သင်တန်းသူ သင်တန်းသားများ၏ ဆန္ဒကိုတောင်းရာ၊ သူတို့သည် တော်လှန်ရေးစိတ်ဓါတ် အပြည့်အဝရှိကြကြောင်း၊ 'တိုင်းပြည်အတွက် အသက်စွန့်ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ဆရာကြီးလိုပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တဦးကို သင်တန်းသူတဦးက ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ဖြည့်ရတာဟာ အလွန်မွန်မြတ်တဲ့လုပ်ငန်းပါ၊ ဂုဏ်ယူစရာကောင်းပါတယ်'ဟု ပြန်ပြောကြကြောင်း ဆိုသည်။ ထိုအမျိုးသမီးကို ကျွန်တော်တို့နှင့် အတူလိုက်ပါရန်ဖြစ်သော်လည်း၊ သခင်စိုး သခင်ဇော်ဖေတို့နှင့်သာ ရန်ကုန်သို့ အတူပြန်လာပါသည်။ ဤသင်တန်းသူကလေး မနှင်းမေ၏ကိစ္စသည် နောင်မကြာမီ ကွန်မြူနစ်ပါတီအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ်မှ ပြုတ်ကစေမည်ဖြစ်သည်ကို၊ ထိုအချိန်က သူသော်၎၊ ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးသော်၎ မမှန်း မတွေးတောမိကြပါ။

တော်လှန်ရေးနေ့ဆုံးဖြတ်ခြင်း

၁၉၄၅ခု မတ်လ(၁)ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအိမ်တွင် အစည်းအဝေးလုပ်ကြသည်။ နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့်ကြာသည်။ တပ်မတော်မှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာ၊ စောကြာဒိုး၊ ဗိုလ်မှူးမောင်မောင်၊ ဗိုလ်တင်ဖေ၊ ဗိုလ်မှူးကျော်ဇော၊ ဗိုလ်မှူးခင်မောင်ကလေးတို့နှင့် အခြား ဂျပန်ပြန် ဗိုလ်မှူးအချို့တို့ပါသည်။ နိုင်ငံရေးသမားမှာ သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်တင်မြ၊ ဆရာချစ်၊ ကိုလှမောင်(သံအမတ်)၊ ကျွန်တော် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ သခင်မြနှင့် သခင်နုတို့ မပါကြပါ။

ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် အချိန်ရောက်မရောက်ကို အခြေအတင် ဆွေးနွေးနေကြပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်တပ်များက ရောဝတီမြစ်၏မြောက်ဘက် စစ်ကိုင်းကမ်းခြေမှ မန္တလေးမြို့သို့၎၊ မြစ်အနောက်ဘက်ရှိ ပုခုက္ကူဘက်မှ မြင်းခြံဘက်သို့၎၊ မတ္တရာဘက်နားမှ မန္တလေးမြို့သို့၎၊ ရောဝတီမြစ်ကိုဖြတ်ကူးရန် တာဆူနေကြပါသည်။ မန္တလေးမြို့တဝိုက်ကို သိမ်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံညောင်ဦး၏ တဖက်ခြမ်းကမ်းခြေမှလည်း မြစ်ကိုဖြတ်၍ မိတ္ထီလာကိုသိမ်းရန် တာဆူနေကြပါသည်။ ပြဿနာမှ မိုးမကျမီ အင်္ဂလိပ်သည် မန္တလေးနှင့် မိတ္ထီလာကိုသာ သိမ်းနိုင်မည်လား၊ ရန်ကုန်ဘက်သို့ တရှိန်ထိုး ချီတက်လာနိုင်မည်လား။ အင်္ဂလိပ်တပ်များ မရောက်နိုင်မီ ချိန်ခါမသင့်မီ စောစီးစွာ ဗမာ့တပ်မတော်က တော်လှန်မိလျှင် ဂျပန်တပ်၏ ခြေမှုန်းခြင်းကို ခံရမည်ဖြစ်သည်။ နှစ်ရက်ခန့် ဆွေးနွေးပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်တို့ မိုးမကျမီ ရန်ကုန်ဘက်သို့ ချီတက်လာမည်ဖြစ်၍ ချက်ချင်းသူပုန်ထရန် စစ်ဗိုလ်များက ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ပုကန်ရန် ရက်သတ်မှတ်ရေးကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက တာဝန်ယူသည်။ ဗိုလ်မှူးများတို့ စစ်တိုင်းကြီး(၇)တိုင်း ခွဲကြသည်။ စစ်တိုင်းမှူးက သူနှင့်သင့်မြတ်မည့် နိုင်ငံရေးမှူးများကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဇွေးရန် အချင်းချင်း တထိုင်တည်းဆွေးနွေးကြသည်။ ဗိုလ်ကျော်ဇောက သူ၏ ပဲခူးတိုင်းသို့လိုက်ခဲ့ရန် ကျွန်တော့်ကိုဖိတ်ခေါ်သည်။ သူက ကျွန်တော့်ကို ဗိုလ်လက်ျာ၏ သူငယ်ချင်းအဖြစ်၎၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ ခေါင်းဆောင်အဖြစ်၎ လေးစားသော်လည်း၊ ကျွန်တော်က ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်တယောက်နှင့်မတွဲလို၊ ထိုအချိန်တွင် ဗိုလ်ရဲထွဋ်ကလည်း ''အကိုကြီး ကျွန်တော့်ပျဉ်းမနားတိုင်းကိုလိုက်ခဲ့ပါ''ဟု ဖိတ်ခေါ်ပြန်သည်။ ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ကွန်မြူနစ်ဖြစ်သော်လည်း အရင့်အမာမဟုတ်သေးဟု ထင်သည်။ လူချင်းလည်း ခင်သလောက်ခင်သည်။ ပျဉ်းမနားသည် ကျွန်တော့်ဇာတိဖြစ်၍ ဗိုလ်ရဲထွဋ်နှင့်လိုက်ရန် သဘောတူလိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာချစ်က 'ဗိုလ်ကျော်ဇောရဲ့တိုင်းကို ကျုပ်လိုက်မယ်'ဟုပြောသဖြင့်၊ သူတို့နှစ်ဦးလည်း ဈေးတည့်သွားကြသည်။ အခြားအခြားသောတိုင်းများအတွက်လည်း အလားတူ အချင်းချင်းညှိနှိုင်း၍ အောက်ပါအတိုင်းဇွေးချယ်လိုက်ကြသည်။

၁။ တိုင်း(၁) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း – သာယာဝတီ၊ အင်းစိန်၊ ပြည်ခရိုင်။

၂။ တိုင်း(၂) ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း – ဖျာပုံ၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၊ နိုင်ငံရေးမှူး သခင်စိုး။

၃။ တိုင်း(၃) စောကြာဒိုး – မြောင်းမြနှင့် ပုသိမ်။

ဗိုလ်လက်ျာက တိုင်း(၂)နှင့်(၃)ကို ဆက်သွယ်ဦးစီးရမည်။

၄။ တိုင်း(၄) ဗိုလ်မှူးကျော်ဇော – ပဲခူးခရိုင်၊ နိုင်ငံရေးမှူး ဆရာချစ်။

၅။ တိုင်း(၅) ဗိုလ်ကြီးတင်ထွန်း – တနင်္သာရီ၊ ထားဝယ်၊ နိုင်ငံရေးမှူးမရှိ။

၆။ တိုင်း(၆) ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ် – ပျဉ်းမနား၊ မိတ္ထီလာ၊ နိုင်ငံရေးမှူး ကျွန်တော်(ဦးကျော်ငြိမ်း)

၇။ တိုင်း(၇) ဗိုလ်မှူးအောင် – သရက်၊ မင်းဘူး၊ နိုင်ငံရေးမှူး သခင်တင်မြ။

[တိုင်း (၁)ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ပထမကိုင်ရန် တာဝန်ခွဲစဉ်က သခင်ဗဟိန်းသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ နိုင်ငံရေးမှူးဖြစ်သော်လည်း၊ ဗိုလ်မောင်မောင်ကို တိုင်းမှူးအဖြစ်ဖြင့်ပြောင်းသည့်အခါ၊ ကိုဗဟိန်းမလိုက်ဖြစ်ဘဲ ဖြူးဒေသသို့ သွားနေသည်။]

ရန်ကုန်အတွက် ဘာမှ အစီအစဉ်မရှိပါ။ ရန်ကုန်၌ ရန်သူဂျပန်စစ်တပ် အထပ်ထပ်ရှိနေသဖြင့်၊ ရန်ကုန်တွင် တော်လှန်ရန် အစီအစဉ်မရှိပါ။ ကွန်မြူနစ်နှင့် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ ပါတီဝင်များက မိမိတို့စည်းရုံးထားသော ဗိုလ်အကြပ်တပ်သားတို့ကို တိတ်တဆိတ် လက်သိပ်ထိုးခေါ်သွားကြ၍ ကျန်ရှိသည့်၊ ဘာကိုမျှ မသိ နားမလည်သော ဗိုလ်အကြပ်တပ်သားတို့မှာ ဓားစာခံအဖြစ် အဖမ်းခံကြရရန်ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ကြီးခင်ညို၏ အမြောက်တပ်မှာ၊ တော်လှန်ရေးမစမီ နောက်ဆုံးအချိန်တွင်မှ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း၏တိုင်းဖြစ်သော တွံတေးဘက်သို့ ငုပ်တရက်တပ်ဖျောက်သွား၍ ပူးပေါင်းရန်ဖြစ်သည်။ (မင်းတို့ ရန်ကုန်ရှိတပ်တွေက ဓားစာခံလုပ်ကြရမှာပဲကွ) ဟု ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဗိုလ်ခင်ညိုအား အမိန့်ပေးသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းကလည်း ထပ်ဆင့်အမိန့်ပေးသည်။ နောင်၊ ရန်ကုန်နိုင်ငံရေးအခြေအနေပြောင်းသဖြင့်၊ ကျွန်တော်နှင့် သခင်မြတို့၏ အမိန့်အရ၊ ဗိုလ်ခင်ညိုက အမြောက်တပ်ကို မဖျောက်ဘဲ သခင်မြ၊ ဦးနု၊ ကျွန်တော်နှင့်အတူ အဓိပတိဒေါက်တာဘမော်အား သစ္စာရှိသည့်တပ်အသွင်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်ဘက်နှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်အသီးသီးတို့သည် ဂျပန်စစ်တပ်ဌာနချုပ်၏ ခံတပ်ကြီးဖြစ်သည့် ရန်ကုန်မြို့မှ အချိန်မီအိန္ဒြေရရ ထွက်ခွာကြရမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် တပ်များက တပ်ဖျောက်ရာတွင် စောလွန်းလျှင်လည်း၊ ကျန် နယ်ရှိလူများကို ထိခိုက်မည်။ နောက်ကျလွန်းလျှင်လည်း ဂျပန်အဖမ်းခံရ၍ အသတ်ခံကြရမည်။ တော်လှန်ရမည့်ရက်မှာ ဧပြီလ(၂)ရက်နေ့ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်တွင် ဤအချိန်အတွင်း အဖြစ်အပျက်များကို နေ့စဉ်မှတ်တမ်းသဖွယ်တင်ပြမှသာ ပို၍ ရှင်းလင်းပါမည်။
မတ်လ(၁၇)ရက်နေ့တွင်၊ ဗိုလ်အောင်ဆန်းက ရန်ကုန်မြို့ ဇွေတိဂုံဘုရားအနီး (ယခုတော်လှန်ရေးပန်းခြံ)တွင် တပ်မတော်စစ်ရေးပြအခမ်းအနားပြုလုပ်၍ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက 'ရန်သူကို အနိုင်တိုက်ကြ'ဟု အမိန့်ပေးသည်။
မတ်လ(၁၈)ရက်နေ့တွင်၊ သခင်သန်းထွန်းသည် စစ်တရားဟောရန်ဟုအကြောင်းပြ၍၊ ဖြူး တောင်ငူဘက်ရှိ မိမိလျှို့ဝှက်စခန်း

သို့ ပါးနပ်လိမ္မာစွာ အစောဆုံးထွက်၍သွားသည်။ သူတပါးထက်ဦးအောင် ထွက်၍သွားခြင်းဖြစ်သည်။

မေဂျာက*ုးနှင့် ချိန်းထားသည်ဟု ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်နုနှင့်မှ ကျွန်တော်တို့အား တိတ်တဆိတ်အကြောင်းပြ အသိပေးသွားသည်။

မတ်လ(၂၀)ရက်ခန့်တွင်၊ သခင်မြအိမ်တွင်နေသည့်၊ သခင်မြနှင့်ဆွေမျိုးနီးစပ်တော်၍၊ သခင်မြ*ုးတွင် အတွင်းဝန်ကလေးဖြစ်သူ သခင်ခင်အောင်က၊ သခင်မြ၊ ကိုလှမောင်(သံအမတ်ကြီးဟောင်း၊ကွယ်လွန်)သခင်စံဝေ(လွှတ်တော်–ဒုဥက္ကဋ္ဌဟောင်း)နှင့် ကျွန်တော်တို့အား သူ၏ဖခင် ကာလဝမ်းဆံဆံဖြစ်နေ၍ သာယာဝတီသို့ ချက်ခြင်းသွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကြောင်းကြားသည်။ အချိန်မှာ တော်လှန်ရန်နီးကပ်နေပြီဖြစ်၍ တထိတ်ထိတ်တလန့်လန့် ဖြစ်နေကြချိန်ဖြစ်သည်။ သူသည် ထိုအချိန်က ကွန်မြူနစ်သခင်သန်းထွန်းက တာဝန်ပေး၍၊ သာယာဝတီဘက်သို့ လေထီးနှင့်ဆင်းလာကြမည့်သူများအတွက် အစီအစဉ်များ လုပ်ဘို့၊ သခင်သန်းထွန်းက တိတ်တဆိပ်တာဝန်ပေးထားခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။ ထိုအချိတ်အဆက်ကို နောင် စစ်ကြီးပြီးမှ သိရသည်။ ဤအကြောင်းကို သူ၏ကျေးဇူးရှင် သူနှင့်အတူနေသူ သခင်မြကိုဂ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ကျွန်တော်တို့ကိုဂ ဖွင့်မပြော ကျွန်တော်တို့လည်းမသိပါ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြောင်း သူသိသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ခေါင်းဆောင်(၉)ဦးတွင် ကျွန်တော်တဦးပါကြောင်းကိုလည်း သူသိပြီးသားဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကို မယုံကြည်စရာ၊ မတိုင်ပင်နိုင်စရာမရှိခြေ။ သူ သာယာဝတီသို့သွားခြင်းမှာ ကြောက်၍ ကြိုထွက်ပြေးခြင်းဟု ကျွန်တော်တို့က ထင်လိုက်မိသည်။ ထို့ကြောင့် 'ကိုခင်အောင် တော်လှန်ရေးရက်လဲ နီးနေပြီ၊ ဂျပန်ကလည်း ကျုပ်တို့ကိုအလစ်မပေးဘူး၊ စောင့်ကြည့်နေတယ်။ ခင်ဗျားကြောက်လို့ သာယာဝတီပြန်ချင်ရင်လည်းပြန်ပါ၊ ကျွန်တော်တို့ စိတ်မဆိုးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားပြန်လာမှာလား မလာဘူးလား မှန်မှန်ပြောပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဂျပန်ကို ကြိုတင်ပြီး လိမ်ထားရမယ်'ဟု မေးပါသည်။ 'ကျွန်တော်မကြောက်ပါ။ အဖေကြီးဝမ်းသွားလို့ ခဏပြန်တာပါ။ တရက်နှစ်ရက်အတွင်း ပြန်လာမှာပါ' ဟု ပြန်ဖြေပါသည်။ သူ့စကားကိုယုံကြည်၍ သခင်မြနှင့်အခြားလူများက စောင်းပါးရိပ်ခြေ အကဲခတ်နေသည့် ဂျပန်အရာရှိတွေကို သခင်ခင်အောင် တရက်နှစ်ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်ဟု လိမ်ပြောထားရာမှ သူပြန်ရောက်မလာသည့်အခါ ကျွန်တော်တို့ မျက်လုံးပြူးကြရသည်။

မတ်လ(၂၂)ရက်ခန့်တွင် မိမိရှောင်တိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ဦးနုက အဓိပတိထံခွင့်တောင်း၍ ရသည်။ (ကျွန်တော်တို့ နောင်မှ သိသည်။

မတ်လ(၂၃)ရက်နေ့တွင်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ရန်ကုန်မှ ပြည်–*တောင်ဘက်သို့ ထွက်ခွာသွားသည်။ ထိုနေ့မှာပင် ဒေါက်တာဗမော်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို မယုံကြည်ရ၊ သူပုန်ထမည်ထင်သည်ဟု စောင်းပါးရိပ်ခြေ၊ ဟီရာအိုကာကို တိုင်ကြားသည်။ ဒေါက်တာဗမော်နှင့် ဗိုလ်အောင်ဆန်းတို့ မသင့်တင့်ကြသည်ကိုဂ၊ သိနေသော ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်က ဒေါက်တာဗမော် သတင်းပေးချက်ကို မယုံကြည်ပေ။ အထူးသဖြင့် ဘီဒီအေတပ်၏ ဂျပန်အတိုင်ပင်ခံ၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆာကူ*ုင်က မယုံကြည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း သူပုန်ထလိမ့်မည်ဟု ကာနယ်ဟီရာအိုကာကို ဒေါက်တာဗမော်က တိတ်တဆိတ်တိုင်သည်ကို ဟီရာအိုကာက သူ့*ုး၏ အတိုင်ပင်ခံလူယုံ ကိုလှမောင်(သံအမတ်ဟောင်း)ကို ပြန်ပြောသည်။ ကိုလှမောင်က ချက်ခြင်း ကျွန်တော်နှင့် သခင်မြတို့ကို အကြောင်းကြားသည်။ ကျွန်တော်က ဤကိစ္စကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းထံ ချက်ခြင်းသတင်းပို့ရန်၊ ရန်ကုန်အမြှောက်တပ် ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုထံသွားပြောသည်။ ဂျပန်စစ်တပ်နှင့် စစ်ဌာနချုပ်တို့သည် ဒေါက်တာဗမော်၏တိုင်ချက်ကို မယုံသော်လည်း ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗမာဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့် ကျွန်တော်တို့လူငယ်ခေါင်းဆောင်များကို သတိကြီးစွာဖြင့် စောင့်ကြည့်နေသည်။ ထိုရက်ပိုင်းလောက်တွင် မကြာမီ တော်လှန်ရေးနေ့ကို မတ်လ(၂၇)ရက်နေ့ သို့ ပြောင်း*့လိုက်ကြောင်း ဗိုလ်လကျ်ာထံသတင်းပို့ရန် ရန်ကုန်အမြှောက်တပ်ဗိုလ် ဗိုလ်ခင်ညိုထံ ဆက်သားရောက်လာသည်။

မတ်လ(၂၃)ရက်နေ့လောက်တွင်၊ ကိုလှမောင်နှင့်ကျွန်တော်တို့ တိုင်ပင်ကြပြန်သည်။ သခင်ခင်အောင်ကလည်း သစ္စာဖောက်ခဲ့ပြီ၊ ကျွန်တော်နှင့်ကိုလှမောင်ကလည်း ပျဉ်းမနားသို့ ပြေးမည်ဆိုလျှင် ဒေါက်တာဗမော်နှင့် သစ္စာရှိဟန် ဟန်ဆောင်နေခဲ့ရမည့် သခင်မြကို၊ ဂျပန်ကမယုံဘဲ သတ်ဖို့များသည်။ ဂျပန်လက်ထဲမိသွားမည့်လူတွေကို ကယ်ဆယ်နိုင်မည့်အစား၊ သခင်မြပါ သေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သခင်နု၊ ကိုလှမောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့ တောမခိုသင့်တော့၊ အားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် သခင်မြနှင့်အတူ ဂျပန်အလိုတော်ရိဟန် ဆောင်သင့်ကြသည်။ ဂျပန်က သတ်ဖို့တော့နီးသော်လည်း သခင်မြကိုကာကွယ်ရန် ဤနည်းသာရှိသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုလှမောင်တို့၏တင်ပြချက်ကို သခင်နုကသဘောတူ၍ သူ၏ ကုလားပြည်သို့ပြေးရန်အစီအစဉ်ကို ဖျက်လိုက်သည်။

မတ်လ(၂၇)ရက်နေ့ညဥ့်၊ ထိုနေ့မှောင်ကာစတွင် ကျွန်တော့်အိမ်သို့ ဂျပန်ကင်ပေတိုင်နှစ်ယောက် လာမေးသည်ကို ဇနီးကအော်ပြော၍၊ နောက်ဖေးပေါက်မှပြေးကာ အနီးအနားရှိ သခင်မြအိမ်တွင်ပုန်းနေသည်။ ထိုနေ့ညဥ့် နှစ်နာရီခန့်တွင် ဂျပန်ကင်ပေတိုင် ဗိုလ်မှူး ရောက်ရှိလာ၍၊ ဗမာ့တပ်မတော်အချို့ မသိနားမလည်၍ တောခိုသည်ကို ပြည်သူလူထုက မစိုးရိမ်ရန် ဗမာဘာသာဖြင့် ရေးထားကာ၊ စာကူးစက်ဖြင့်လှည့်ပြီးကာစ စာ*က်များ ဝေသွားသည်။ လုံခြုံရေးအတွက်ဆို၍ ဂျပန်ကင်းစောင့်ကိုလည်း

ချသွားသည်။

မေလ(၂၈)ရက်နေ့၊ ထိုနေ့နံနက်တွင် ကျွန်တော့်ကို ကင်ပေတိုင်လာရှာသည့်ကိစ္စအတွက် သခင်မြကတဆင့် အဓိပတိထံအကူအညီတောင်းသည်။ ဂျပန်ပြည်သို့ အတူသွားလည်စဉ်က ခင်မင်ရင်းနှီးလာသော ဗိုလ်ချုပ်ကလေး အီချီဒါ(Ichida, Vice chief staff)ကိုလည်း တယ်လီဖုန်းဆက် အကူအညီတောင်းရာ၊ မကြာမီ မေဂျာဂျင်နရယ် မစိုးရိမ်ပါနှင့် သူ အကာအကွယ်ပေးပါမည်ဟု အဓိပတိ၏ ဂျပန်စကားပြန် ဆိုင်တိုး ထံမှ စကားပြန်လာပါသည်။ ယင်းနေ့ ညဥ့်သန်းခေါင်အချိန်၊ ဂျပန်ကင်ပေတိုင် ကျွန်တော့်အိမ် လာရှာသေးသည်ကို ပုန်းအိပ်နေသော တပည့်ကိုဗဆွေ(အတွင်းဝန်ဟောင်း)က ပြန်ပြော၍ သိရသည်။ ထိုနေ့လောက်မှာပင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုအုပ်ချုပ်သည့် အမြောက်တပ်သားတို့ကို တနေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ ဖမ်းဆီးသည်။ ဗိုလ်ခင်ညိုကိုလည်း အကျယ်ချုပ်ထားသည်။ ကျွန်တော်သည် ဗိုလ်ခင်ညိုကို အရေးကြီးသည့်ကိစ္စတွင် ကျွန်တော့်နှင့်တိုင်ပင်ဆောင်ရွက်ရန် မှာထားသော်လည်း၊ အခြေအနေအရ တဦးနှင့်တဦး အဆက်အသွယ်မလုပ်ရဲတော့ချေ။ ထိုနေ့ညဥ့် ဂျပန်က သခင်ကျော်စိန်ကိုဖမ်းပြန်သည်။

မတ်လ(၂၉)ရက်နေ့တွင်၊ ထိုနေ့နံနက် ရွှေတောင်ကြားလမ်း သခင်မြနှင့်ကျွန်တော်တို့အိမ်အနီး ဗုံးအကြီးအကျယ်ကျသည်။ ကံကောင်း၍မသေ။ သခင်သန်းထွန်းသတင်းပေး၍ဟု သိလိုက်သည်။ ထိုနေ့နံနက် ကိုဗဆွေနှင့် ကိုတင်ညွန့်တို့ကို ဂျပန်က ဖမ်းသွားသည်။ တော်လှန်ရေးလုပ်ရန်အချိန်ကျပြီ၊ တော်လှန်ရေးနေ့မှာ ဧပြီ(၂)ရက်နေ့မဟုတ်၊ မတ်လ(၂၇)ရက်ဖြစ်သည်။ ပဲခူးနှင့်တပြည်လုံးတွင် (၂၇)ရက်နေ့က ထချနေကြပြီ။ ပဲခူးသခင်ချစ်ထံမှ ဆက်သားလာသည်။ ခင်ဗျားယနေ့ပုန်းတော့မှဖြစ်မည်ဟု ကိုကျော်ညွန့်က ကိုဗဆွေကိုပြောပြပြီး အိမ်ပေါ်မှဆင်းလာပြီးချိန်၌ ကိုဗဆွေကို ဂျပန်က တက်ဖမ်းသည်ဟု နောင်မှ ကိုကျော်ညွန့်ပြောပြ၍သိရသည်။

မတ်(၃၀)ရက်၊ ဤနေ့လောက်တွင် ရန်ကုန်ရှိ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအမျိုးရှိသော သခင်မြ၊ သခင်နု စသောသခင်တို့နှင့် ကျွန်တော်တို့သည် ဗမာ့တပ်မတော်က တောခိုသွားသည်ကို နှံ့ချကြသည်။

ဤရက်လောက်တွင် အဓိပတိဒေါက်တာဗမော်က၊ ဗမာ့တပ်မတော်က တော်လှန်သည်ကို အသရေဆယ်သည့်သဘောဖြင့် ကစဥ့်ကလျားဖြစ်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဗမာ့တပ်အသီးသီးမှ ဗိုလ်နှင့် တပ်သားများကို၊ မီးသတ်ဦးကျော်၏ မီးတပ်သားများနှင့်ရော၍၊ ရန်ကုန်မြို့စောင့်တပ်ဟု ဖွဲ့သည်။ ရန်ကုန်မီးသတ်ဗိုလ်ဦးလှကျော်ကို တပ်ရင်းမှူးခန့်၍၊ ဗိုလ်မှူးရန်နိုင်နှင့် ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုတို့လက်အောက်တွင် ထားသည်။ ထိုတပ်တွင် ဗိုလ်ကြီးသိန်းဆွေလည်း ပါဝင်ပါသည်။ တပ်စခန်းမှာ ယခုရွှေတောင်ကြားလမ်း၊ မင်းကွန်းရိပ်သာဖြစ်သည်။

အဓိပတိ၏ကိုယ်ရံတော်နှင့် အခြားတပ်ပေါင်းစုံမှ တပ်များကိုစုဆောင်းကာ ဗိုလ်ရန်နိုင်ကိုကြီးမှူးစေ၍၊ အဓိပတိက စစ်မျက်နှာရှိရာ ပျဉ်းမနားသို့ ချီတက်စေသည်။ ပဲခူးမရောက်မီ လမ်းခုလပ်တွင် ဗိုလ်ကြီးစိန်တင်ခေါင်းဆောင်သောတပ်သားအချို့ ထွက်ပြေး၍ တောခိုကြသည်။ ရန်ကုန်အဓိပတိ၏နံ၌ တပ်စုမှူး ဗိုလ်မြင့်ဟန်ကို ထွက်ပြေးသော ဗိုလ်နှင့်အကြပ်တပ်သားတို့ ဘယ်နေရာသို့ပြေးသည်ကို ဂျပန်အား သတင်းပေးရန် အဓိပတိကပြောသည့်အခါ၊ ဗိုလ်ရန်နိုင်က ကန့်ကွက်တားမြစ်သည်။ ဒီလိုဖွင့်မပြောသင့်ဟု အဓိပတိအား ပြန်ပြောသည်။ မတော်လှန်မီ၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်လက်ျာတို့က မိမိတို့ ဂျပန်ကို တော်လှန်တော့မည့်အကြောင်း ဖွင့်၍တိုင်ပင်ရာ သူမယုံကြည်၍ မပါလိုကြောင်းပြန်ပြောသည်ကို ဗိုလ်လက်ျာထံမှ သိရသည်။ ဗိုလ်မှူးရန်နိုင်သည် ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် ငြင်းဆိုသော်လည်း တော်လှန်သွားသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ အခြားဗိုလ် အကြပ် တပ်သားတို့နှင့်ပတ်သက်၍ သစ္စာဖောက်ခြင်းမရှိပါ။ ကျွန်တော်သည် ဒေါက်တာဗမော်၏ လူယုံအတွင်းဝန်တယောက် အနေဖြင့်၊ ဗိုလ်ရန်နိုင်ကို ကြိုတင်အကဲခတ်နေသဖြင့် သိရခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်နှံးကာနီးဂျပန်ကို အဆင်းတွန်း၍ ဗမာများကိုကျွန်ပြန်ပြုလုပ်မည့် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့များနှင့်ပေါင်း၍ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကိုမရနိုင်ဟု သူယုံကြည်နေသည်။ ယောက္ခမအဓိပတိအပေါ် သံယောဇဉ်ကလည်း ရှိသလောက်ရှိပေမည်။ ဒေါက်တာဗမော်ကိုယ်တိုင်လည်း၊ သခင်သန်းထွန်း တိတ်တဆိတ်အသိပေးထား၍၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို တိတ်တဆိတ် အားပေးနေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ ဂျပန်ကိုတော်လှန်တော့မည်ဟု ကာနယ်ဟီရာအိုကာကို တိတ်တဆိတ်တိုင်ခြင်းသည်၊ သူ့ကိုယ်သူ ကာကွယ်ခြင်းဟု ယူဆနိုင်စရာရှိသည်။

ဂျပန်တို့ ရန်ကုန်မှ ဆုတ်ရပြီ

၁၉၄၅ခု၊ မတ်လ(၂၇)ရက်နေ့မှစ၍၊ ဒေါက်တာဗမော်နှင့် ဝန်ကြီးအသီးသီးအိမ်တွင် လုံခြုံသေနပ်ကိုင်ကင်း နှစ်ယောက်စီ အသီးသီးစောင့်နေကြသည်။ ဝန်ကြီးဦးဘဂျမ်းနေသော အရှေ့အာရှလူငယ်များအစည်းအနံး အဆောက်အဦ၌လည်း ထိုအစောင့်များရှိသဖြင့် ဦးဘဂျမ်း၊ တော်ကြံ့ဘွန်း၊ ကိုကျော်၊ ကိုရဲညွန့်၊ မိသိန်းကြည် စသော အလုပ်အမှုတွေမှာ၊ မျက်နှာသေဖြင့် သွားလာနေကြရသည်။ အခြားဝန်ကြီးများနှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း အချင်းချင်း နံး၌၎၊ အိမ်၌၎ ဆုံကြရာတွင် အလွန်သတိထားနေကြရသည်။ ကျွန်တော်သည် မတ်လ(၂၇)ရက်နေ့မှစ၍ မိမိအိမ်သို့မပြန်တော့ဘဲ ဂိုးဒင်ဘီလီလမ်း နိုင်ငံခြားရေး

၏း၌သာ နေတော့သည်။ ညဥ့်အခါ စားပွဲပေါ်၌အိပ်သည်။ အိမ်သားများကိုလည်း တိုးကြောင်ကြီး၏သို့ ပို့ထားသည်။ ညဥ့်အချိန်တွင် ရန်ကုန်တမြို့လုံးမှာ စစ်ကားထရပ်ကားကြီးများစွာမှာ ဥဒဟိုသွားလာနေသည်ကိုထောက်၍ မိတ္ထီလာစစ်မျက်နှာဘက်၌ အဘယ်မျှ စစ်အရေးကြီးနေသည်ကို သိသာသည်။ နိုင်ငံခြားရေး၏း၌ရှိသော ရေဒီယိုမှာလည်း နိုင်ငံခြားသတင်းကို ခိုးနားထောင်ရာတွင် မကြားတချက် ကြားတချက်ဖြစ်နေသည်။ ညဥ့်အချိန်၌ ၏းရှေ့ဖြတ်သွားနေသော ဂျပန်စစ်ကားကြီးများကိုကြည့်၍၊ ဘယ်ကားသည် ဂျပန်ကင်ပေတိုင်မောင်းလာပြီး ငါ့ကိုဖမ်းမည်နည်းဟု တထိတ်ထိတ် ဖြစ်နေရသည်။ စစ်၏းကာနီးတွင် ဂျပန်စစ်တပ်က မရမ်းကားဘူးဟု မည်သူပြောနိုင်မည်နည်း။

ဂျပန်လက်တွင်း၌ အကျယ်ချုပ်မိနေသောကျွန်တော်တို့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးနိုင်ငံရေးသမားတို့က စိတ်သောကရောက်၍ ကြောက်နေကြသော်လည်း မြို့သူမြို့သားတို့ကား အသွားအလာပျက်ဟန်မတူကြချေ။ ထိုနှစ် ဧပြီလ(၁၃)ရက်မှ (၁၆)ရက်အထိ၊ မဟာသင်္ကြန်ပွဲတွင် ရန်ကုန်မြို့သူမြို့သားများသည် မြန်မာအမျိုးသမီးများကို စော်ကားဖျက်ဆီးကြသည့် ဂျပန်များကို သရော်ကြသည်။

အမေနိုးပါမယ် မာစတာရဲ့၊ ယော်ရောရှိ၊ ယောရောရှိ

ဘီးကျိုးပါမယ် မာစတာရဲ့၊ ယော်ရောရှိ၊ ယောရောရှိ

ကြမ်းကျိုးပါမယ် မာစတာရဲ့၊ ယော်ရောရှိ၊ ယောရောရှိ။

မြို့သူမြို့သားပေါင်းများစွာတို့က ဤသံချပ်များကိုထိုးကြသဖြင့်၊ ဂျပန်ကင်ပေတိုင်တို့လည်း ဘယ်သူ့ကို ဘာမျှအရေးယူ၍ မရတော့ချေ။ ဘယ်သူ့လက်ချက်ဟု တရားခံဖော်၍ မရချေ။

ဤနည်းဖြင့် ရက်တွေကုန်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၉၄၅ခု ဧပြီလ(၂၂)ရက်နေ့တွင် နံနက်(၉)နာရီလောက်၊ ဂျပန်တပ်များ ရန်ကုန်မြို့မှာ နောက်တနေ့ထွက်ခွာရတော့မည်။ ဝန်ကြီးများအဖွဲ့ကလည်း ဂျပန်နှင့် မော်လမြိုင်သို့လိုက်ရတော့မည်။ ဝန်ကြီးများအဖွဲ့ ချက်ချင်းစည်းဝေးတော့မည်ဟု သခင်နုထံမှ ကျွန်တော်သိရသည်။ သူက နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၊ ကျွန်တော်က နိုင်ငံခြားရေးအတွင်းဝန်ဖြစ်သည်။ သူလွှတ်လိုက်သော တပည့်ရင်းတယောက်ကို မောက်မာသည်ထင်၍ ကျွန်တော်က ကြိမ်းမောင်းလွှတ်လိုက်သဖြင့်၊ သူနှင့်ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းစကားမပြောသည်မှာ နှစ်ပတ်ခန့်ရှိနေရာ၊ ထိုနေ့မှ ပြန်ခေါ်ကြသည်။

ထိုနံနက်တွင် ကိုလှမောင်(သံအမတ်ကြီးဟောင်း)နှင့် ကျွန်တော်တို့ စိတ်အပူကြဆုံးမှာ ကိုဗဆွေကိစ္စဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ မော်လမြိုင်သို့ မပြောင်းမီ၊ ဂျပန်ဖမ်းထားသော ကိုဗဆွေကို လွှတ်အောင်မလုပ်နိုင်လျှင် ဂျပန်အသတ်ခံရမှာ သေချာသည်။ ကိုဗဆွေကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့်ခေါ်သွားနိုင်ခွင့် ဂျပန်ကိုတောင်းပန်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကိစ္စကို ခေါင်းဆောင်ရန် ကိုလှမောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့ သခင်မြကိုချဉ်းကပ်ရာ၊ သခင်မြက ပျော့ညံ့ညံ့ဖြစ်နေသည်။ ဂျပန်ကို သူမပြောရဲသလိုဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် သခင်နုထံပြေးကြရသည်။ သခင်နုက ဤကိစ္စမျိုးတွင် ရဲဘော်စိတ်အပြည့်ရှိသည်။ တက်×ကမှုအပြည့်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို ချက်ချင်း ဒေါက်တာဗမော်ဆီခေါ်သွား၍ ကိုဗဆွေအတွက် ဂျပန်ကိုပြောပေးရန်ပူဆာသည်။ ဒေါက်တာဗမော် သဘောတူသည်။ ဤကိစ္စအကြောင်းကို သခင်နုက 'ငါးနှစ်ရာသီဗမာပြည်'စာအုပ်၌ ဤသို့ရေးထားပါသည်။

''ထိုနေ့ မော်လမြိုင်သို့လိုက်ကြမည့်သူများမှာ အထုပ်အပိုးများ ပြင်ဆင်လျက်ရှိကြ၏။ သခင်မြ၊ ကျော်ငြိမ်း၊ လှမောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့၏လုပ်ငန်းကို စ၍လုပ်ကြရလေသည်။ ထိုလုပ်ငန်းမှာအခြားမဟုတ်၊ ဂျပန်စစ်ပုလိပ်တို့ကဖမ်းဆီးထားသော ကောဘိုတိုင် ဗိုလ်ချုပ်ဗဆွေနှင့် တင်ညွန့်တို့ကို လွှတ်ပေးရန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်တို့ အဓိပတိထံသို့ ပြေးကြရ၏။ အဓိပတိသည် ဗိုလ်ရန်နိုင်ကိုခေါ်ပြီးလျှင် ဗိုလ်ရန်နိုင်နှင့် ဂျပန်စစ်တပ်ကထည့်ထားသော လက်ဖတင်နင် ဆိုက်တို တို့ကို မေဂျာဂျင်နရယ် အီချီဒါးနှင့် စစ်ပုလိပ်ဌာနချုပ်သို့ လွှတ်ရ၏။ ထိုအတွင်း ကျော်ငြိမ်းနှင့်လှမောင်တို့က ကာနယ်ဟီရာအိုးကားအိမ်သို့ ရောက်သွားရာ၊ ထိုအိမ်သို့ မကြာမီ အီချီဒါးလည်းရောက်လာလေသည်။ ဟီရာအိုကားနှင့် အီချီဒါးတို့လည်း ဗဆွေနှင့် တင်ညွန့်တို့အကြောင်းကို ဆွေးနွေးရာတွင် 'ဆိုးတယ်''ဆိုးတယ်'ဟူသောစကားများ အီချီဒါး၏ပါးစပ်မှ မကြာခဏထွက်လာသည်တို့ကို ဂျပန်စကား အနည်းငယ်နားလည်သော လှမောင်က ကြားရလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့လည်း ထိတ်လန့်တကြားဖြစ်ကာ သခင်မြနှင့် ကျွန်တော်တို့ထံသို့ ပြေးလာပြီး၊ အေးမနေပါနဲ့ 'ဆိုးတယ်''ဆိုးတယ်'ဆိုတဲ့စကားကို အီချီဒါးက ပြောနေတာကို ကျုပ်ကိုယ်တိုင်ကြားခဲ့ရတယ်ဟုပြောပြီး၊ ပြာပြာသလဲဖြစ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် သခင်မြနှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း သခင်မြထံ တခေါက်ထပ်သွားပြီး အကျိုးအကြောင်းကို ပြောပြရလေသည်။ အဓိပတိလည်း ဗိုလ်ရန်နိုင်ကို ခေါ်မေးသောအခါ တရက်နှစ်ရက်အတွင်း လွှတ်လိုက်ပါ့မယ်လို့ စစ်ပုလိပ်၏းက သေသေချာချာ ကတိပေးလိုက်သည်။ ထိုမှ ကျွန်တော်တို့လည်း စိတ်အေးသွားလေသည်။''

ဤသို့ သခင်နုက ရေးထားသောအဓိပ္ပါယ်မှာ၊ ကိုဗဆွေကို ဧပြီလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်၊ ဝန်ကြီးများနှင့်အတူတား မလွှတ်နိုင်၊ နောက်တရက်နှစ်ရက်ကြာမှ လွှတ်မည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဝန်ကြီးတွေနှင့်အတူတူ ကိုဗဆွေကို ဘာကြောင့် ဂျပန်က မထည့်နိုင်သနည်း။ သတ်လို၍သာဖြစ်မည်ဟု စိုးရိမ်မိသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် ဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့်မလိုက်ဘဲ၊ ကိုဗဆွေကိုကယ်တင်

ရန်၊ တနည်းနည်းဖြင့်လုရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့နှင့်အနီးအနားတွင်လည်း ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့ငယ်များ ရှိသည်မဟုတ်ပါလား။ ဂျပန်တပ်ကြီးကလည်း ဆုတ်နေပြီဖြစ်သဖြင့် ကျန်ရစ်သော ရန်ကုန်ပုလိပ်ရုံးကြီးရှိ၊ ဂျပန်ကင်ပေတိုင် စစ်ပုလိပ်အဖွဲ့သားများမှာ များနိုင်ဟု တွက်ထားသည်။

ဤကဲ့သို့ ကျွန်တော်တဦးတည်း ရန်ကုန်၌နေခဲ့ရန် ဆုံးဖြတ်ရခြင်းမှာ မလွယ်ကူပါ။ ကျွန်တော်၏ဇနီးသည် နေ့စေ့လစေ့ ဖြစ်၍ ရက်ပိုင်းအတွင်း မျက်နှာမြင်တော့မည်။ ကျွန်တော်သည် ဒေါက်တာဗမော်အဖွဲ့နှင့်သာ လိုက်မည်ဆိုလျှင် နေ့စေ့လစေ့ ဖြစ်နေသော ဗိုလ်ရန်နိုင်၏ဇနီး မတင်ဇာမော်နှင့်အတူတူ မော်လမြိုင်သို့ သွားနိုင်မည်။ အဓိပတိ၏သမီး တင်ဇာမော်တွင် ဆရာဝန်ပါမည်၊ ဝမ်းဆွဲဆရာမပါမည်၊ သွားရေးလာရေးလည်း စိတ်ချရမည်။ လမ်းခရီးတွင်မျက်နှာမြင်လျှင် အဆင်သင့်ဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံးအစီအစဉ်တွေရှိမည်။ ဤအခွင့်အရေးတွေကို လက်လွှတ်၍ ကျွန်တော်၏ဇနီးကို သူနှင့်ခင်မင်သူမိတ်ဆွေ စစ်ပြေး အဒေါ်ကြီးနှင့်အတူတူ၊ တခါမှမရောက်ဘူး၍ အသိလည်းမရှိသော အင်းစိန် ထန်းတပင်မြို့သို့ အမြန်ပို့လိုက်ရသည်။ ရဲဘော် တယောက်၏အသက်ကို ကယ်တင်ရန်မှာ မိန်းမ၏ကျန်းမာရေးထက် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆ၍ဖြစ်သည်။

နောက်တနေ့နံနက်တွင်၊ ရန်ကုန်ပုလိပ်ရုံးကြီးအပေါက်ဝသို့ ကိုထွန်းတင်နှင့်အတူ မယောင်မလည်သွားပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ဂျပန်ခြောက်လုံးပြူးသေနပ်ကို လွယ်အိပ်ထဲထည့်၍ ကင်းထောက်ပါသည်။ ထိုရုံးအနီးတွင် မမျှော်လင့်ဘဲ၊ ရာဇဝတ်အုပ်သခင်ပုကို တွေ့ပါသည်။ ဘတ်စ်ကားတစင်းကို မောင်းလာပါသည်။ သူ့ကို အခြေအနေရှင်းပြ၍ အကူအညီတောင်း သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မယောင်မလည် ရုံးကြီးအနီး အကဲခတ်နေစဉ်၊ ဂျပန်ဖမ်းထားသည့် သခင်ကျော်စိန်လွှတ်လာပါသည်။ ကိုဗဆွေရှိသေးကြောင်း၊ ဂျပန်ကင်ပေ ဆယ်ယောက်ခန့်သာ ရှိတော့ကြောင်းပြောသည်။ အရေးကြုံသော်၊ အဆက်ပြတ်နေသော မြို့တွင်းရှိ ဖဆပလယူနစ်များနှင့် အဆက်အသွယ် မရရှိသေးဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တနေ့လုံး ကိုဗဆွေမလွှတ်သေးသဖြင့် ညနေခင်း တွင် ပြန်သွားကြသည်။ နောက်တနေ့နံနက် ကိုထွန်းတင်၊ ယူအမ်ပီကိုထွန်းတင်၊ သခင်ပု၊ သခင်ကျော်စိန်တို့နှင့်အတူ ကင်ပေတိုင် ရုံးသို့ သွားကြသည့်အခါ၊ အနီးအနားရှိမြန်မာများက ဂျပန်စစ်ပုလိပ်တွေ ခပ်စောစောက ရွှေ့ပြောင်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ပြော သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုဗဆွေ၏ ကေဘိုတိုင်ရုံးရှိသော ကန်တော်ကြီးကျွန်းသို့ အမြန်သွားကြသောအခါ၊ ကိုဗဆွေနှင့် ကိုတင်ညွန့် တို့ကို ကျန်းမာစွာတွေ့ရသည်။ ထို့နောက် လောက်စဝစ်လမ်းရှိ ရန်ကုန်မြို့စောင့်တပ်သားတွေကို သွားရောက်နှုတ်ဆက်ကြ သည်။ ဗိုလ်ကြီးသိန်းဆွေလည်းရှိသည်။ နောက်တနေ့ညနေခင်းတွင် သခင်ကျော်စိန်နှင့်ကျွန်တော် သခင်ပု၏ကားဖြင့် အင်းစိန် ထောင်၌ချုပ်ထားသော ရဲဘော်များရှိသည်ကြား၍ သွားကြရာ၊ ကြို့ကုန်းတွင် ဂျပန်ဗိုလ်က ကားကိုချောဆွဲပါသည်။ ကျွန်တော် တို့က ကာနယ်ဟီရာအိုကား ပေးထားသော အကူအညီပေးရမည် မနှောက်ယှက်၍ဟူသော ဂျပန်လက်မှတ်ကိုပြရာ၊ သူတို့ ရှစ်မိုင်တရုပ်သချိုင်းမှနေ၍ လက်နက်ခဲယမ်းများကို အင်းစိန်ထောင်သို့ရွှေ့လို၍ ကူညီပါဆိုသဖြင့် ထိုပစ္စည်းများကို သယ်ပေး လိုက်ကြသည်။ အင်းစိန်ထောင်တွင် ဂျပန်များစောင့်နေဆဲဖြစ်သည်။ မိုးလည်းချုပ်ပြီဖြစ်၍ ပြန်ခဲ့ကြသည်။

ကိုဗဆွေအား ဂျပန်အသတ်မခံရရေးကိစ္စ ဆောင်ရွက်ပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ ရန်ကုန်မြို့ကို အင်္ဂလိပ်တပ်များမဝင်မီ ဂျပန်တပ်×ကင်းတပ်ကျန်တို့က ဖျက်ဆီးမသွားရေး၊ အထူးသဖြင့် ဂျပန်တပ်က အပ်သွားသော ဆူဘတ်ချန်ဒရာဘိုစ့်၏ အိုင်– အင်–အေ ကုလားတပ်က၊ ရန်ကုန်မြို့ကို မီးရှို့ဖျက်ဆီး မြေလှန်ခြင်းမလုပ်ရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန် တပ်×ကင်းတပ်ကျန်တို့ ရှိနေသေးသည်ကိုလည်း သတိထား၍ သွားလာနေရပါသည်။ ရှေးဦးစွာ ရန်ကုန်မြေအောက်အဖွဲ့ကို အဆက်အသွယ်ရှာရာတွင် သခင်ချစ်၏တပည့်ရင်း ကိုကျော်ညွန့်အုပ်စု(ယခု မိုးကုတ်ဝိပဿနာတွင် တရားထိုင်နေသည်)။ အာအီးတီကိုကျော်ညိန်း(ကွန် မြူနစ်)နှင့် သခင်ဝတင်တို့၏အုပ်စု နှစ်စုတို့နှင့် ချက်ချင်းအဆက်ရပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ဗဟိုအာဏာပိုင်ကိုးဦးအဖွဲ့ဝင် ခေါင်း ဆောင်တဦးဖြစ်သဖြင့်၊ သူတို့က ချက်ချင်း ကျွန်တော့်အမိန့်ကို နာခံပါသည်။ တချိန်တည်းတွင် ဦးလှကျော်၏ ရန်ကုန် မြို့စောင့်တပ်ကို ထိန်းသိမ်းခေါင်းဆောင်နေသော ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုနှင့်လည်း ပြန်လည်အဆက်ရပါသည်။

ပထမတွင် အိုင်အင်အေအဖွဲ့မှ မေဂျာခန်းဆိုသူကို အာအီးတီကိုကျော်ညိန်းနှင့်အတူ သွား၍ ဆက်သွယ်ပါသည်။ သူတို့၏ကုလားတပ်က အင်္ဂလိပ်တပ်က လက်နက်မအပ်ဘဲ၊ ဗမာတပ်သို့သာ လက်နက်အပ်ရန်၊ မဖြစ်နိုင်လျှင် သူတို့၏ခဲယမ်း မီးကျောက်များကို နားလည်မှုသဘောဖြင့် မြန်မာ့တပ်မတော်သို့ ပေးခဲ့ရန်၊ ရန်ကုန်မြို့ကို ဖျက်ဆီးမီးရှို့ခြင်းမပြုရန် တို့ဖြစ်သည်။ မေဂျာခန်းဆိုသူမှာ ကုလားလူလည်ဖြစ်ပြီး၊ သူ၏မိန်းမမှာ ဆရာမ မအေးညွန့်(နောင် ဘူးသီးတောင်မောင်းတောမှ ဖဆပလ၊ ပထစ အမတ်နှင့်ညားသည်)ဖြစ်သည်။ သူတို့လင်မယားက ဗမာတပ်ကိုလက်နက်မချနိုင်၊ ပေးလည်း မပေးနိုင်၊ သူတို့ခေါင်း ဆောင်အချို့ ထွက်ပြေးဖို့ လမ်းပြနှင့်ငွေအကူပေးလျှင်၊ လက်နက်အချို့ပေးမည်ဟု ဆိုပါသည်။

ကျွန်တော်လည်း မကျေနပ်သဖြင့် အာအီးတီကိုကျော်ညိန်းကို မခေါ်တော့ဘဲ၊ ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုနှင့်အတူ မေဂျာခန်းထက် ကြီးသူ ဗိုလ်မှူးကြီးအာရှတ်ဆိုသူနှင့် ရန်ကုန်အိုင်အင်အေတပ်တာဝန်ခံ မေဂျာဂျင်နရယ် လောကနာသန်ဆိုသူ အဖိုးကြီးနှင့် သွားတွေ့ပါသည်။ အာရှတ်မှာ ရန်ကုန်ဘဒ်လမ်း၌နေ၍၊ လောကနာသန်မှာ ရန်ကုန်ဂျမားအဇင်းနူးတွင် နေပါသည်။ သူတို့ နှစ်ဦးနှင့်တွေ့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ လိုလားချက်ဆန္ဒအတိုင်း သဘောတူညီချက်ရလာကြပါသည်။ ရန်ကုန်ကို ဗမာ့တပ်မတော်

နှင့် အိုင်အင်အေတပ်တို့ ပူးတွဲ၍ စောင့်ရှောက်ထိမ်းသိမ်းထားကြောင်း၊ ကြေညာချက် စာရွက်များကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ နားလည်မှုမလုပ်နိုင်မီအတွင်းတွင် ဗမာအစိုးရ၏ ဗဟိုဘဏ်ကို အိုင်အင်အေတပ်သားအချို့နှင့် ရန်ကုန်ရှိ 'မချီးသီးခန်'၏ လူဆိုးဂိုဏ်းဟုထင်ရသည့် လူဆိုးဂိုဏ်းတို့ ပူးပေါင်း၍ ငွေများဖောက်ယူသည့်အပြင်၊ ဘဏ်၌ သိမ်းဆည်းထားသော ဗိုလ်တထောင်ဘုရားစိန်ဖူးကိုလည်း လုယူကြောင်း၊ နောက်မှသိရသည်။

ရန်ကုန်သိမ်ချောင်းဘက်၌ လျို့ဝှက်စခန်းဖွင့်ထားသော သခင်ဝတင်၊ ကိုကျော်ညွန့်၊ အာအီးတိုကိုကျော်ညိန်းတို့မှတဆင့် ဗိုလ်ကြီးစိန်တင်တို့၊ ဗိုလ်အကြပ်တပ်သားအုပ်စုတို့ကို၊ ကျွန်တော်နှင့်ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုတို့ အဆက်ရလာသဖြင့်၊ ဗိုလ်ကြီးစိန်တင်တို့အဖွဲ့ငယ်သည် မြို့စောင့်တပ်မှူး ဗိုလ်ကြီးခင်ညိုနှင့် ပူးပေါင်းမိကြပါသည်။

ရန်ကုန်မှ နောက်ဆုံးတပ်×ကင်းတပ်ကျန်တို့သည် ဧပြီလ ၂၉ရက်နေ့လောက်တွင် ဆုတ်ခွာသွားသဖြင့်၊ ရန်ကုန်ကိုထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ဗမာ့တပ်မတော်က သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မြို့သူမြို့သားတို့ကို ကြေညာရန်လိုလာသဖြင့် မေလ(၁)ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ကြီးခင်ညို၏ ဦးဆောင်မှုအောက်ရှိ ဗိုလ်ကြီးသိန်းဆွေ၏ ရွှေတောင်ကြားလမ်းရှိ မြို့စောင့်တပ်တို့က၊ မြို့ထဲရှိ မော်တော်ဘတ်စ်ကားများကို အလံထူကာ လှည့်လည်ကြေညာသည်။ ထိုနေ့တွင်ပင် ဗိုလ်ကြီးစိန်တင်ကြီးမှူးသော တပ်သားနှင့် ပျောက်ကြားပေါင်း(၆၀၀)ခန့်က၊ ရန်ကုန်အာဇာနည်ကုန်းနေရာ၌ စစ်ရေးပြအခန်းအနားကျင်းပကြပါသည်။ ဗိုလ်စိန်တင်၏အုပ်စုတွင် ဗိုထင်ကျော်(နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင်)နှင့် ဗိုလ်တင်ဦး(ယခုနိုင်ငံတော်သမတကြီး၏ စစ်ဘက်လက်ထောက်) တို့လည်း ပါသည်ဟု သိရပါသည်။

ဤအချိန်လောက်တွင် ကျွန်တော့်အတွက် ပြဿနာပေါ်လာပါသည်။ ကျွန်တော့်ထံသို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ဧပြီ(၃၀)ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်ထန်းတပင်မှ ဆက်သားရောက်လာပါသည်။ ကျွန်တော်၏ဇနီး သားဖွားပြီးနောက်၊ အဖျားဝင်နေ်းဖမ်းသဖြင့် အသက်ဘေးစိုးရိမ်ရသည်ဟု သိရပါသည်။ ကျွန်တော်က အခြေအနေကိုသုံးသပ်ရပါသည်။ ဂျပန်တပ်လည်းမရှိတော့၊ မဟာမိတ်တပ်များလည်း ၃–၄ရက်အတွင်း ရောက်လာတော့မည်။ ရန်ကုန်ကိုလည်း အေဖက်အိုက နောက်တနေ့ မြို့သိမ်းပွဲကျင်းပတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်တွင် ကျွန်တော်အခိုက်အတန့် မရှိဘဲဖြစ်နိုင်သည့်အခြေအနေဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်ခင်ညိုအား ခေါင်းဆောင်မှုလွှဲ၍၊ မေ(၁)ရက်နေ့နံနက်၌ အင်းစိန်ထန်းတပင်သို့ ထွက်သွားပါသည်။ ဗိုလ်ခင်ညိုနှင့်အတူ သခင်ဝတင်၊ အာအီတီကိုကျော်ညိန်း ကိုကျော်ညွန့်တို့လူစု ကျန်ရစ်ပါသည်။ ထန်းတပင်၌ နှစ်ညဥ့်နေ၍ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်တပ်သားများက ရန်ကုန်ကိုသိမ်းသောနေ့ဖြစ်သည်။

နောက်တနေ့တွင် စိတ်မချမ်းမြေ့ဘွယ်ကောင်းသောသတင်းများ ကြားရပါတော့သည်။ မေလ(၃)ရက်နေ့ည တရုပ်တန်းမှ တရုပ်လူမျိုးတို့၏ ထမင်းစားပွဲတခုတွင် အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်မှူးကြီးတဦးနှင့်တွေ့ရာ၊ စကားစပ်မိ၍ မိမိတို့တပ်၌ ဂျပန်သုံ့ပန်းနှစ်ယောက်ရှိကြောင်း ပြောလိုက်ရာ၊ နော်ကတနေ့တွင် အင်္ဂလိပ်တပ်က ထိုဂျပန်များကိုလာခေါ်ပါသည်။ ထိုဂျပန်များကိုအပ်ရန် ဗိုလ်ခင်ညိုနှင့် တပည့်ရဲဘော်နှစ်ယောက်တို့ လိုက်သွားရာ၊ အင်္ဂလိပ်တပ်သို့အရောက်တွင် ဗိုလ်ခင်ညိုတို့သုံးဦးပါ အဖမ်းခံရသည်။ နောင် ထိုတပ်သားနှစ်ယောက်ပျောက်၍ အသတ်ခံရသည်ဟု ယူဆရပါသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများကိုလည်း ဖမ်းရန်လိုက်ရှာနေသဖြင့် ကိုဗဆွေနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးသမားအချို့တို့လည်း အန္တရာယ်ရှိရာ ရန်ကုန်မှ ရှောင်တိမ်းထွက်ခွာသွားကြရပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဘာလုပ်ရမည်မသိ။ စစ်ဦးဘီလူးနှင့် တွေ့ရပြီဖြစ်၍၊ ရွှေတောင်ကြားလမ်းရှိ မိမိ၏ နိုင်ငံခြားရေးရုံးဟောင်းတွင် စတည်းချ၍ အကြံယူနေပါသည်။ မိမိပါ အဖမ်းခံရလျှင် ဘာလုပ်မည်နည်းဟု တွေးနေရသည်။ ကံအားလျော်စွာ နောက်နှစ်ရက်အကြာ မေလ(၆)ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းနှင့် ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့သည် ဗိုလ်အကြပ်တပ်သားများအချို့နှင့် ရန်ကုန်သို့ရောက်လာရာ၊ နိုင်ငံခြားရေးရုံးတွင် ကျွန်တော်နှင့်အတူ လာနေပါသည်။ ရန်ကုန်ဗဆွေလည်းပါလာပါသည်။ ကိုထွန်းတင်(ယူအမ်ပီ)လည်း ရောက်လာပါသည်။ ဗိုလ်နေဝင်း ရန်ကုန်ရောက်သည်နှင့် လောက်ဝစ္စလမ်းရှိ ဗိုလ်ခင်ညို၏တပ်ကို သိမ်းလိုက်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အခြားအခြားသောတပ်တို့ကိုလည်း စုစည်းလိုက်သည်။ အင်္ဂလိပ်တပ်မှ ကာနယ်ဟိုဒင်ဆိုသူနှင့် သွားတွေ့၍၊ များစွာအဆင်ပြေပါသည်။ အခက်အခဲတွေကို ဖြေရှင်းလာနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် အရေးအကြီးဆုံးကိစ္စမှာ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တို့ကို ဗမာ့တပ်မတော်က မည်မျှ ပြောင်မြောက်အောင် တိုက်ခဲ့နိုင်သည်ကို ဗမာနှင့်ကမ္ဘာကသိရန်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်က ဗမာ့တပ်မတော်၏ စွန့်စားမှုများနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ထိန်ဝှက်ထားသည်။ ကံအားလျော်စွာ ကိုထွန်းတင်ခေါင်းဆောင်၍ အစိုးရ၏ အသံလွှင့်စက်ကို အမြန်ဆုံးတပ်ဆင်နိုင်လိုက်သည်။

ကမ္ဘာသို့အသံလွှင့်ရန်အချက်အလက်တို့ကို ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီးနှင့် ကျွန်တော်တို့သုံးဦးဆွေးနွေးကြ၍ ဗိုလ်အောင်ကြီးနှင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်က မြန်မာလို စာကြမ်းရေးကြသည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်လိုကို ကိုခင်မောင်လတ်(အမ်အေ)နှင့်ကျွန်တော် နှစ်ယောက်ဘာသာပြန်၍ မေလ(၇)ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော် စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း

၏ မိန့်ခွန်းကို အသံလွှင့်ပါသည်။ ကြားရသော မဟာမိတ်ရေဒီယိုတို့ကတဆင့် ဤမိန့်ခွန်းကို ထပ်ဆင့်လွှင့်ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံရာတွင်၊ ကုလားပြည် ဒေလီမြို့ အသံလွှင့်ဌာနက တဆင့်လွှင့်ပေးသည်ကို ကြားကြရပါသည်။
မိန့်ခွန်း၏သဘောမှာ
ရဲဘော်များနှင့် ဗမာပြည်သူပြည်သား၊ ညီအကိုတော်များခင်ဗျား

မြန်မာ့တပ်မတော်ကြီး ဘယ်လိုပေါ်လာတယ်၊ တပ်မတော်ကြီးဟာ ဘယ်လိုအမျိုးအစားလဲဆိုတာကို ခင်ဗျားတို့သိပြီးသားဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ တခုတည်းသောရည်ရွယ်ချက်ရဖို့ကတော့ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးပဲ။ ဗမာ့တပ်မတော်ဟာ ဗမာ၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ကရင် စတဲ့လူမျိုးစုံပါတဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့လူငယ်တွေတရပ်လုံးပါပြီး ဖွဲ့ထားတဲ့ အမျိုးသားတပ်မတော်ဖြစ်တယ်။ ဒီဗမာ့တပ်မတော်ဟာ ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်အမည်နှင့် ခေါင်းဆောင်ပြီး၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တိုက်ခိုက်နေပါတယ်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တွေ ဗမာပြည်က လုံးဝထွက်ပြေးသည်အထိ တိုက်ခိုက်မည်ဖြစ်ပါတယ်။

ကျုပ်တို့ဗမာ့တပ်မတော်ဟာ ဒီလိုဖက်ဆစ်ဂျပန်ကိုတိုက်နေတာဟာ ရန်သူဖက်ဆစ်ဂျပန်တွေက စွပ်စွဲခဲ့သလို တာဝန်မဲ့ လူငယ်တွေအနေနဲ့မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့ကစွပ်စွဲသလို အဓိပ္ပါယ်မရှိ အချောင်သမားဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်နေတာလဲမဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်တို့တပ်မတော်သားတွေဟာ သွေးနှင့်ချွေးနှင့်ရင်းနှီးပြီး ဂျပန်စစ်ပုလိပ်တွေလက်ထဲမှာ မယားတွေမုဆိုးမအဖြစ်ခံ၊ သားသမီးတွေ မိဘမဲ့အဖြစ်ခံ ဆောင်ရွက်နေတာတွေ၊ ရွာတွေမြို့တွေ မီးလောင်ခံပြီး ဆောင်ရွက်နေကြတာတွေဟာ လွတ်လပ်ရေးလိုချင်လို့ပဲ။

ကျုပ်တို့ဟာ စောစောက ဂျပန်ဖက်ဆစ်နှင့်ပူးပေါင်းခဲ့တဲ့အကြောင်းကို ပြောပြချင်ပါတယ်။ ဂျပန်ဖက်ဆစ် စစ်တပ်ဟာ တရုပ်ပြည်မှာ နှိပ်စက်ခဲ့တာတွေကို ကျုပ်တို့သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အင်္ဂလိပ်လက်ထဲက ဗမာပြည် လွတ်ဘို့မှာ နိုင်ငံခြားအကူအညီမရဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာကိုလဲ လက်တွေ့သမားတွေအနေနဲ့ သိတယ်။ ကိုလိုနီနိုင်ငံတွေကို စစ်ကြီးပြီးလျှင် လွတ်လပ်ရေးပေးမယ်လို့ အမေရိကန်သမတရုစဗဲ့နဲ့ အင်္ဂလိပ်ဝန်ကြီးချုပ်ချာချီတို့ ကြေငြာတဲ့ ကြေငြာချက်ဟာ၊ ကုလားပြည် ဗမာပြည်တို့နဲ့မဆိုင်ဘူးလို့ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်နေတဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဖြောင်ကြေငြာထားတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမှာ ဂျပန်အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များက မြန်မာတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်အုပ်စုကို လွတ်လပ်ရေးပေးမယ်လို့ ပထမ တိတ်တဆိတ်ကတိပေးတယ်။ အင်္ဂလိပ်ကို ဂျပန်ကစစ်ကြေငြာပြီးမကြာမီ၊ ၁၉၄၂ခု၊ ဇန်နဝါရီ(၁၁)ရက်နေ့မှာ ဂျပန်ကိုစစ်ကူခဲ့လျှင် ဂျပန်ဦးဆောင်၍ အရှေ့အာရှသာတူညီမျှ နေသဟာရအဖွဲ့ကြီးမှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျှင် ဖိလစ်ပိုင်နှင့် မြန်မာပြည်တို့ကို လွတ်လပ်ရေးပေးမည်လို့ ဂျပန်လွှတ်တော်တွင် ဂျပန်နန်းရင်းဝန်တိုဂျိုက ကြေငြာပါတယ်။ ဒီကြေညာချက်ဟာ ယုံစရာရှိတာကလည်းပဲ ဂျပန်ဟာ ကုလားပြည်ကိုတိုက်တဲ့အခါမှာ ကုလားတွေကို ဝါဒဖြန့်တဲ့အနေနဲ့ ဗမာပြည်ကို ဂျပန်က လွတ်လပ်ရေးပေးရမည်ဟု ကျုပ်တို့က တွက်ချက်ထားပါတယ်။

ဂျပန်ကို ကျုပ်တို့စပြီးစိတ်ပျက်ရတာက၊ မယုံသင်္ကာဖြစ်ရတာကတော့ မော်လမြိုင်ကျပြီးချိန်မှာ မြို့အုပ်ချုပ်ရေးကို ဘီအိုင်အေကိုမအပ်တာက စတာပဲ။ ဒီနောက် တခြားမြို့တွေမှာလည်း ဒီလိုအတိုင်းပါပဲ။ ဒုတိယအကြိမ် ဂျပန်ကိုစိတ်ပျက်ရတာကတော့ မြန်မာတပြည်လုံးကို သိမ်းပိုက်ပြီးချိန်၊ ဘီအိုင်အေတပ်တွေ မန္တလေးမှာစုပြီး တပ်ချနေတုန်းမှာ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကိုဖျက်သိမ်းပြီး၊ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်အဖြစ် ပြင်ခဲ့တဲ့အချိန်ပါပဲ။ ဒီတုန်းက ပြန်ပြီးသူပုန်မထတာကတော့ အကြောင်းသုံးမျိုးရှိပါတယ်။

(၁)ဂျပန်နန်းရင်းဝန်ကလည်း ဂျပန်လွှတ်တော်မှာ ဗမာပြည်ကိုလွပ်လပ်ရေးပေးမယ်လို့ ကြေငြာထားချက်ရယ်။
(၂)ဘီအိုင်အေတပ်တွေဟာ အတွေ့အကြုံနဲ့ စစ်ပညာမပြည့်စုံသေးတာရယ်။
(၃)ဂျပန်ဖက်ဆစ်တပ်ဟာ အင်းအားအကြီးဆုံးအချိန် ဖြစ်နေတာရယ်ပါပဲ။

နောက်တော့ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးကို ဂျပန်ကပေးတဲ့အခါမှာလည်း အမည်ခံလွတ်လပ်ရေးသာဖြစ်ပြီး၊ ဘာမှ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်တာမရှိဘူး၊ ဗမာပြည်ကိုလည်း ခွဲစိပ်ပြီး၊ နယ်တချို့ကိုလှီးထုတ်ပြီး ယိုးဒယားကိုပေးပစ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးမှာလည်း ခါးပြအတိုက်ခံရတယ်၊ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့် တွေးတောခွင့်ဆိုတဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေလဲ ဘာမှမရှိဘူး။

ဒီတကြိမ်တော်လှန်ဖို့ကြံစည်တာဟာ၊ ဗမာ့တပ်မတော်သမိုင်းမှာ ပဉ္စမအကြိမ်ကြံစည်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတကြိမ်မှပဲ ကျုပ်တို့ရဲ့အကြံအစည်ဟာ လုံးဝအောင်မြင်ထမြောက်ပါတယ်။

တောရောမြို့ပါ မြန်မာတမျိုးသားလုံးရဲ့အကူအညီနှင့် ကျုပ်တို့ ဘာတွေလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ပြန်ပြောပြချင်ပါတယ်။

(၁) ရန်ကုန်မြို့မှာသာ တပ်ချထားခံရတဲ့ ဗမာ့တပ်မတော်ကို၊ တော်လှန်ဘို့ တိတ် တဆိတ်သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဒေသတွေကို ဖြန့်ချီလွှတ်နိုင်အောင်၊ ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် အောင်မြင်စွာ အစီအစဉ်လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

(၂) တော်လှန်ရေးမစခင် တိုတောင်းတဲ့အချိန်အတွင်းမှာ လိုအပ်တဲ့လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက် အလုံအလောက်ကို ဂျပန်စစ်တပ်မှ ရအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တယ်။

(၃) ကျုပ်တို့တပ်တွေကို ပြည်၊ အာလံ၊ ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူ၊ ပဲခူး၊ မန္တလေးနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ မြို့များမှာရှိတဲ့တော်လှန်ရေးပါတီများနှင့် စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တယ်။

(၄) နိုင်ငံခြားစစ်အကူအညီနှင့် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်ရတို့ ကုလားပြည်ကို ကျုပ်တို့ကိုယ်စားလှယ်တွေကြိုပြီးလွှတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

(၅) (အင်္ဂလိပ်–အမေရိကန်) မဟာမိတ်တွေနှင့် ကျုပ်တို့ အောင်မြင်စွာ ဆက်သွယ်နိုင်ခဲ့တယ်။

(၆) အထက်ဗမာပြည်နဲ့ ရခိုင်ပြည်မှာ ဂျပန်တွေကို ကျုပ်တို့ အောင်မြင်စွာ ခြေမှုန်းနိုင်ခဲ့တယ်။

(၇) နယ်တွေမှာရှိတဲ့ ရွာတွေမှာ၊ အချိန်မီ ပျောက်ကြားစစ်တပ်တွေ ဖွဲ့ပြီး သင်တန်းပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်တော်လှန်ရေးစချိန်မှာ တပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ ဒီပျောက်ကြားတပ်တွေဟာ ဂျပန်တပ်တွေကို ချက်ချင်းတိုက်ခိုက်နိုင်ခဲ့တယ်။

ဂျပန်စစ်ပုလိပ်တွေရဲ့ မျက်စေ့အောက်မှာ ဒီလိုအစီအစဉ်တွေကို အောင်မြင်စွာလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာဟာ၊ ကြီးမားတဲ့အောင်မြင်ချက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာမှာ အင်အားကြီးမားလှပြီး ရက်စက်လှတဲ့ ဂျပန်တပ်မတော်ကြီးကို၊ ကျုပ်တို့ဗမာတွေက ခြေမှုန်းလိုက်နိုင်ခဲ့တယ်။ မဟာမိတ်နိုင်ငံတွေကိုယ်နှိုက်က ပျောက်ကြားစစ်ဆင်ရေးနှင့် သတ္တိအရာမှာ တော်တယ်လို့ ဝန်ခံထားရတဲ့ ဂျပန်တပ်ကြီးကို၊ ဗမာပျောက်ကြားတွေက ခြေမှုန်းပြလိုက်တာပဲ။ ဖျာပုံ၊ မအူပင်၊ ပုသိမ်၊ အင်းစိန် စတဲ့မြို့တွေနှင့်၊ မန္တလေး၊ တောင်ငူ၊ ပျဉ်းမနားနှင့် တခြားနေရာတွေမှာ ဗမာ့တပ်မတော်က ဂျပန်တွေကို မောင်းထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်မြို့တော်ကိုလည်း ဂျပန်တို့က မီးရှို့၊ မြေလှန် ဖျက်ဆီးခြင်းမပြုလုပ်နိုင်မီ ဗမာ့တပ်မတော်က ကြိုတင်တားဆီးနိုင်လိုက်တယ်။

ဗမာ့တပ်မတော်ရဲ့ အထိရောက်ဆုံးအောင်မြင်မှုကတော့ ဂျပန်တွေရဲ့ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်းဆက်သွယ်မှုကို လုံးဝဖြတ်တောက်နိုင်လိုက်ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အောင်မြင်ချက်ရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့တဲ့၊ ဗမာ့တပ်မတော် ပျောက်ကြားစစ်ဆင်ရေးစနစ်ဟာ ကမ္ဘာ့စစ်ဗျူဟာနှင့် ပရိယာယ်ဆိုင်ရာသိပ္ပံပညာမှာ ထူးခြားတဲ့သမိုင်းမှတ်တိုင်တခုဖြစ်မည်မှာ သေချာပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်ရလျှင်၊ လေးနှစ်တိုင်တိုင် ကျုပ်တို့ခံစားခဲ့ရတဲ့ ဂျပန်ဖက်ဆစ်ရဲ့ရန်ဟာ ဂျပန်ပြည်မှာ ကျဆုံးသွားသည်အထိ ကျုပ်တို့ဟာ ဂျပန်ဖက်ဆစ်ကိုတွေကို လိုက်တိုက်ရမည်။ ဒါတင်မကသေးဘဲ၊ ကျုပ်တို့ခင်ဗျားတို့ ရည်မှန်းထားတဲ့ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တဲ့၊ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးရရှိရန်အတွက် ကျုပ်တို့ ဗမာပြည်သူပြည်သားတရပ်လုံးဟာ၊ ရင်မြေကတုတ်လုပ်ပြီး၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ပြင်ဆင်ကြပါစို့လို့ တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။

ဗိုလ်နေဝင်း၏မိန့်ခွန်းတွင် ဗမာ့တပ်မတော်လက်ချက်ကြောင့် ကျဆုံးသော ဂျပန်တပ်တို့၏အရေအတွက် မပါရှိသေးခြေ၊ အရှေ့တောင်အာရှတောင်ပိုင်းတွင် စစ်သေနာပတိချုပ် မောင့်ဘက်တန်၏ တရားဝင်အစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ(၁၄၅)တွင် ဘီ–အင်–အေခေါ် ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်သည် ဒီဝင်ဇ်တပ်ဗိုလ်ချုပ်နှင့် အခြားဗိုလ်ချုပ်တဦးတို့အပါအဝင် ဂျပန်(၇၀၀)ကို ကျဆုံးစေခဲ့သည်။ ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်က ပြန့်ကျဲနေသော ဂျပန်ခံတပ်များကို တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကို ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ဗမာပြည်တပြည်လုံးရှိ ဂျပန်တပ်များကို ဖိအားပေးထားနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့်၊ ဗမာမျိုးချစ်တပ်မတော်ကို ရန်သူဂျပန်တပ်များစွာတို့က ရင်ဆိုင်နေရသဖြင့်၊ ရန်ကုန်သို့ ဦးတည်ချီတက်လာသော အမှတ်(၁၄)အင်္ဂလိပ်တပ်မတော်ကြီးကို၊ ပိတ်ဆို့ခုခံတိုက်ခိုက်မည့် ဂျပန်တပ်များစွာကို၊ အသုံးမချနိုင်သည့်အခြေသို့ဆိုက်ရောက်စေခဲ့သည်ဟု ပါရှိလေသည်။

၄င်းကား မောင့်ဘက်တင်၏ တရားဝင်အစီရင်ခံစာအရသာဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်အခါက အင်္ဂလိပ်ကြေးနန်းသတင်းများအရမှာမူ ထို့ထက်မက များပြားပါသည်။ ဥပမာ– (၁–၈–၄၅)နေ့စွဲ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ အေပီအိုင် စစ်သတင်းထောက်ဒွန်း ကင်းဘဲ(လ်)ရေးသားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ (ပဲခူးရိုးမတွင် ပိတ်မိနေသော ဂျပန်တပ်မကြီးအားလုံးလိုလိုကို သုတ်သင်လိုက်နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်သားတသောင်းခန့်ရှိသော ထိုတပ်မကြီးမှာ မဟာမိတ်စစ်ကြောင်းကိုဖြတ်ကာ၊ စစ်တောင်းမြစ်ကို ဖြတ်ကူးသည့်နေရာနှင့် ယိုးဒယားပြည်တွင်းသို့ ဝင်ပြေးသည့်နေရာတို့တွင်၊ လူ (၅၀၀၀)ကျော် ဆုံးရှုံးသည်။ ထိုအနက် ဗြိတိသျှရေတပ်နှင့် ကုလားတပ်များ၏လက်ချက်ဖြင့်(၃၅၀၀)ကျဆုံး၍၊ မျိုးချစ်မြန်မာစစ်သည်တော်များနှင့် ပျောက်ကြားတပ်သားများ၏လက်ချက်ဖြင့် (၁၁၅၀)ကျဆုံး၍ စစ်သုံ့ပန်းအဖြစ်၊ (၄၂၅ သို့ ၅၂၅)ယောက် ဖမ်းမိသည်။ အခြားဂျပန်(၁၀၀၀)တို့လည်း တောထဲ၌ မေ့မြောနေလေပြီ။

ဩဂုတ်လ အေပီအိုင်စစ်သတင်းထောက်အလိုအရ၊ "မန္တလေး–ရန်ကုန်မီးရထားလမ်းနှင့် စစ်တောင်းမြစ်စပ်ကြား၌ဂျပန်တို့ ဆက်လက်ကျဆုံးလျက်ရှိသည်။ ဖြူးမြို့ အရှေ့တောင်ဘက် ဆယ်မိုင်အကွာရှိ ရွာတရွာ၌၊ ဂျပန်(၁၀၀)သေဆုံးကြောင်း၊ အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်း စစ်ဦးစီးဌာနချုပ် နောက်ဆုံးကြေညာချက်၌ ဖော်ပြထားသည်။ ကျွန်နုပ်တို့ မဟာမိတ်တပ်များသည် ကိုရှင်းရာတွင်၊ ရန်သူဂျပန်(၆၀၀)ကျော်ကျဆုံး၍၊ ထိုအထဲတွင် မြန်မာမျိုးချစ်တပ်မတော်သားများ၏ လက်ချက်လည်းပါဝင်ကြောင်း၊ ၎အပြင် ရန်သူစစ်သား၆၅၀ကိုလည်း လက်ရဖမ်းမိကြောင်း"

ဩဂုတ်လ(၅)ရက်၊ အေပီအိုင်သတင်း။ ''စစ်တောင်းဘက်တိုက်ပွဲ၌ ရန်သူဂျပန် (၈၆၀၀)ကျော် သေဆုံး၍(၆၅၀)ကျော် သုံ့ပန်းအဖြစ် ရမိသည်။ ၎အပြင် မြန်မာမျိုးချစ်စစ်သည်များက၊ ၎ဂျပန်များအား နှိမ်နင်းသေးကြောင်း၊ ဂျပန်စစ်သားများမှာ ရောဂါဘယ စွဲကပ်နေ၍ အစာရေစာများလည်း ငတ်ပြတ်နေကြောင်း။''

ဤကား ဩဂုတ်လအတွင်း အေပီအိုင်အင်္ဂလိပ်သတင်းထောက်၏ သတင်းကောက်နုတ်ချက်မှဖြစ်သည်။ ဂျပန်အသေအပျောက်စာရင်းမှာလည်း တောင်ငူနှင့် ပဲခူးအကြား၊ စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းကို ဖြတ်ဆုတ်သော ဂျပန်တို့ အသေအပျောက်စာရင်းမျှသာဖြစ်သည်။ ဩဂုတ်လမတိုင်မီ မတ်လ(၂၇)ရက်နေ့၊ တော်လှန်ရေးနေ့မှစ၍ ဂျပန်လက်နက်ချသည်အထိ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်၌ ကျဆုံးသော ဂျပန်စစ်သားတို့၏စာရင်းများ မပါရှိသေးချေ။

ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့သည် မေလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် ေ*တာင်ကြားလမ်းရှိ နိုင်ငံခြားရေး*ုံးတွင် နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်များကိုဘိတ်ခေါ်၍၊ အေ–အဖ်–အိုင်၏ ရည်*ွယ်ချက်နှင့် ဆောင်*ွက်ချက်များ၊ အထူးသဖြင့် ဗမာ့တပ်မတော်က ဂျပန်များကို အောင်မြင်စွာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည့် တိုက်ပွဲများအကြောင်းကို ရှင်းပြသည်။ မေလ(၇)ရက် ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း၏ အသံလွှင့်ချက်ပေါ်တွင်မူတည်၍ ရှင်းလင်းသည်။ တိုက်ပွဲများအကြောင်းကို ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း ရှင်းလင်း၍၊ နိုင်ငံရေးရည်*ွယ်အပိုင်းကို မေးလျှင်၊ ကျွန်တော်က ရှင်းလင်းသည်။ ထိုညဥ့်တွင် လန်ဒန်တိုင်းသတင်းထောက် မောရစ်ဆင်နှင့် အခြား အင်္ဂလိပ်သတင်းထောက် ၃–၄ယောက်ကို၊ ညာစာထမင်းဘိတ်ေ×ကးသည်။ ဦး*ုံမိုးကတော် အဲလစ်ဇဘက်ပု က အင်္ဂလိပ်အစားအစာများ ချက်ပြုတ်ပေးသည်။ ပုဂံခွက်ယောက်တို့ကိုလည်း သူပင် ရှာဖွေပေးသည်။ လန်ဒန်တိုင်းသတင်းထောက်၏ မေးခွန်းများကို ကျွန်တော်တို့ အတော်ပင် အားရကျေနပ်စွာ ဖြေကြားနိုင်ခဲ့ပါသည်။

မေလ(၁၃)ရက်နေ့လောက်တွင် သခင်သန်းထွန်းသည် အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်မှူးကြီးတဦး၏စစ်ကားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာပါသည်။

မေလ(၁၄)ရက်နေ့တွင် အေ–အဖ်–အို အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်များကို တွေ့ဆုံပြန်သည်။ (ထိုအချိန်အထိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ရန်ကုန်ပြန်မရောက်သေးပါ။ ထိုအချိန်လောက်တွင်မှ မိတ္ထီလာဘက်တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်သေနာပတိ၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆလင်းနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဆဲဖြစ်သည်ကို နောင်မှ သိရသည်။)အစည်းအဝေးတွင် အေ–အဖ်–အိုကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ကျွန်တော်လည်းရှိပါသည်။ အာရှလူငယ် ဦးဘဂျမ်းလည်းရှိသည်။

မေလကုန်လောက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ရန်သို့ပြန်ရောက်သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းအပါအဝင် ကျွန်တော်တို့နှင့် ပြန်လည်တွေ့ဆုံကြသည်။

ဩဂုတ်လ(၁၂)ရက်နေ့တွင် ဂျပန်အစိုးရကလက်နက်ချသဖြင့် မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်ရှိ ဂျပန်တို့လည်း တဖြေးဖြေးတဆင့်တဆင့် လက်နက်ချကြသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့၏ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့လည်း ဂျပန်ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းပြီးဆုံး၍၊ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် ခြေလှမ်းအသစ်ပြင်အစပျိုးကြရပြန်ပါသည်။

□□□□□